

AINAVU EKSPERTA NOVĒRTĒJUMS

Atzinums par paredzētās darbības – vēja parkam “Jēkabpils” un tā saistītās infrastruktūras būvniecība Jēkabpils novadā Mežāres un Vīpes pagastos– ietekmi uz ainavu

■ PASŪTĪTĀJS:

SIA “ECOSYSTEM SOLUTIONS LATVIA”, reģ.
Nr. 50203490451, Lastādijas iela 12 k-3,
Rīga, LV-1050

■ IZPILDĪTĀJS:

SIA „METRUM”, reģ. Nr. 40003388748
Ģertrūdes iela 47-3, Rīga, LV-1011
metrum@metrum.lv

AINAVU EKSPERTS:

Laura Hrisanfova

Ainavu arhitekta sertifikāta

Nr. 73 – 2019

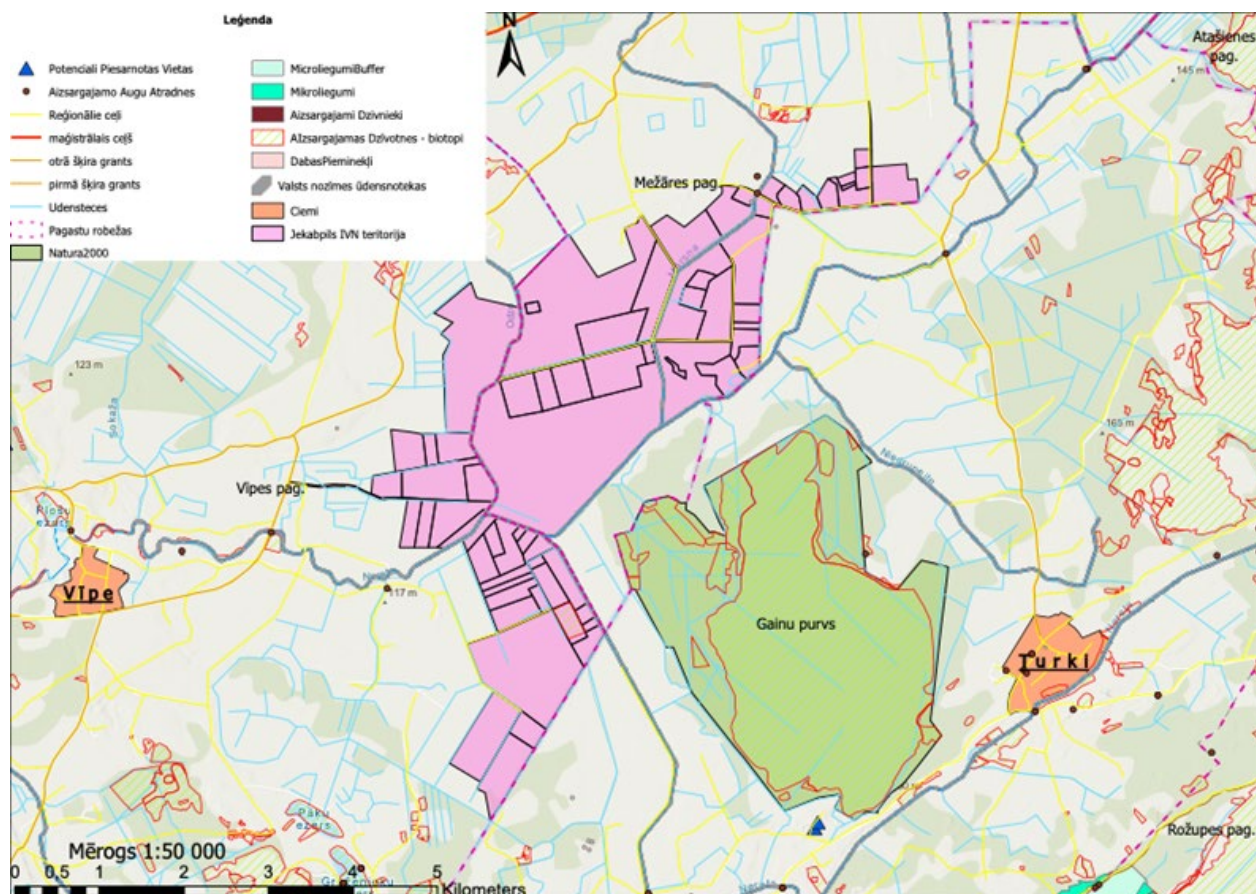

SATURA RĀDĪTĀJS

VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA	3
NACIONĀLA, REĢIONĀLA UN VIETĒJA LĪMEŅA DOKUMENTI	18
AINAVAS RAKSTUROJUMS UN VĒRTĪBAS	26
DABAS VĒRTĪBAS	72
KULTŪRVĒSTURISKĀS VĒRTĪBAS	78
VĒSTURISKAIS KONTEKSTS	90
CEĻU AINAVA	92
TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA	97
KUMULATĪVĀ IETEKME	98
REKOMENDĀCIJAS	105
SECINĀJUMI	109

VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA

Vides pārraudzības valsts birojs 2024. gada 2. maijā ir pieņēmis lēmumu Nr. 5-02-1/27/2024 par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu ierosinātajai darbībai – vēja parka un tā saistītās infrastruktūras būvniecība Jēkabpils novada Mežāres un Vīpes pagastos.

1. attēls. Vēja parka IVN teritorija. Avots: Paredzētās darbības iesniegums

Paredzētās darbības ierosinātājs ir SIA “Supren” (reģ. Nr. 40203483458, juridiskā adrese: Mednieku iela 4A, Rīga, LV-1010).

Vēja parku un ar to saistīto infrastruktūru plānots izbūvēt Jēkabpils novada Mežāres un Vīpes pagastos. Vēja parkā plānots uzstādīt līdz 24 jaunākās paaudzes vēja elektrostacijām (turpmāk – VES), kuru kopējā jauda varētu sasniegt ~200 MW vai vairāk (katras stacijas nominālā jauda plānota ap 8 MW). Precīzs izbūvējamo VES skaits un novietojums, kā arī uzstādāmo VES modelis un tehniskie raksturlielumi šobrīd vēl nav noteikti. IVN procesa ietvaros ir paredzēts vērtēt vairākus VES modeļus, kopējo uzstādāmo VES skaitu, to izvietojumu un Vēja parka kopējo jaudu. Pieslēgums kopējam elektropārvades tīklam, kā arī kabeļu līniju novietojums tiks noteikts IVN ietvaros. Vēja parka būvniecības procesa laikā ir paredzēts izbūvēt arī ar VES darbību saistīto infrastruktūru – pievadceļus, elektropārvades līnijas u.c. būves. Izpētes teritorijā ietilpst 72 zemes vienības vai zemes vienību daļas, kuru īpašnieki vai valdītāji lielākoties ir juridiskas personas. IVN teritorijas kopējā platība ir 1491 ha.

Atbilstoši iesniegumam un Dabas aizsardzības pārvaldes uzturēto dabas datu pārvaldības sistēmu “Ozols” publicētajai informācijai Izpētes teritorija tuvākā Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorija (Natura 2000) - dabas liegums “Gainu purvs” (tips “B”, kods LV0525400) atrodas ~ 0,5 km

attālumā no Izpētes teritorijas. Tuvākais mikroliegums īpaši aizsargājamā putna aizsardzībai atrodas ~ 6 km attālumā no Izpētes teritorijas.

Uzstādāmo vēja elektrostaciju modelis un tehniskie raksturlielumi šobrīd vēl nav noteikti, tomēr paredzams, ka tas varētu būt kāds no Enercon, Vestas, Siemens Gamesa, GE Wind Energy vai Nordex jaunākajiem modeļiem (skatīt 1. tabulu). Ietekmes uz vidi novērtējuma procesa ietvaros ir paredzēts vērtēt vairākus VES modeļus.

1.tabula. Vēja elektrostaciju modeļi

Ražotājs	Modelis	Nominālā ražošanas jauda (MW)	Plānotais masta augstums (m)	Rotora diametrs (m)	Kopējais stacijas augstums (m)
Vestas	V162-6.2	6,2	≤166	162	≤247
Vestas	V162-7.2	7,2	≤166	162	≤247
Vestas	V172-7.2	7,2	≤164	172	≤250
Nordex	N175-6.8	6,8	≤162	175	≤250
Siemens Gamesa	SG170-7.0	7,0	≤165	170	≤250
Enercon	E175-7.0	7,0	≤162	175	≤250
GE Wind Energy	GE 6.0-164	6,0	≤167	164	≤249

Tiek plānots, ka piekļuve plānotajam vēja elektrostaciju parkam būvniecības un ekspluatācijas laikā tiks nodrošināta pa valsts galveno autoceļu A12 Jēkabpils – Rēzekne – Ludza – Krievijas robeža (Terehova) un valsts vietējo autoceļu V795 Mežāre – Vīpe – Stūrnieki. (skat. 1. attēlu). Pirms plānoto vēja elektrostaciju uzstādīšanas ir paredzēts no jauna izbūvēt vai vietām pārbūvēt staciju uzstādīšanai un ekspluatācijai nepieciešamo infrastruktūru – pievedceļus, laukumus, enerģijas pārvades līnijas. Precīzs plānoto pievedceļu, kā arī citu infrastruktūras objektu izvietojums un tehniskie raksturlielumi tiks noteikti ietekmes uz vidi novērtējuma procesa laikā, izvērtējot esošo ceļu tīklu, jaunu ceļu un cita veida infrastruktūras izbūves nepieciešamību, to izbūves iespējas un iespējamo ietekmi uz vidi, tajā skaitā uz izpētes ietvaros un iepriekš konstatētajām dabas vērtībām.

Esošajā projekta attīstības posmā paredzētās darbības ierosinātais izvērtēja šādu piegādes maršruta pamatalternatīvu:

- VES sastāvdaļu no to ražošanas vietas piegāde uz Paldisku ostu Igaunijā;
- no ostas VES sastāvdaļu transportēšana ar specializētu lielgabariāta autotransportu pa Igaunijas un Latvijas valsts galvenajiem autoceļiem līdz A12 Jēkabpils—Rēzekne—Ludza—Krievijas robeža (Terehova), līdz valsts vietējās nozīmes autoceļam V795 Mežāre—Vīpe—Stūrnieki;
- no valsts autoceļu tīkla piegāde līdz konkrētajām VES uzstādīšanas vietām, izmantojot pašvaldības autoceļus un jaunizbūvējamās vai pielāgotās pievedceļus.

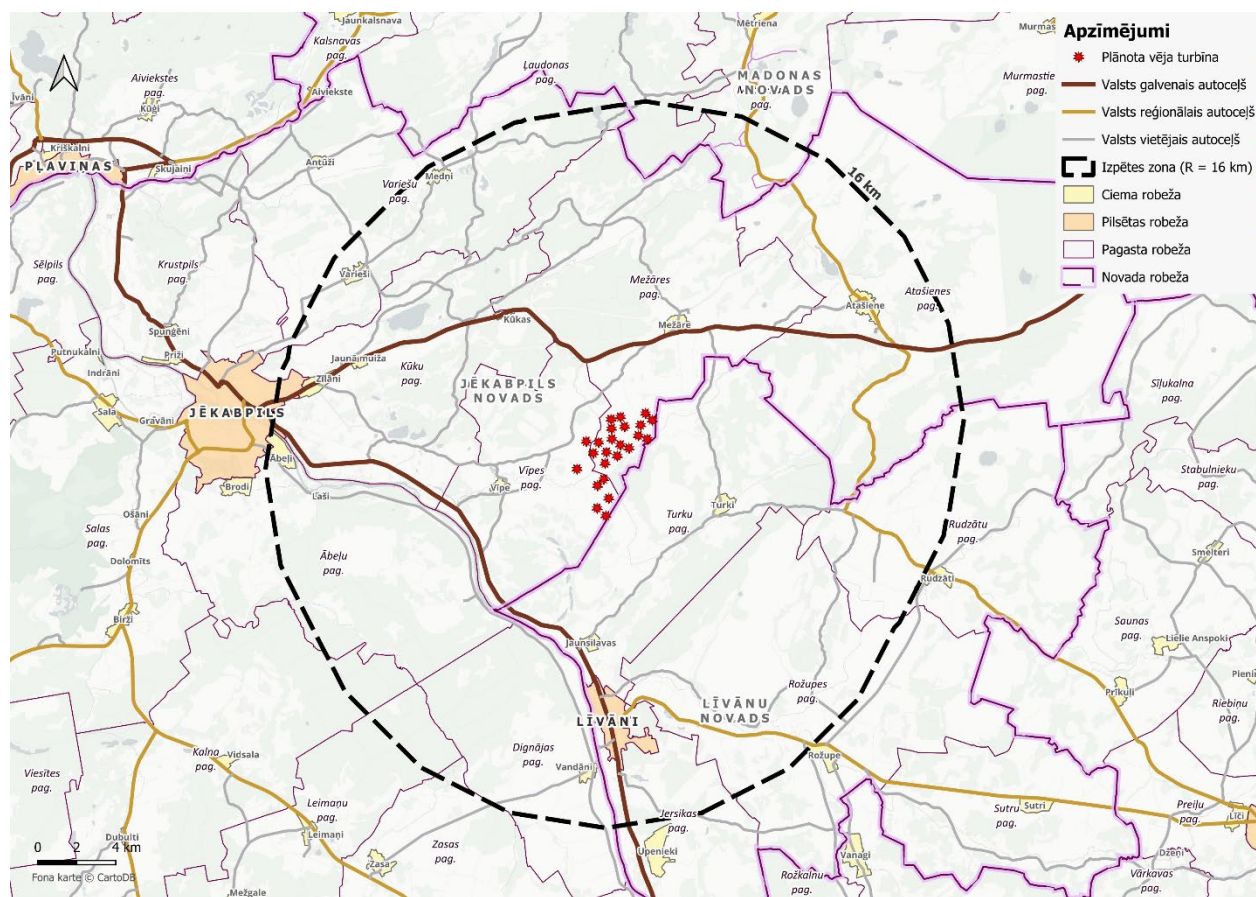
Ietekmes uz vidi novērtējuma procesa laikā analizētas dažādas projekta īstenošanas alternatīvas, tostarp VES izvietojuma un/vai tehnoloģisko risinājumu alternatīvas. Tomēr ainavu vērtējums veikts konkrētai alternatīvai 2. attēlā redzamajam vēja elektrostaciju izvietojumam un piegādes ceļu pamatmaršrutiem. Daļa vēja elektrostaciju parka izpētes teritorijā iekļauto zemes vienību (skatīt 1. attēlu) pašlaik lielākoties

tiek izmantotas lauksaimniecības darbības veikšanai. Vēja elektrostaciju parka izpētes teritorijas kopējā platība ir 1497 ha. Izpētes teritorijā ietilpst 72 zemes vienības vai zemes vienību daļas.

Plānots izbūvēt 25 vēja elektrostacijas (turpmāk – VES), līdz ar to vēja elektrostaciju parka izpētes teritorijā sākotnēji ietilpst 72 zemes vienības vai zemes vienību daļas, kuru īpašnieki vai valdītāji lielākoties ir juridiskas personas. Ņemot vērā dabas ekspertu novērtējumu. Ainažu novērtējumā tiek vērtēts vēja parks ar 24 VES un vēja parka izpētes teritoriju 16 km rādiusā ap plānoto vēja parku, turpmāk – Izpētes teritorija (skatīt 2. attēlu).

Vēja parku paredzēts izbūvēt Jēkabpils novadā pie Līvānu novada robežas (skatīt 2. attēlu). Plānoto VES novietojums izvēlēts, ievērojot Ministru kabineta 2013. gada 30. aprīļa noteikumus Nr. 240 “Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi” noteiktos minimālos attālumus, kā arī tehniskās projektēšanas, ekspluatācijas drošības un energoefektivitātes prasības. VES izvietojuma optimizācijā ņemti vērā savstarpējie attālumi starp turbīnām, turbulences un vēja plūsmas aizēnojumā riski, attālumi līdz autoceļiem, apbūvei un infrastruktūras objektiem, kā arī reljefa, piekļuves ceļu un būvdarbu organizācijas ierobežojumi. Tādējādi izvēlētais izvietojums nodrošina ne tikai normatīvo prasību izpildi, bet arī drošu parka ekspluatāciju un iespējami efektīvu vēja resursa izmantošanu.

Plānotā vēja elektrostaciju parka izpētes teritorijai tuvākās blīvi apdzīvotās vietas, kuras atrodas aptuveni 5 km attālumā, ir Mežāres, Vīpe, Turki. (skat. 2. attēlu). Lai gan izpētes teritorijā atrodas viensētas, tomēr atbilstoši normatīvo aktu prasībām vēja elektrostacijas tiks izvietotas vismaz 800 m attālumā no jebkuras dzīvojamās vai publiskās ēkas.

2. attēls. Plānoto vēja elektrostaciju novietojums un izpētes teritorija. Sagatavoja: SIA “METRUM”

Paredzētās darbības teritorija atrodas Daugavas upes sateces baseinā. Lielākās ūdensteces, kas šķērso vēja parka izpētes teritoriju, ir Nereta, Ūdze un Ataša. Tās veido Daugavas labā krasta pieteku sistēmu. Neretas upes lielākās pietekas ir Ataša un Ūdze. Nereta savāc ūdeņus no plašas teritorijas. Vēja elektrostaciju

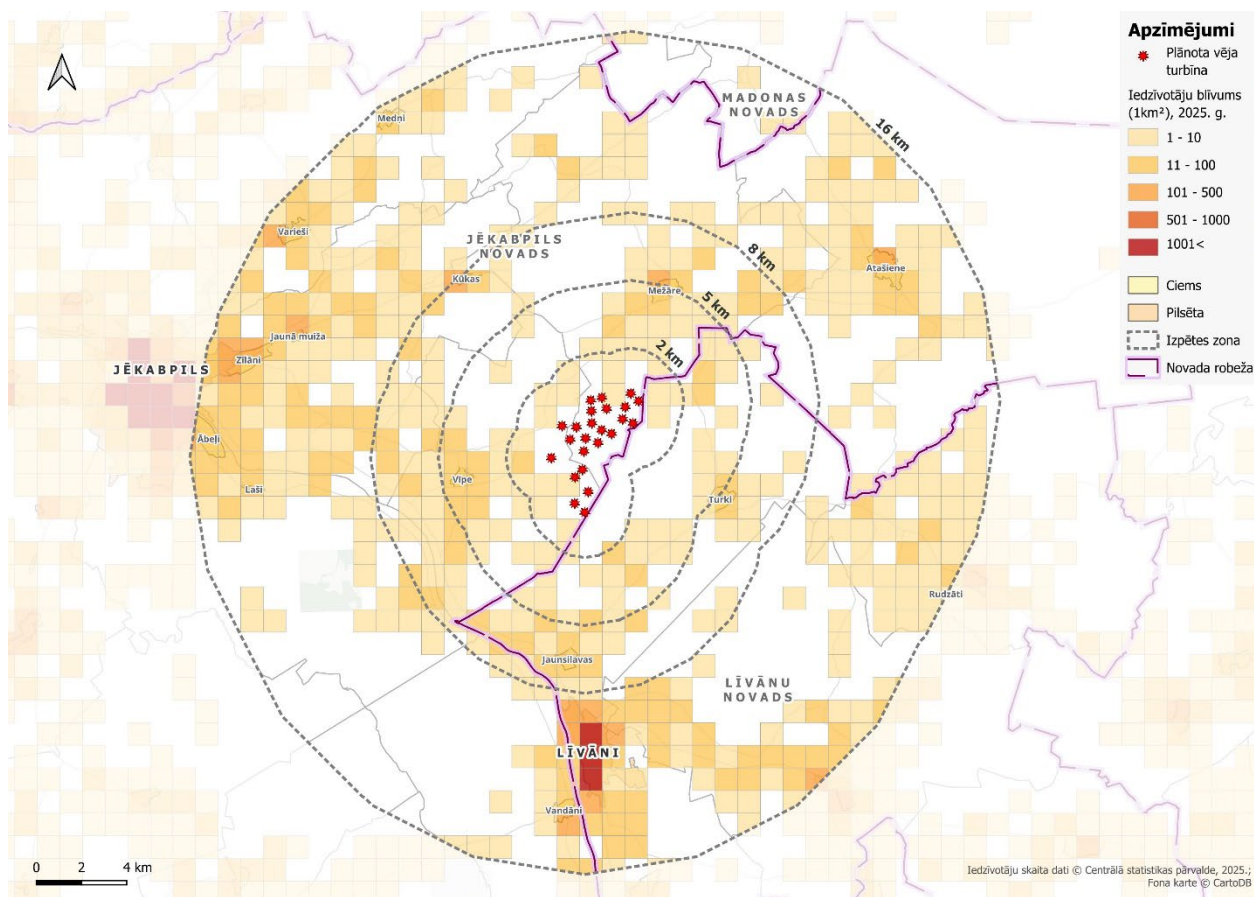
izpētes teritorijā ietilpstošās lauksaimniecībā izmantojamās zemes ir meliorētas. Vēja parku plānots attīstīt blakus Gaiņu purvam, kas ir īpaši aizsargājama dabas teritorija “dabas liegums”.

■ Apdzīvojums

Izpētes teritorija nav blīvi apdzīvota (skatīt 3. attēlu). Tuvākās blīvi apdzīvotā vietas ir:

- ▶ Vīpe – atrodas aptuveni 3, 8 km attālumā no tuvākās VES (ciema autobusa pieturvietas),
- ▶ Mežāre – aptuveni 4, 75 km attālumā no tuvākās VES līdz kultūras namam,
- ▶ Kūkas – aptuveni 7, 95 km attālumā no tuvākās VES līdz Sūnu pamatskolai,
- ▶ Turki – 4, 9 km attālumā līdz Turku saietam namam
- ▶ Jaunsilavas - 6, 7 km attāluma no tuvākās VES līdz Jaunsilavas pamatskolai,
- ▶ Līvāni – aptuveni 10, 3 km attālumā no tuvākās VES līdz Dubnas upes tiltam.

Iedzīvotāju skaits 2026. gada janvāra sākumu: Vīpes–153, Mežāre– 270, Kūkas – 270, Jaunsilavas – 101, Turki– 54, Līvāni - 7058.

3. attēls. Iedzīvotāju blīvums izpētes teritorijā. Sagatavoja: SIA “METRUM”

Aptuveni 14, 6 km attālumā no plānotā VP atrodas Jēkabpils valstspilsēta, kas ir viens no Zemgales plānošanas reģiona attīstības centriem, ar attīstītu infrastruktūru un plašākām nodarbinātības iespējām.

Izpētes teritorijai raksturīgs lauku apdzīvojums – salīdzinoši nelielu iedzīvotāju blīvums, kas mijas ar meža masīviem un lauksaimniecības zemēm. Apdzīvojums koncentrējas ap apdzīvotām vietām (skatīt 3. attēlu) un Daugavas labo krastu. Visblīvāk apdzīvota ir Līvānu pilsēta, Kūku un Mežāru ciemi.

Iedzīvotāju skaits pēdējo 5 gadu laikā ir samazinājies apkārtējos pagastos. Vērtējot izpētes teritoriju, visstraujākais iedzīvotāju skaita sarukums konstatējams Turku pagastā un Vīpes pagastā, kā arī Dignājas pagastā, savukārt mazākas izmaiņas vērojamas Kūku un Ābeļu pagastos.

Saskaņā ar pieejamiem LGIA datiem, tad arī VP apkārt esošajos ciemos iedzīvotāju skaits no 2020. gada līdz 2026. gada janvārim visstraujāk sarucis Vīpē (par 24%), kā arī Jaunsilavās (par 21%) un Mežārē (par 11%), vienīgi Kūkās iedzīvotāju skaits pieaudzis par 4%.

VP plānots attīstīt starp valsts galveno autoceļu A6 (Rīga-Daugavpils-Krāslava-Balatkrievijas robeža (Patarnieki)) un A12 (Jēkabpils – Rēzekne–Ludza – Krievijas robeža (Terehova)). Satiksmes intensitāte uz valsts galvenā autoceļa A6, saskaņā ar 2025. gada datiem:

- ▶ posmā no Jēkabpils līdz Līvāniem 3824 automašīnas (18% kravas transports) diennaktī.

Satiksmes intensitāte uz valsts galvenā autoceļa A12, saskaņā ar 2025. gada datiem¹:

- ▶ posmā no Kūkām līdz Murmastienes pagriezienam 2725 automašīnas (28% kravas transports) diennaktī.

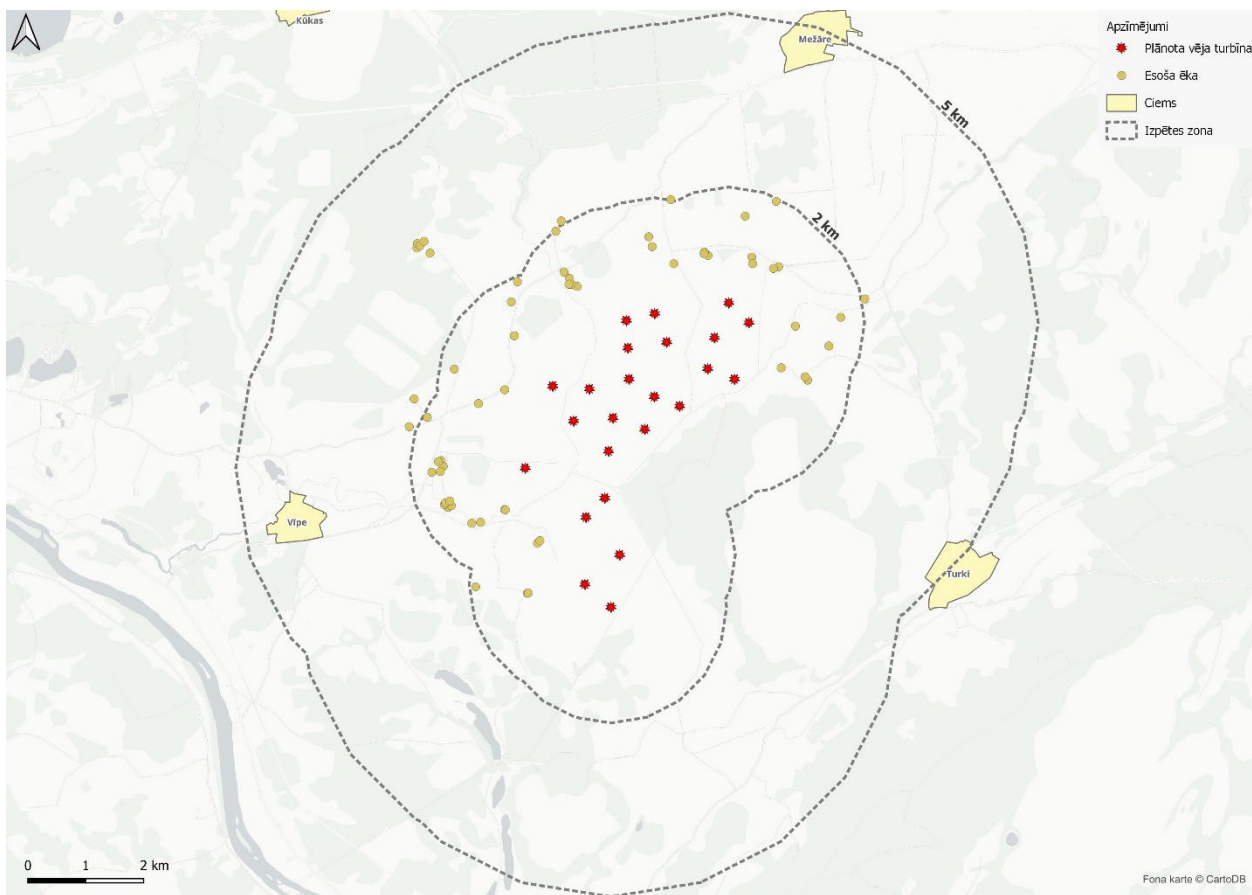
Satiksmes intensitāte uz reģionālā autoceļa P80 posmā no 40. līdz 61. km ir vidēji 4210 transportlīdzekļi diennaktī, no tiem 28 % ir kravas transports.

Tuvākie vietējās nozīmes autoceļi un to satiksmes intensitāte ir šāda:

- ▶ V754 Līvāni – Gavartine – Steķi 509 automašīnas diennaktī (4% kravas auto) (atbilstoši 2022. gada datiem),
- ▶ V755 Turki – Mežāre 191 automašīnas diennaktī (9% kravas auto) (atbilstoši 2022. gada datiem),
- ▶ V795 Mežāre – Vīpe – Stūrnieki 229 automašīnas diennaktī (7% kravas auto) (atbilstoši 2025. gada datiem),
- ▶ V825 Zalāni – Galvānkalns 265 automašīnas diennaktī (5% kravas auto) (atbilstoši 2025. gada datiem).

¹ <https://lvceli.lv/celu-tikls/statistikas-dati/satiksmes-intensitate/>

■ Tuvākās mājvietas

4. attēls. Līdz 5 km rādiusā esošās mājvietas. Avots: SIA "Rivereto"

Šī ainavu novērtējuma ietvaros vērtēta VES vizuālā ietekme uz mājvietām, kas atrodas līdz 5 km rādiusā ap plānoto vēja parku (skatīt 2. tabulu), jo šis ir attālums, kurā VES vizuāli dominē. Šajā attālumā VES tiek uztvertas kā liela mēroga objekti, un rotora spārnu kustība ir labi redzama. Tuvākā ainava vērtējama kā būtiski pārveidota.

1 km rādiusā ap plānoto VP atrodas 14 mājas, no 1 km līdz 2 km rādiusā 36 mājas, no 2–5 km rādiusā 10 mājas. Potenciāli ietekmēto mājvietu skaits ir ap 60 mājām, bet to ietekme ir atkarīga no tā, kā VP pret tām ir izvietots. Atklātā vietā, VES būs labi redzamas, vietās, kur redzamības leņķī atrodas kāds meža masīvs vai koku puduris, redzamība tiek samazināta, līdz ar to VP atstāj mazāku vizuālo ietekmi.

2. tabula. Mājvietas līdz 2 km attālumam no plānotā VP

Mājas nosaukums	Atrašanās vieta (novads, pagasts)	Attālums		
		Līdz 1 km	1-2 km	2–5 km
Akoti	Jēkabpils novads (Mežāres pagasts)	X		
Arāji	Līvānu novads (Turku pagasts)		X	
Ataša	Līvānu novads (Turku pagasts)			X
Bērzi	Jēkabpils novads (Mežāres pagasts)		X	
Biksti	Jēkabpils novads (Vīpes pagasts)			X
Birznieki	Jēkabpils novads (Vīpes pagasts)		X	
Ērgļi	Jēkabpils novads (Mežāres pagasts)	X		
Dravnieki	Jēkabpils novads (Vīpes pagasts)		X	

Druķu Vecumi	Jēkabpils novads (Mežāres pagasts)			X
Druvas	Jēkabpils novads (Vīpes pagasts)		X	
Galvāni	Jēkabpils novads (Vīpes pagasts)		X	
Galvāni 1	Jēkabpils novads (Vīpes pagasts)			X
Graudiņi	Jēkabpils novads (Vīpes pagasts)		X	
Irbītes	Jēkabpils novads (Vīpes pagasts)			X
Jaundruvas	Jēkabpils novads (Vīpes pagasts)		X	
Jaundruvas 1	Jēkabpils novads (Vīpes pagasts)		X	
Jaunie Vuškārneki	Līvānu novads (Turku pagasts)		X	
Jaunmedņi	Jēkabpils novads (Vīpes pagasts)		X	
Kalna Galvāni	Jēkabpils novads (Vīpes pagasts)		X	
Kalnāres	Jēkabpils novads (Vīpes pagasts)		X	
Kalvāni	Līvānu novads (Turku pagasts)	X		
Kaupres	Jēkabpils novads (Vīpes pagasts)		X	
Kaupres 1	Jēkabpils novads (Vīpes pagasts)		X	
Kūrāni	Jēkabpils novads (Vīpes pagasts)			X
Kļavas	Jēkabpils novads (Vīpes pagasts)	X		
Krasta Ozoli	Jēkabpils novads (Vīpes pagasts)		X	
Krastiņi	Jēkabpils novads (Vīpes pagasts)		X	
Kropiņi	Jēkabpils novads (Mežāres pagasts)	X		
Kumelītes	Jēkabpils novads (Mežāres pagasts)		X	
Kvieši	Jēkabpils novads (Vīpes pagasts)		X	
Lejnieki	Jēkabpils novads (Vīpes pagasts)			X
Liepsala	Jēkabpils novads (Vīpes pagasts)	X		
Mārsnīca	Jēkabpils novads (Mežāres pagasts)		X	
Meža Muiža	Jēkabpils novads (Vīpes pagasts)		X	
Meža Rasas (Graudiņi)	Jēkabpils novads (Vīpes pagasts)		X	
Mežmali	Jēkabpils novads (Vīpes pagasts)			X
Mežmuiža	Jēkabpils novads (Vīpes pagasts)		X	
Mežvidi	Jēkabpils novads (Vīpes pagasts)		X	
Muižnieki	Līvānu novads (Turku pagasts)	X		
Noras	Jēkabpils novads (Vīpes pagasts)			X
Ogu Purvs	Jēkabpils novads (Vīpes pagasts)		X	
Pludmales	Jēkabpils novads (Vīpes pagasts)	X		
Pludmales 1	Jēkabpils novads (Vīpes pagasts)	X		
Purviņi	Jēkabpils novads (Vīpes pagasts)			X
Rūķi	Jēkabpils novads (Vīpes pagasts)		X	
Rāceņi	Jēkabpils novads (Vīpes pagasts)		X	
Rijasvecumi	Līvānu novads (Turku pagasts)		X	
Slīpie 1	Jēkabpils novads (Vīpes pagasts)		X	
Suši	Jēkabpils novads (Vīpes pagasts)		X	
Uplejas	Jēkabpils novads (Mežāres pagasts)	X		
Upmaļi	Jēkabpils novads (Vīpes pagasts)		X	
Upmalnieki	Līvānu novads (Turku pagasts)	X		
Uzkalniņi	Līvānu novads (Turku pagasts)		X	
Vīksnes	Jēkabpils novads (Mežāres pagasts)	X		
Vīpmaļi	Jēkabpils novads (Vīpes pagasts)	X		
Vecumi	Jēkabpils novads (Mežāres pagasts)		X	
Vilniši	Jēkabpils novads (Vīpes pagasts)		X	
Vuškārneki	Līvānu novads (Turku pagasts)		X	
Zīlītes	Jēkabpils novads (Vīpes pagasts)		X	
Zvirgzdiņi	Jēkabpils novads (Mežāres pagasts)	X		

Tabulā apkopotā informācija raksturo tās mājvietas, kuru ikdienas ainavā paredzamas izteiktākās vizuālās pārmaiņas. Lielākā potenciālā vizuālā ietekme sagaidāma uz atsevišķām viensētām līdz 2 km attālumā no VES, tostarp mājvietām “Kropiņi”, “Kalna Kropiņi”, “Pērkoņi” u. c..

5. attēls. Skats no mājām “Kropiņi” VP virzienā 2026. gada 19.aprīlī. Foto: SIA “METRUM”

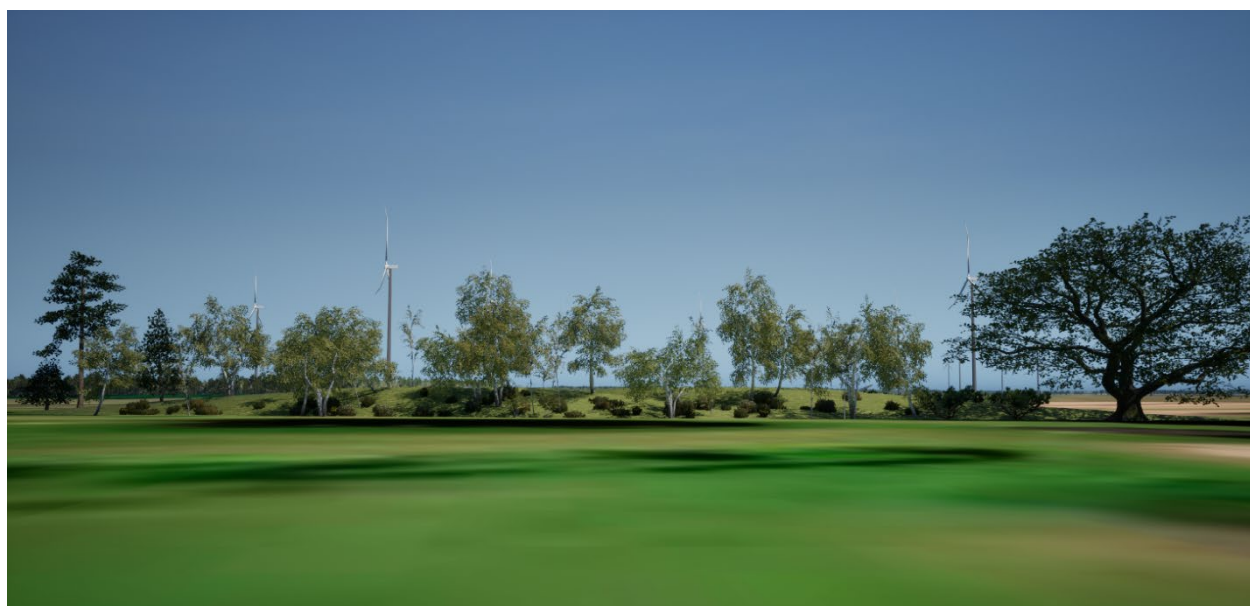
6. attēls. Skats no mājām “Kropiņi” VP virzienā. Dzīvojamā māja atrodas 945 m attālumā no tuvākās VES 21-A, 1466 m no VES 24. VES labi redzamas. Atrodas zonā, kurā VES vizuāli dominē – līdz 2 km rādiusā ap tām. Tās tiek uztvertas kā liela mēroga objekti, un rotora spārnu kustība ir labi redzama. Tuvākā ainava vērtējama kā pilnīgi pārveidota. Redzamību no atsevišķām vietām pagalmā var samazināt, izmantojot koku un krūmu stādījumus. Foto: SIA “METRUM”

Lai mazinātu VES redzamību no atsevišķām mājvietām (līdz 5 km rādiusam), vēja parka attīstītājam būtu vēlams sadarbībā ar māju īpašniekiem izvērtēt individuālus apstādījumu risinājumus, piemēram, krūmu un koku grupas, zemes valnis ar krūmu un koku stādījumiem vai jaunas apmežotas meža platība, kas samazina vēja elektrostaciju redzamību. Šādi risinājumi piemērojami gadījumos, kad māju īpašnieki tos uzskata par nepieciešamiem un kad apstādījumi var reāli samazināt VES vizuālo klātbūtni konkrētās ikdienas uztveres vietās.

Šī novērtējuma ietvaros kā piemērs ir izmantots skats no mājām “Kropiņi”, kur tuvākā VES Nr. 21-A atrodas 945 m attālumā no dzīvojamās mājas un no atsevišķām vietām pagalmā pavērsies plašs skats uz vēja parku (skatīt 6. attēlu).

7. attēls. Skats no mājām “Kropiņi” VP virzienā ar izveidotu valni (līdz 1.5 m) un nelieliem apstādījumiem. Valnis bez apstādījumiem nespēj samazināt VP redzamību. Foto: SIA “METRUM”

8. attēls. Skats no mājām “Kropiņi” VP virzienā ar valni un apstādījumiem. Samazina VP redzamību. Foto: SIA “METRUM”

9. attēls. Skats no mājām “Kropiņi” VP virzienā ar jau blīvāk saaugušiem stādījumiem (stādījumu augstums ap 3 m) Foto: SIA “METRUM”

10 attēls. Skats no mājām “Kropiņi” VP virzienā ar dažādiem koku un krūmu stādījumiem (koku augstums ap 5 m) Foto: SIA “METRUM”

11.attēls. Virsskats uz mājām “Kropiņi” ar apmežojamās teritorijas platību.

12.attēls. Skats no mājām “Kropiņi” apmežotās platības un vēja parka virzienā. Augot mežam samazinās arī VES redzamo VES apjoms un skaits. Pilnībā izslēgt to redzamību nevarēs, bet samazināt gan.

Tātad augstāk redzami attēli parāda trīs galvenos risinājumus stādījumu veidošanā: koki un krūmi bez vaļņa, koki un krūmi, kas stādīti uz vaļņa, kā arī apmežošana. Šīs lietas ir jārunā ar katru īpašnieku atsevišķi, izmantojamie risinājumi atkarīgi gan no attālumiem, gan īpašuma robežām un citiem faktoriem. Uzbērumiem (vaļņu veidošanai) var izmantot materiālu, kas rodas veidojot piebraucamos ceļus un rokot

vēja elektrostaciju pamatus. Tādā veidā rodot izmantošanas iespējas materiālam, kas rodas būvniecības procesā.

■ **Ieteikumi apstādījumu veidošanai²:**

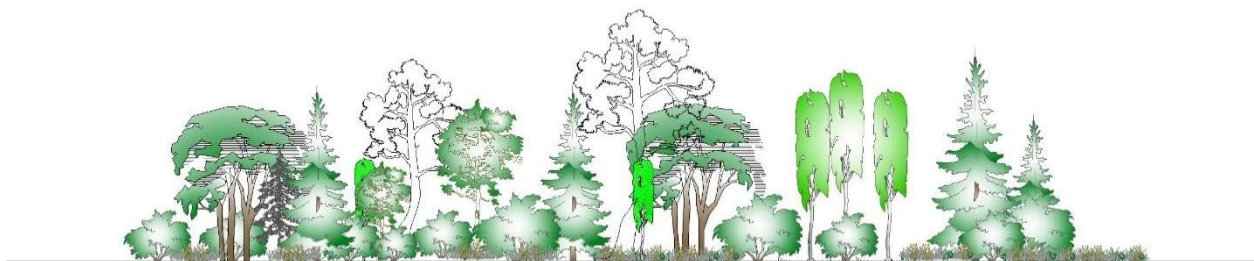
- ▶ stādījumos vēlams izmantot vietējās un apkārtnē raksturīgās augu sugas;
- ▶ nav vēlams veidot ainavai neraksturīgus, formālus rindu stādījumus;
- ▶ stādījumos nav pieļaujama invazīvo sugu izmantošana;
- ▶ vēlams kombinēt skuju kokus, lapu kokus un krūmus;
- ▶ stādījumi veidojami dažādos augstumos, lai tie dabiski integrētos apkārtējā ainavā un veidotu pakāpenisku vizuālo aizsegu;
- ▶ var veidot nelielus zemes vaļņus, kurus apstāda ar kokiem un krūmiem, lai nodrošinātu ātrāku to aizsegšanu;
- ▶ izvēlas dažādu sugu un vecuma koku un krūmu stādus;
- ▶ 1.gadā iestāda lēnāk augošos kokus (piemēram, skuju kokus) un atsevišķus krūmus;
- ▶ 3.gadā papildina robežstādījumus ar citiem krūmiem un kādu lapu koku;
- ▶ 5.gadā koku grupu papildina ar lapu un skuju kokiem, krūmiem;
- ▶ 10. gadā papildina grupu ar lapu un skuju kokiem un krūmiem, ņemot vērā iepriekš stādītos augus, to stāvokli un redzamību no galvenajiem ceļiem un ceļa teritorijā, kā arī ņemot vērā apkārtējo koku grupu izmaiņas.

Pirmajā gadā vēlams stādīt lielākus kokus, iespēju robežās izvēlēties dižstādus vietās, kur primāri ir jānorobežo skats uz kādu no VES. Lai nodrošinātu veiksmīgāku buferstādījumu veidošanu un ieaugšanu, vēlams regulāra to apkopšana. Buferstādījumus var veidot arī vienā gadā, bet tad ir būtiski nodrošināt dažādu izmēra un vecuma stādus, lai buferstādījumi veidotos vairākos stāvos.

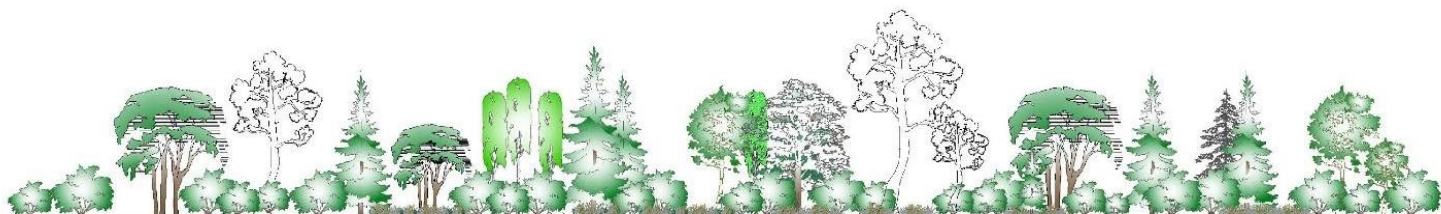
Apstādījumi ir viens no iespējamiem risinājumiem VES vizuālās ietekmes mazināšanai tuvākajās mājvietās. Tos plānojot, būtu rūpīgi jāizvērtē jutīgākās ikdienas uztveres vietas, piemēram, atpūtas terases, pagalmi, dzīvojamo istabu vai guļamistabu logi, kā arī citas vietas, no kurām VES būs labi redzamas. Lai nodrošinātu ātrāku vizuālās ietekmes mazināšanas efektu, ieteicams izmantot lielāka izmēra kokus un krūmus vai arī stādījumus ierīkot pirms VES izbūves, iepriekš izvērtējot piemērotākās apstādījumu izvietojuma vietas.

Šajā novērtējumā sniegts ainavu līmeņa vērtējums par VES iespējamo vizuālo ietekmi uz mājvietām, nevis individuāls katras mājvietas pagalma, logu vai atsevišķu skatu punktu izvērtējums. Detalizēta skatu analīze no konkrētām privātīpašumu vietām būtu veicama individuāli, sadarbojoties ar attiecīgo mājvietu īpašniekiem, īpaši tajos gadījumos, kad mājvieta atrodas līdz 5 km attālumā no vēja parka un VES var parādīties kā vizuāli dominējoši vai traucējoši ainavas elementi, vai skatos VES veidos līdzsvarotu grupu, cik plašu redzeslauka daļu aizņem parks, respektīvi, izvērtējot arī kompozīciju, kas ietekmē skata kvalitāti.

² Stādījumiem var tikt izvēlēts arī cits laika intervāls, lai nodrošinātu dažādu vecuma struktūru un augstumu, bet var arī stādīt vienā piegājienā, bet tad ir būtisks monitorings, lai novērtētu augšanas apstākļus, nodrošinātu labāku to ieaugšanu.

13. attēls. Apstādījumu principiāls pretskats, ar dažāda vecuma, lieluma koku un krūmu sugām.

14. attēls. Apstādījumu principiāls pretskats, ar dažāda vecuma, lieluma koku un krūmu sugām.

■ Novērtēšanas metodes:

VES ietekme uz ainavu, jo īpaši uz tās vizuālajiem aspektiem, ir viens no būtiskākajiem jautājumiem vēja parku plānošanā. Ainavas uztveri ietekmē VES un vēja parka parametri rotora izmērs, elektrostacijas kopējais augstums, augstuma un rotora diametra attiecība, savstarpējais izvietojums, krāsa, novietojums reljefā, piekļuves ceļi, tīkla pieslēgumi un pārvades līnijas. VES parasti veido jaunas dominantes ainavā. Tādēļ šajā novērtējumā īpaša uzmanība pievērsta to vizuālajai uztveramībai un estētiskajai ietekmei.

“Vadlīnijas ietekmes uz vidi sākotnējā izvērtējuma veikšanai VES būvniecības radīto ietekmju uz vidi izvērtēšanai” Lai gan Latvijā vēl nav izstrādāta vienota metodika vēja parku ietekmes uz ainavu novērtēšanai, VP ietekmes novērtējumā ir izmantotas Valsts vides dienesta 2023. gada sākumā izstrādātās vadlīnijas “Vadlīnijas ietekmes uz vidi sākotnējā izvērtējuma veikšanai VES būvniecības radīto ietekmju uz vidi izvērtēšanai”, kā arī metodoloģiskais materiāls Latvijas ainavu izpētei un novērtēšanai.

Tāpat izmantots risinājumu kopums, kas aprakstīts turpmāk, kā arī citu valstu pieredze un starptautiski dokumenti – ICOMOS “Guidelines for the Installation of Renewable Energy-Related Infrastructures and Equipment and Their Potential Impact on Cultural Heritage” un UNESCO un ICOMOS kopīgi izstrādātā HIA (Heritage Impact Assessment) metodoloģija, kā arī Scottish Borders Council pētījums “Update of Wind Energy Landscape Capacity and Cumulative Impact Study” (Ironsides Farrar, 2016) un Huntingdonshire District Council vadlīnijas “Wind Energy Development in Huntingdonshire” (2014).

■ Izvērtējuma procesā ir veikta:

- **Teritorijas apsekošana dabā** veikta 2026. gada 19. aprīlī, izmantojot automašīnu, diena apmākusies. Apsekošana veikta pa valsts galvenajiem un pašvaldību ceļiem, kā arī apsektas visas tuvākās

apdzīvotās vietas aptuveni 16 km rādiusā. Konstatēts, ka VES vizuāla ietekme samazinās, palielinoties vizuālās uztveres attālumam.

Konstatēts, ka VES vizuālā ietekme samazinās, pieaugot vizuālās uztveramības attālumam. Lai precīzāk noteiktu VES ietekmi, definēta redzamības zona 3–5 km attālumā no VES atrašanās vietas. Šajā attālumā VES ainavā dominē, tomēr to dominanci ietekmē arī citi ainavas elementi un raksturs.

VES redzamība tiek analizēta un izvērtēta arī zonās, kas ir izdalītas vadlīnijās “Vadlīnijas ietekmes uz vidi sākotnēja izvērtējuma veikšanai VES būvniecības radīto ietekmju uz vidi izvērtēšanai”³, kur izšķir šādas zonas:

Redzamības attāluma zonas izmantotas kā orientējošs sākumpunkts, nevis kā automātisks ietekmes nozīmīguma sliekšnis. Faktisko vizuālās ietekmes pakāpi katrā skatu punktā nosaka VES augstums un grupas mērogs, reljefs, veģetācija, apbūve, skata virziens, redzamās turbīnu daļas, uztvērēja jutīgums un ainavas raksturs. Tādēļ zonas precizētas ar lauka apsekojumu, redzamības analīzi un fotomontāžu izvērtējumu.

- **zona, kurā VES vizuāli dominē – līdz 2 km rādiusā ap tām.** Tās tiek uztvertas kā liela mēroga objekti, un rotoru spārnu kustība ir labi redzama. Tuvākā ainava vērtējama kā pilnīgi pārveidota;
 - zona, kurā VES ir vizuāli traucējošas – parasti 2–5 km rādiusā ap staciju atkarībā no laika apstākļiem. Šajā zonā VES ir svarīgi ainavas elementi un ir labi redzamas, taču vizuāli nedominē ainavā. Rotoru spārnu kustība ir viegli pamanāma;
 - zona, kurā VES ir labi pamanāmas – 5–8 km rādiusā ap staciju atkarībā no laika apstākļiem. Šajā zonā VES ir labi redzamas, taču ainavas vizuālās uztveres traucējumi nav izteikti. Labos laika apstākļos rotoru spārnu kustības ir redzamas, bet vēja ģeneratori izskatās mazi kopējā ainavā;
 - **zona 8 un vairāk km rādiusā** – VES veido vienu no elementiem panorāmas skata ainavā. Rotoru spārnu kustība ir gandrīz nepamanāma.
- ***Dažādu plānošanas dokumentu un vadlīniju izpēte***, tostarp Nacionālā enerģētikas un klimata plāna 2021.–2030. gadam, Ainavu politikas ieviešanas plāna 2024.–2027. gadam, Enerģētikas stratēģijas 2050, Zemgales plānošanas reģiona un Jēkabpils un Līvānu novadu attīstības plānošanas dokumentu analīze.
- ***Redzamības analīze;***
- ***3D modeļa izstrāde un skatu punktu analīze;***
- 3D modeļa izveidei izmantota programma *Unreal Engine 5*, kas papildināta ar datu straumēšanas spraudni *Cesium – ion*. Izmantotie datu avoti sastāv no *Open Street Map* ēku novietojuma vizualizācijām *Level Of Detail (LOD)* viens līmenī. Reljefs un pamatkartes ortofoto krāsojums iegūts no *Bing Maps* papildinājuma. Reljefa horizontālā precizitāte ir 50 cm, *Bing Maps* izšķirtspēja ir 15 cm⁴⁵.
- ***Kultūrvēsturisko un dabas vērtību apzināšana – apzināti kultūrvēsturiskie pieminekļi un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas izpētes zonā;***
- ***Kumulatīvās ietekmes novērtējums;***
- un citi papildu izpētes datu un informācijas avoti.

³ Skatīt te: <https://www.eva.gov.lv/lv/media/827/download>

⁴ Cesium ion. S.a. <https://cesium.com/platform/cesium-ion/>.

⁵ Microsoft. S.a. www.bing.com/maps

Ainavas vizuālai novērtēšanai tika veiktas ap 500 fotofiksācijas no dažādiem skatu punktiem, analizētas fotomontāžas, lai izvērtētu VES ietekmi uz ainavas vizuālajām kvalitātēm un vērtībām.

Novērtējuma ietvaros ir izstrādāta **skatu punktu karte** (skatīt pielikumu), kurā iekļauti:

- ▶ skati no galvenajiem un pašvaldības ceļiem;
- ▶ skati no apdzīvotām vietām, ceļu krustojumiem, vietām, no kurām varētu pavērties skati uz VES;
- ▶ skati no atsevišķiem kultūras pieminekļiem un to aizsardzības zonām, vietām, kas vietējam iedzīvotājam ir nozīmīgas, simboliskas.

Vērtējot ainavu, uzmanība pievērsta tās pārskatāmībai, pieejamībai, daudzveidībai, raksturam, dabiskumam, jutīgumam un skata kvalitātei, kā arī šo pazīmju sasaistēm ar spēkā esošiem plānošanas dokumentiem.

VES ir mūsdienu tehniskās infrastruktūras elementi, kas ainavā izceļas ar formu, augstumu, mērogu un rotora kustību. Tādēļ tās var kļūt par vizuāli dominējošiem elementiem, īpaši tuvākajā uztveres zonā. Pieaugot vēja enerģijas izmantošanai, šādas ainavas pārmaiņas kļūs biežākas, tāpēc to plānošanā nepieciešama piesardzīga, kontekstam pielāgota pieeja, respektējot konkrētās vietas ainaviskās, kultūrvēsturiskās un dabas vērtības un kur iespējams, radot arī jaunas ainavas kvalitātes.

VES sabiedrībā tiek vērtētas pretrunīgi, jo to ietekme uz ainavu mainās atkarībā no skatu punkta, attāluma ainavas rakstura un vērtētāja pieredzes. Ainava ir būtiska iedzīvotāju ikdienas vides un vietas identitātes daļa, tāpēc nozīmīga ir sabiedrības iesaiste, savlaicīga informēšana un skaidrojums par plānotajām ainavas pārmaiņām. Šī novērtējuma ietvaros notika tikšanās 08.04.2026. ar iedzīvotājiem, kurā tika prezentēts ainavas sākotnējais novērtējums un diskutēts par potenciālajām ietekmēm un iespējām tās samazināt. Jaunu un nepierastu ainavas izmantošanas veidu pieņemšana parasti ir pakāpenisks process.

Saskaņā ar Eiropas ainavu konvenciju “ainava” ir teritorija tādā nozīmē, kā to uztver cilvēki, un tā veidojusies dabas un/vai cilvēka darbības un mijiedarbības rezultātā. Tādēļ arī “jaunās ainavas”, tostarp “enerģijas ainavas” ar vēja parkiem, ir ainavas daļa. To izveidei nepieciešama mērķtiecīga ainavu pārvaldība, aizsardzība un plānošana, lai pārmaiņas tiktu virzītas, nevis noteiktu nejauši.

No šīs pieejas izriet, ka vēja parka ietekme nav vērtējama tikai kā redzamības fakts. Būtiski ir noteikt, kur redzamība rada nozīmīgu ainavas kvalitātes vai vietas identitātes izmaiņu un kur tā ir uztverama kā jauns, bet pieņemams mūsdienu infrastruktūras elements.

NACIONĀLA, REĢIONĀLA UN VIETĒJA LĪMEŅA DOKUMENTI

Valsts politika, attīstības mērķi, ekonomiskie apstākļi, normatīvais regulējums, tehnoloģiju attīstība un finansējuma pieejamība būtiski ietekmē ainavas attīstību, pārvaldību un saglabāšanu. Mainoties attīstības prioritātēm mainās arī ainavas funkcijas, izmantošanas veidi un sabiedrības priekšstatu par pieļaujamām pārmaiņām.

Šajā sadaļā vērtēti valsts, reģiona un vietējās pašvaldības attīstības dokumenti, kas ir nozīmīgi plānotā vēja parka ainaviskās ietekmes izvērtēšanā un palīdz noteikt, kā vēja parka attīstība sasaistāma ar plašākiem ainavu pārvaldības, enerģētikas un teritorijas attīstības mērķiem.

■ Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam⁶

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija (turpmāk – Latvija 2030) ir galvenais valsts ilgtermiņa plānošanas dokuments. Viens no tās mērķiem ir nodrošināt valsts enerģētisko neatkarību, palielinot energoresursu pašnodrošinājumu un integrējoties Eiropas Savienības enerģijas tīklos. Tajā pašā laikā telpiskās attīstības mērķis ir saglabāt Latvijas savdabību – daudzveidīgo dabas un kultūras mantojumu, tipiskās un unikālās ainavas.

Kā risinājumi ainavu plānošanai un aizsardzībai ir būtiska šo jautājumu integrēšana citās nozaru politikās, likumdošanā un teritorijas attīstības plānošanā, kas atspoguļojas zemāk minētajos dokumentos. Ņemot vērā stratēģijā noteikto, ir veikta ainavu inventarizācija, izstrādājot *Latvijas digitālo ainavu plānu*, noteiktas prasības un izstrādāti nosacījumi teritorijas plānojumos.

Tieši teritorijas plānojumam būtu jābūt vienam no pamatdokumentiem, kas nosaka prasības un nosacījumus sabiedrībai nozīmīgu dabas un kultūrainavu, kā arī rekreācijas teritoriju aizsardzībai, pārvaldībai un attīstībai.

Saskaņā ar Latvija 2030, atjaunīgo energoresursu attīstībai ir jānotiek, respektējot Latvijas tipiskās un unikālās ainavas, kā arī dabas un kultūrvēsturiskās vērtības.

■ Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam⁷

Plāns nosaka rīcības virzienus atjaunīgo energoresursu attīstībai, vienlaikus paredzot ainavas daudzveidības saglabāšanu un aizsardzību. Tas ietver ainaviski vērtīgo teritoriju izpēti un definēšanu, ainavu plānošanu, kā arī izmantošanas nosacījumu noteikšanu sabiedrībai nozīmīgām dabas, kultūrainavu un rekreācijas teritorijām. Vienlaikus plānā uzsvērtā dabas un kultūrvēsturisko resursu ilgtspējīga un saudzīga izmantošana, sekmējot teritoriju ekonomisko attīstību un uzņēmējdarbībai labvēlīgas vides veidošanu.

■ Latvijas nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021.–2030. gadam⁸

Ministru kabinets 2024. gada 9. jūlijā ir apstiprinājis Nacionālo enerģētikas un klimata plānu politikas plānošanas dokumentu, kurā tiek noteikti Latvijas mērķi un pasākumi nozarēs, kas būtiski ietekmē arī ainavu. Viens no šiem mērķiem ir atjaunīgo energoresursu īpatsvara palielināšana, kas nozīmē arī vēja parku kā jaunu un nozīmīgu ainavas elementu parādīšanos.

Plāns izstrādāts, vadoties pēc vienotā Eiropas Savienības regulējuma, kura mērķis ir nodrošināt Eiropas Savienības dalībvalstu uzņemto saistību izpildi kontekstā ar ANO Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām Parīzes nolīgumā.

Viens no plāna mērķiem ir nodrošināt vismaz 50 % atjaunīgās enerģijas īpatsvaru Latvijas enerģijas galapatēriņā, veicinot bezemisijas tehnoloģiju izmantošanu elektroenerģijas ražošanā. Lieljaudas vēja

⁶ Skatīt te: [Latvija 2030](#)

⁷ Skatīt te: [Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam](#)

⁸ Skatīt te: [Latvijas nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021.–2030. gadam](#)

parku attīstība var samazināt enerģētisko atkarību un elektroenerģijas importu, vienlaikus radot nepieciešamību vērtēt šo objektu ietekmi uz ainavu.

Plāns paredz palielināt vēja enerģijas jaudu līdz 800 MW līdz 2030. gadam. Šie pasākumi ietver jaunu vēja parku izveidi, tehnoloģiju uzlabošanu, tīkla attīstību un regulējošā ietvara pilnveidi. Līdz ar to jārēķinās ar turpmākām ainavas izmaiņām vietās, kur vēja parku izveide būs atļauta un pamatota ar ietekmes izvērtējumu.

■ Enerģētikas stratēģija Latvija 2050⁹

Latvijas Klimata un enerģētikas ministrija ir izstrādājusi enerģētikas stratēģiju, kas nosaka ilgtermiņa mērķus un prioritātes, lai pielāgotos pārmaiņām globālajā enerģētikas nozarē un nodrošinātu stabilu, drošu un ilgtspējīgu elektroapgādi Latvijā.

Stratēģija īpaši uzsver nepieciešamību mazināt atkarību no fosilajiem energoresursiem, veicinot atjaunīgo enerģijas avotu, tostarp vēja, izmantošanu. Tās izstrādē un īstenošanā liela uzmanība piešķirta sabiedrības un ieinteresēto pušu līdzdalībai, sekmējot atklātību un iesaisti lēmumu pieņemšanas procesos.

Saskaņā ar Enerģētikas stratēģiju Latvijā plānots būtiski palielināt sauszemes VES jaudu. Šādas jaudas attīstības mērķis ir palielināt atjaunīgās enerģijas īpatsvaru valsts enerģētikas bilanci, vienlaikus veicinot enerģētisko neatkarību, siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu un virzību uz klimatneitralitāti. Ainavu vērtējumā tas nozīmē nepieciešamību skatīt konkrēto projektu plašākā enerģētikas pārmaiņu kontekstā.

■ Ainavu politikas ieviešanas plāns 2024.–2027. gadam¹⁰

Ministru kabinets 2024. gada 26. martā apstiprināja Ainavas politikas ieviešanas plānu 2024.–2027. gadam. Plāna mērķis ir sekmēt ainavu aizsardzības, plānošanas un attīstības pasākumus, tādējādi atbalstot Latvijas daudzveidīgā dabas un kultūras mantojuma saglabāšanu un veicinot valsts ilgtspēju.

Plāna ietvaros ir izveidots digitālais Latvijas ainavu atlants¹¹, kas apkopo ainavu novērtējuma kartes, ko var izmantot teritoriju plānošanas procesos.

Plāna mērķis ir radīt priekšnosacījumus daudzveidīgu, sabiedrībai pieejamu ainavu attīstībai, vienlaikus nodrošinot labu vides stāvokli, bioloģisko daudzveidību, kultūras un dabas mantojuma saglabāšanu, ekonomisko aktivitāti un iedzīvotāju piederības sajūtu vietai.

Ainavu politikai papildu izaicinājumus rada klimata pārmaiņas un Eiropas zaļā kursa mērķi. Latvijā pieaug nepieciešamība pēc atjaunīgo energoresursu attīstības, kas vienlaikus stiprina enerģētisko neatkarību, mazina enerģijas importa riskus un samazina siltumnīcefekta gāzu emisijas. Tādēļ pieaug arī pieprasījums pēc teritorijām energoapgādes objektu un ar tiem saistītās infrastruktūras izvietojumam sauszemē.

Ainavu politikas plānā sniegts pārskats par nozīmīgāko politikas dokumentu un Eiropas Savienības iniciatīvu pēdējo gadu uzstādījumiem, kas saistīti ar ainavu politiku.

Prioritārie plāna pasākumi ir aktivitātes, kas veicina virzību uz klimatneitralitāti. Būtiska nozīme pievērsta ainavu novērtēšanai reģionālā un vietējā mērogā, lai būtu skaidrāki nosacījumi plānojot un izbūvējot, piemēram, energoapgādes objektus.

Dokumentā norādīts, ka, ievērojot Eiropas zaļā kursa un Latvijas enerģētiskās neatkarības mērķus, ainavu novērtēšana reģionālā un vietējā mērogā **enerģētiskā neatkarība un drošība jāskata līdzvērtīgi tūrisma un vides aizsardzības jomām.**

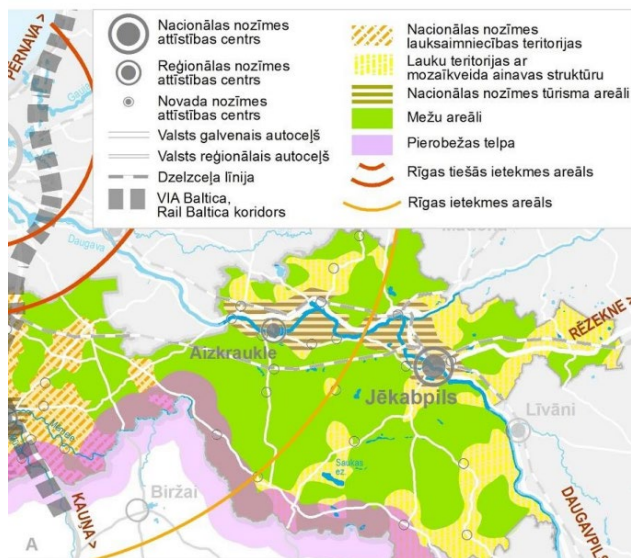
⁹ Skatīt te: [Enerģētikas stratēģija 2050](#)

¹⁰ Skatīt te: [Ainavu politikas ieviešanas plāns 2024.–2027. gadam](#)

¹¹ Skatīt te: [Latvijas digitālais ainavu atlants](#)

■ Zemgales plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015.–2030. gadam¹²

Saskaņā ar Zemgales plānošanas reģiona attīstības stratēģiju teritorija, kurā plānota vēja parka attīstībai, noteikta kā lauku teritorija ar mozaikveida ainavas struktūru. Reģiona ainavu raksturo plašas lauksaimniecības teritorijas, mozaikveida mežu un tīrumu struktūra, kā arī nozīmīgi kultūrvēsturiskie un dabas objekti. Stratēģijā uzsvērtā ainavu un nemateriālā kultūras mantojuma nozīme reģiona identitātē, tūrisma attīstībā un ekosistēmu pakalpojumu nodrošināšanā.

15.attēls. *Fragments no Zemgales plānošanas reģiona vēlamās telpiskās struktūras kartes. Avots: Zemgales plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015-2030.*

Stratēģijā norādīts, ka ir jāveicina alternatīvo un atjaunīgo energoresursu attīstība un pielietošana.

Plānotā vēja parka attīstības teritorija, saskaņā ar stratēģiju atrodas ārpus ainaviski vērtīgām un kultūrvēsturiskām teritorijām, lauksaimniecības zemju areālā.

Vēlamās telpiskās struktūras kartē teritorija noteikta kā lauku teritorija, kur saglabājas mozaikveida ainavas struktūra un atšķirīgi zemes lietojuma veidi saglabā lauku ainavas dažādību.

■ Zemgales reģionālais ainavas un zaļās infrastruktūras plāns 2020. – 2027. gadam¹³

Saskaņā ar Zemgales reģionālo ainavas un zaļās infrastruktūras plānu 2020.-2027.gadam, Jēkabpils novads pamatā ietilpst Vidussēlijas ainavu reģionā un Jēkabpils – Teiču ainavu

reģionā, kam raksturīga plaša mežu, purvu un lauksaimniecības zemju mozaika, relatīvi neliels apdzīvotības blīvums. Šim ainavu reģionam raksturīgas lielas atvērtas vai daļēji atvērtas telpas, kurās nozīmīga loma ir mežu masīviem, purviem, upju ielejām un lauksaimniecības zemēm. Reģionā ir izdalīti 3 ainavu apvidi - Jēkabpils un piepilsētas, Bērzaunes-Atašienes un Teiču mitrzemju ainavu apvidus. Tajā daļēji ietilpst Reģionālas nozīmes kultūrainavas telpa (ZPR IAS 2030): Sēlijas un Daugavas telpa un Teiču telpa.

Saskaņā ar šo plānu Jēkabpils – Teiču reģionā īpaši aizsargājamo teritoriju īpatsvars ir 14%, kur lielāko daļu veido Teiču dabas rezervāts, Lielā Pelēčāres purva un Eiduku purva liegumi.

Plāns uzsver nepieciešamību saglabāt ainavu telpisko struktūru, nepārtrauktību un zaļās infrastruktūras funkcionēšanu, vienlaikus pieļaujot saimniecisko attīstību, ja tā tiek plānota, ievērojot ainavas kvalitāti un nozīmīgākās skatu telpas.

Reģionālajā plānā īpaša uzmanība pievērsta zemieņu upju ainavām kā nozīmīgām zaļās infrastruktūras sastāvdaļām, kas nodrošina ekoloģisko savienojamību, ainavas daudzveidību un rekreācijas potenciālu. Tādēļ upju ielejas un ar tām saistītie ainavas elementi vērtējami kā jutīgas teritorijas, kurās būtiska ir jaunu infrastruktūras objektu vizuālās ietekmes izvērtēšana.

Vienlaikus plānā norādīts, ka **Jēkabpils–Teiču ainavu reģions nav raksturīgs ar augstu kultūrvēsturisko objektu koncentrāciju**, salīdzinot ar, piemēram, Zemgales līdzenuma ainavu reģionu. Tas nenozīmē, ka

¹² <https://www.zemgale.lv/lv/zpr-ilgtspējīgas-attistibas-strategija-2015-2030>

¹³ <https://www.zemgale.lv/lv/publikacijas-un-informativie-materiali/zemgales-regionalais-ainavas-un-zalas-infrastrukturas-plans-2020-2027-gadam-brosura>

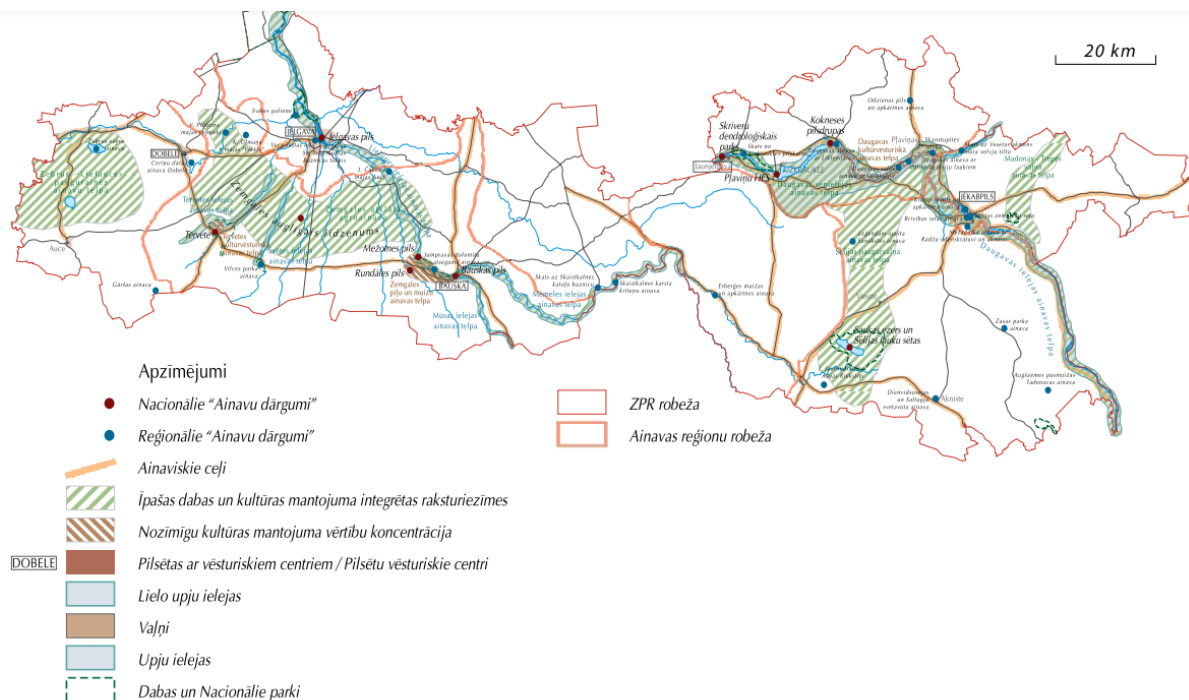
teritorijā nav kultūrvēsturisku vērtību, bet reģionālā mērogā dominē dabas struktūra un plašās ainavu telpas.

Plānā uzsvērts ka būtu jāvelta atsevišķa uzmanība proaktīvai potenciālo vēja parku novietojuma analīzei, tostarp jāizstrādā potenciālais vēja parku izvietojuma zonējums Zemgales plānošanas reģionā.

3. tabula. Ainavu vizuālās un kultūrvēsturiskās, dabas un tās daudzveidības vērtības Zemgales plānošanas reģionā (šajā tabulā atspoguļotas tās, kas atrodas Jēkabpils novadā)

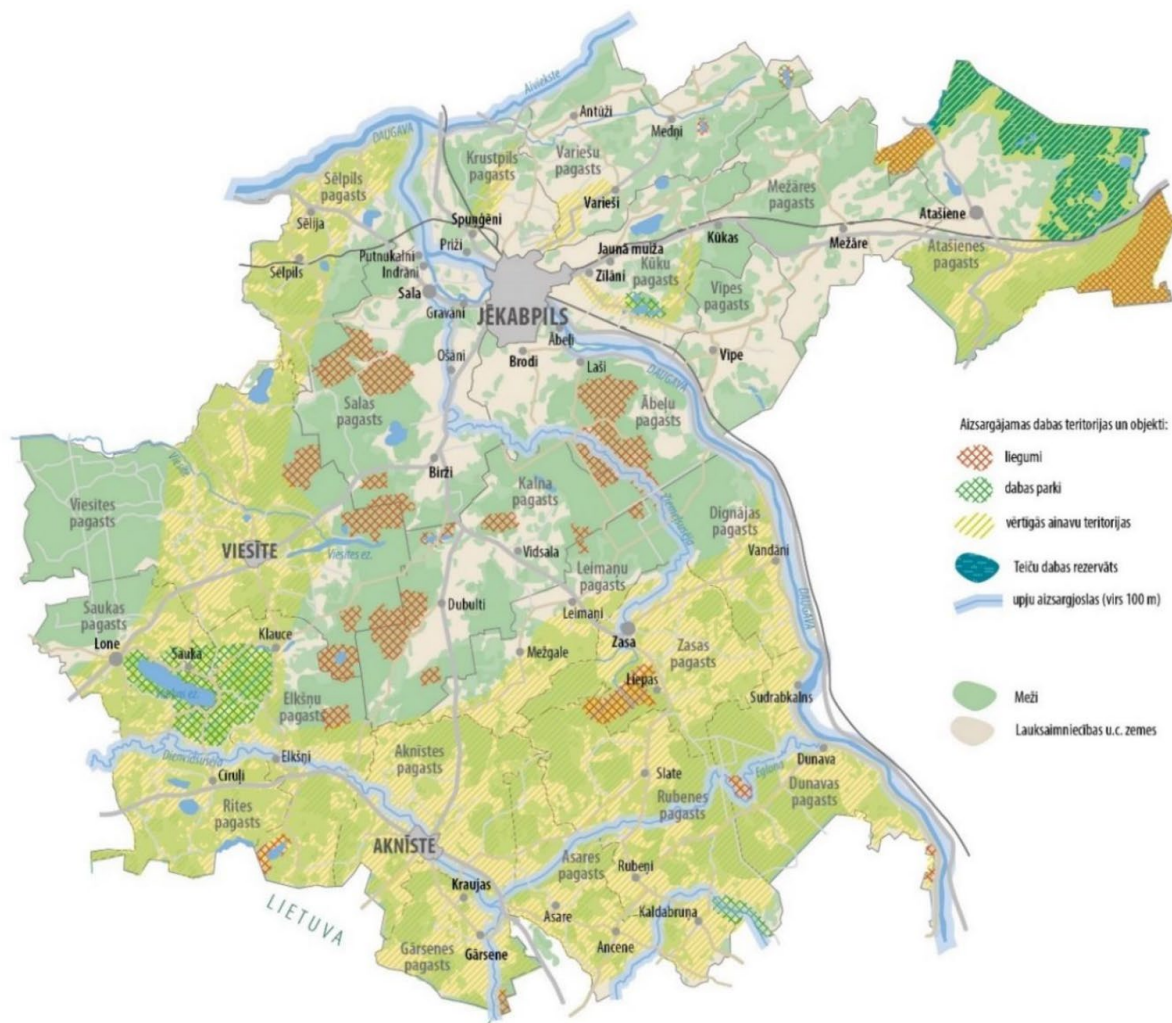
Ainavas vizuālās un kultūrvēsturiskās vērtības	VP ietekme uz izdalītajām vērtībām
Ainavu telpas, kurās reģionālā (t.sk., nacionālā) mērogā un kontekstā ir īpašas dabas un kultūras mantojuma integrētas raksturiezīmes Madonas – Trepes vaļņa ainavas telpa	Ietekme daļēja, tiešā veidā neskar, VP tiek attīstīts līdzināmā, neskarot valni.
Lielo upju ielejas: koncentrējas un spilgti izpaužas vēsturiskā apdzīvotuma struktūra un īpatnības, dabas elementu daudzveidība, kultūrvēsturiskais mantojums Daugavas ielejas ainavu telpa.	VP netiek plānots Daugavas ielejā, bet ņemot vērā to apjomu, VP atstās vizuālu ietekmi uz atsevišķām vietām Daugavas ielejā (skatīt redzamības karti un 3D vizualizāciju analīzi, 1. pielikums).
pilsētu vēsturiskie centri: Jēkabpils pilsētas vēsturiskais centrs.	Neskar, atrodas pietiekoši lielā attālumā no tā.
nacionālas un reģionālas nozīmes ceļu (vai to posmu) ainavas: valsts galvenais autoceļš A12 Jēkabpils – Rēzekne- Ludza-Krievijas robeža, valsts galvenais autoceļš A6 Rīga – Daugavpils – Krāslava – Baltkrievijas robeža	Atsevišķos skatos parādās VES. Skatīt redzamības karti un 3D vizualizācijas analīzi. 1.pielikums.
Ainavas dabas un tās daudzveidības vērtības	
Īpaši aizsargājamas dabas teritorijas	VP netiek plānots nevienā no īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, bet ietekmi uz tuvākām teritorijām vērtē attiecīgās jomas eksperts
Vienlaidus meža zemes	VP tiešā veidā neskar, tiek plānots lauksaimniecības zemēs
vaļņu ainavas kā lokālās ainavas daudzveidības elements.	VP neietekmē, plānots pietiekoši attālumā no tās
vienlaidus mitrzemju ainavu telpas: Teiču dabas rezervāts	VP tiešā veidā neskar, plānots vairāk kā 10 km attālumā.
Nozīmīgi upju ieleju posmi: terasētās upju senielejas un ledāja kušanas ūdeņu ielejas (Daugava)	Neskar VP plānots ārpus tās
Iekšzemes kāpu grēdas un meži	Neskar, jo VP tiek plānots ārpus tām.

Ainavas daudzveidību reģionālā mērogā vislabāk raksturo ainavu tipu sastopamība un to teritoriālais izvietojums. Reģionam raksturīgi mitrzemju ainavu apvidi un Latvijas mērogā augstvērtīgais Daugavas senlejas ainavu apvidus. Ainavas vizuālās, kultūrvēsturiskās un dabas vērtības ir cieši saistītas ar Zemgales plānošanas reģiona zaļo infrastruktūru, veidojot būtiskus zaļās infrastruktūras elementus, savienojumus un vērtības reģionālā mērogā.

16.attēls. **Zemgales plānošanas reģiona ainavas vizuālās un kultūrvēsturiskās vērtības.** Avots: Zemgales reģionālais ainavas un zaļās infrastruktūras plāns 2020.-2027.gadam

■ Jēkabpils ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2021.-2035. gadam

17. attēls. **Aizsargājamas dabas teritorijas un objekti.** Avots: Jēkabpils novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2021.-2035.gadam.

Jēkabpils novada atpazīstamības pamatu veido tā unikālās kultūrvēsturiskās vērtības: UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā iekļautais Strūves ģeodēziskais loks, Viesītes šaursliežu dzelzceļa mezgls, Jēkabpils vecpilsētas apbūve, arheoloģiskie un arhitektūras pieminekļi, kā arī Sēlijai raksturīgā ainava.

Viens no Jēkabpils novada stratēģiskajiem mērķiem ir pievilcīgas dzīves telpas veidošana. Ainava ir viens no būtiskākajiem šādas dzīves telpas kvalitāti noteicošajiem faktoriem, tādēļ tai ir nozīmīga loma gan novada iedzīvotāju dzīves kvalitātes, gan teritorijas identitātes un atpazīstamības stiprināšanā.

Jēkabpils novadā atrodas vairākas nacionālā un reģionālā līmenī novērtētas dabas teritorijas un ainavu dārgumi:

- ▶ Saukas ezers un Sēlijas lauku sētas;
- ▶ Gārsenes muiža un tās apkārtnes ainava;
- ▶ Sunākstes ainava;
- ▶ Dienvidsusējas un Saltupju svētavota ainava;
- ▶ Augšzemes pusmuižu ainava;

- ▶ Zasas parka ainava;
- ▶ Krustpils pils un tās apkārtnes ainava;
- ▶ Jēkabpils Mežaparka ainava;
- ▶ Jēkabpils vecpilsēta.

Jēkabpils novada pašvaldība atbalsta dabas teritoriju un jo īpaši ainaviski vērtīgas vides saglabāšanu. Šīs teritorijas ir būtiska kvalitatīvas dzīves telpas daļa, savukārt ainava ir viens no galvenajiem novada identitāti un atpazīstamību veidojošajiem elementiem.

Jēkabpils novadam ir svarīga līdzsvarota pilsētu un lauku teritoriju attīstība, veidojot pašpietiekamu un savstarpēji papildinošu vietējo ekonomiku. Ekonomiskās aktivitātes veicināšanai nepieciešami ieguldījumi uzņēmējdarbībai labvēlīgas vides uzturēšanā, izglītībā, sadarbības veicināšanā, informācijas un komunikācijas tehnoloģiju infrastruktūrā un digitalizācijā.

Vienlaikus visu nozaru ilgtspējīgai attīstībai būtiska ir atjaunīgo energoresursu izmantošanas paplašināšana un virzība uz klimatneitralitāti. Plašāka atjaunīgo energoresursu izmantošana ir noteikta arī kā viena no Jēkabpils novada pašvaldības ilgtermiņa prioritātēm.

Lauksaimniecībā izmantojamā zeme veido aptuveni 34 % no Jēkabpils novada teritorijas. VP attīstība pati par sevi neizslēdz zemes turpmāku izmantošanu lauksaimniecībā, jo noteiktos gadījumos vienā teritorijā iespējams apvienot atjaunīgās enerģijas ražošanu ar lauksaimniecisko darbību.

Atbilstoši viesmīlības perspektīvās telpiskās struktūras izvērtējumam plānotā VP teritorija neatrodas tiešā naktsmītņu, tūrisma un apskates objektu, izglītojošu vai izglītības iestāžu, dabas atpūtas vietu vai rekreācijas zonu tuvumā.

Tādēļ paredzams, ka VP attīstība tiešā veidā būtiski neietekmēs viesmīlības un rekreācijas nozares attīstību Jēkabpils novadā.

Jēkabpils novada attīstības vīzija līdz 2035. gadam sniedz ieguldījumu Zemgales ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2015.–2030. gadam noteiktā mērķa sasniegšanā – veidot Zemgali par konkurētspējīgu un zaļu reģionu Latvijas centrā ar kvalitatīvu un pieejamu dzīves vidi.

Jēkabpils novada attīstības vīzija līdz 2035. gadam ir saskaņota arī ar Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam noteiktajiem policentriskās attīstības principiem un Nacionālā attīstības plāna 2021.–2027. gadam prioritātēm.

Līdz ar to plānotā VP attīstība kopumā nav pretrunā ar Jēkabpils novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju, Zemgales plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģiju un nacionālā līmeņa attīstības plānošanas dokumentiem.

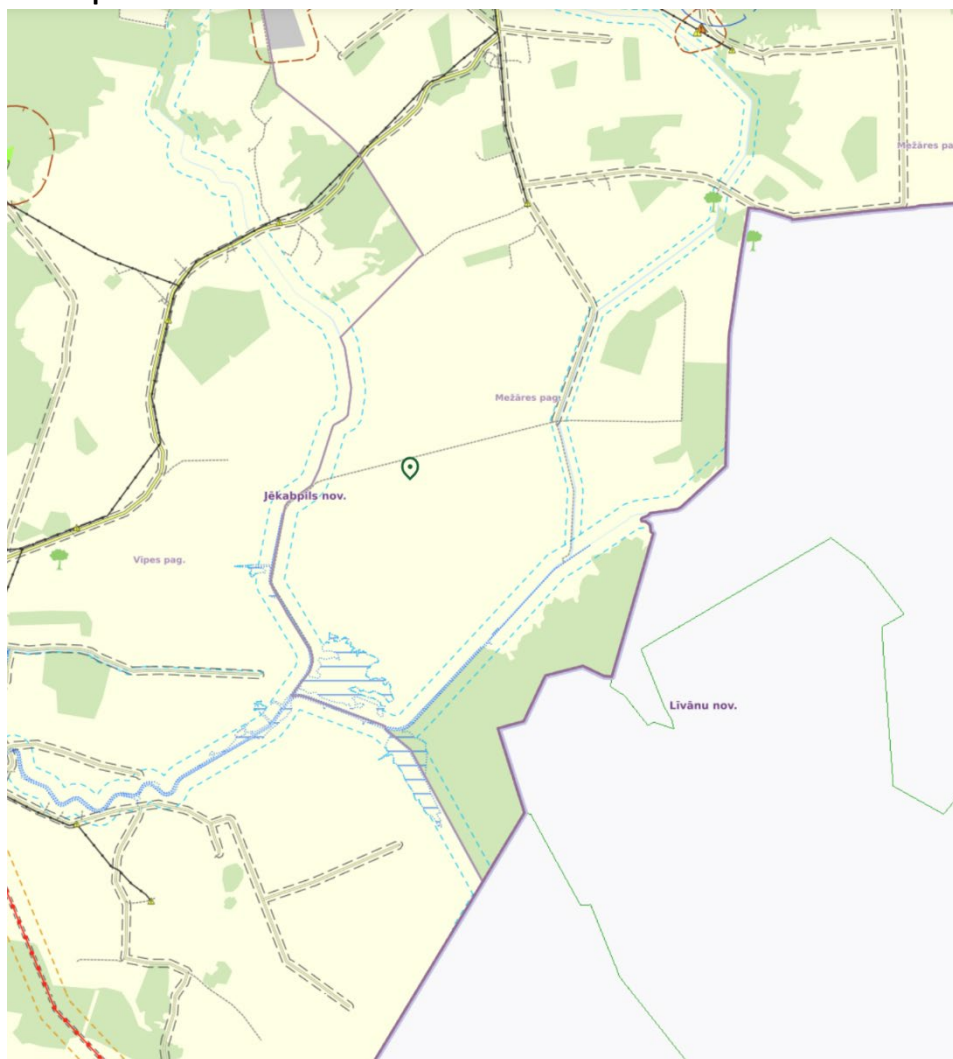
■ Līvānu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013-2030

Līvānu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2013.–2030. gadam viens no galvenajiem nākotnes telpiskās struktūras uzdevumiem ir dabas ainavas, kā arī Latgalei raksturīgā apdzīvojuma un saimniekošanas veida saglabāšana. Dabas bagātības stratēģijā ir noteiktas kā viens no būtiskākajiem Līvānu novada nākotnes attīstības kapitāliem.

Plānotais VP atradīsies netālu no dabas lieguma “Gaiņu purvs”, kas atrodas Līvānu novada Turku pagastā. Vienlaikus VP nav paredzēts tiešā ainaviski nozīmīgo Daugavas un Dubnas ieleju tuvumā.

Tādējādi, ievērojot atbilstošus ietekmes mazināšanas pasākumus un izvērtējot iespējamo vizuālo un ekoloģisko ietekmi, VP attīstība nav uzskatāma par tieši pretrunā esošu Līvānu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā noteiktajiem mērķiem.

■ Jēkabpils novada un Līvānu novada teritorijas plānojumi Jēkabpils novada

18.attēls. *Aizsargājamas dabas teritorijas un objekti. Avots: Jēkabpils novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2021.-2035.gadam.*

Saskaņā ar spēkā esošo teritorijas plānojumu Vēja elektrostacijas plānots izvietot Lauksaimniecības teritorijā (L), kas ir funkcionālā zona, ko nosaka lai nodrošinātu lauksaimniecības zemes, kā resursa, racionālu un daudzveidīgu izmantošanu visa veida lauksaimnieciskajai darbībai un ar to saistītajiem pakalpojumiem Jēkabpils novada lauku teritorijā. Kā viens no teritorijas papildizmantošanas veidiem ir energoapgādes uzņēmumu apbūve, līdz ar to vēja elektrostaciju izvietošana šajā teritorijā nav pretrunā ar spēkā esošo teritorijas plānojumu.

TIAN ietverti šādi nosacījumi, vēja elektrostaciju, kuru jauda ir 20 kw un vairāk, būvniecība ir aizliegta pilsētu un ciemu teritorijās, teritorijās ar ī pašiem noteikumiem "Vietējas nozīmes kultūrvēsturiskā un dabas teritorija (TIN4), ainaviski vērtīga teritorija (TIN5), ĪADT, mikroliegumos un to buferzonās, biotopos, kā arī kultūras pieminekļu un to aizsardzības zonu teritorijās, izņemot, ja saskaņots ar Nacionālo kultūras mantojuma pārvaldi.

Saskaņā ar TP VP netiek plānotss kādā no ainaviski vērtīgām teritorijām. Tuvākās ainaviski vērtīgās teritorijas ir Daugavas ielejas ainava un Teiču purva ainava, kuras tiešā veidā netiek skartas, bet atsevišķos posmos VP no Daugavas būs redzams, bet ainavas vērtības būtiski neietekmēs.

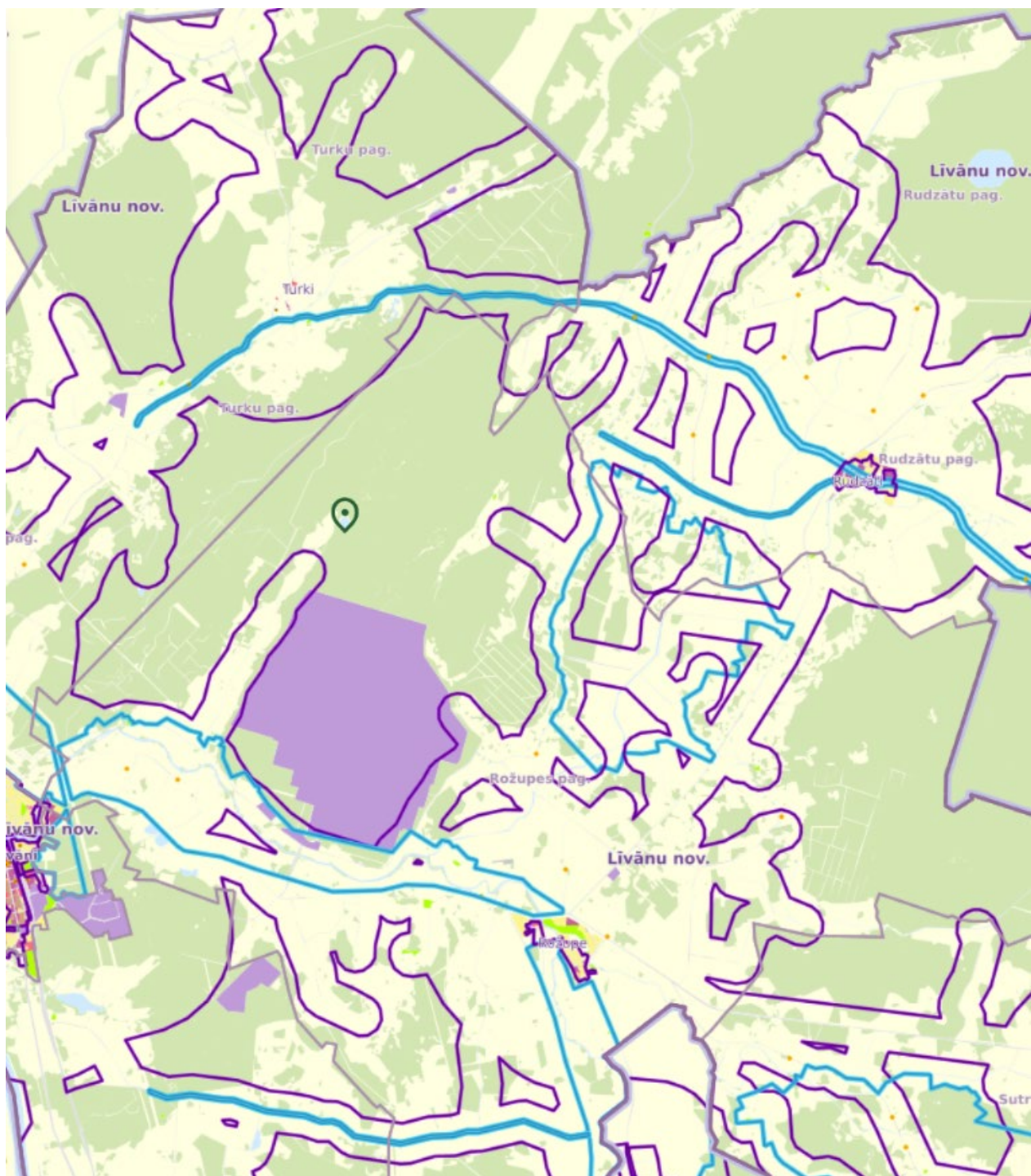
■ Līvānu novada teritorijas plānojums

Ņemot vērā vēja parka novietojumu pie Līvānu novada robežas, ietekmes uz ainavu novērtējums nevar aprobežoties tikai ar Jēkabpils novada teritoriju. Spēkā esošā teritorijas plānojumā nav noteiktas ainaviski vērtīgas teritorijas, bet ir izdalīti novada nozīmes kultūrvēsturiskie objekti, kas ir ņemti vērā veicot šo izvērtējumu. VP attīstība tiešā veidā nav pretrunā ar novada spēkā esošo teritorijas plānojumu.

■ Līvānu novada teritorijas plānojums (nav piemērojams)

19.attēls. *Ainaviski vērtīgscēla posms Spēlesķeiri – Rudzāti - Līvānu/Preiļu robeža. Avots: Latvijas digitālais ainavu atlants*

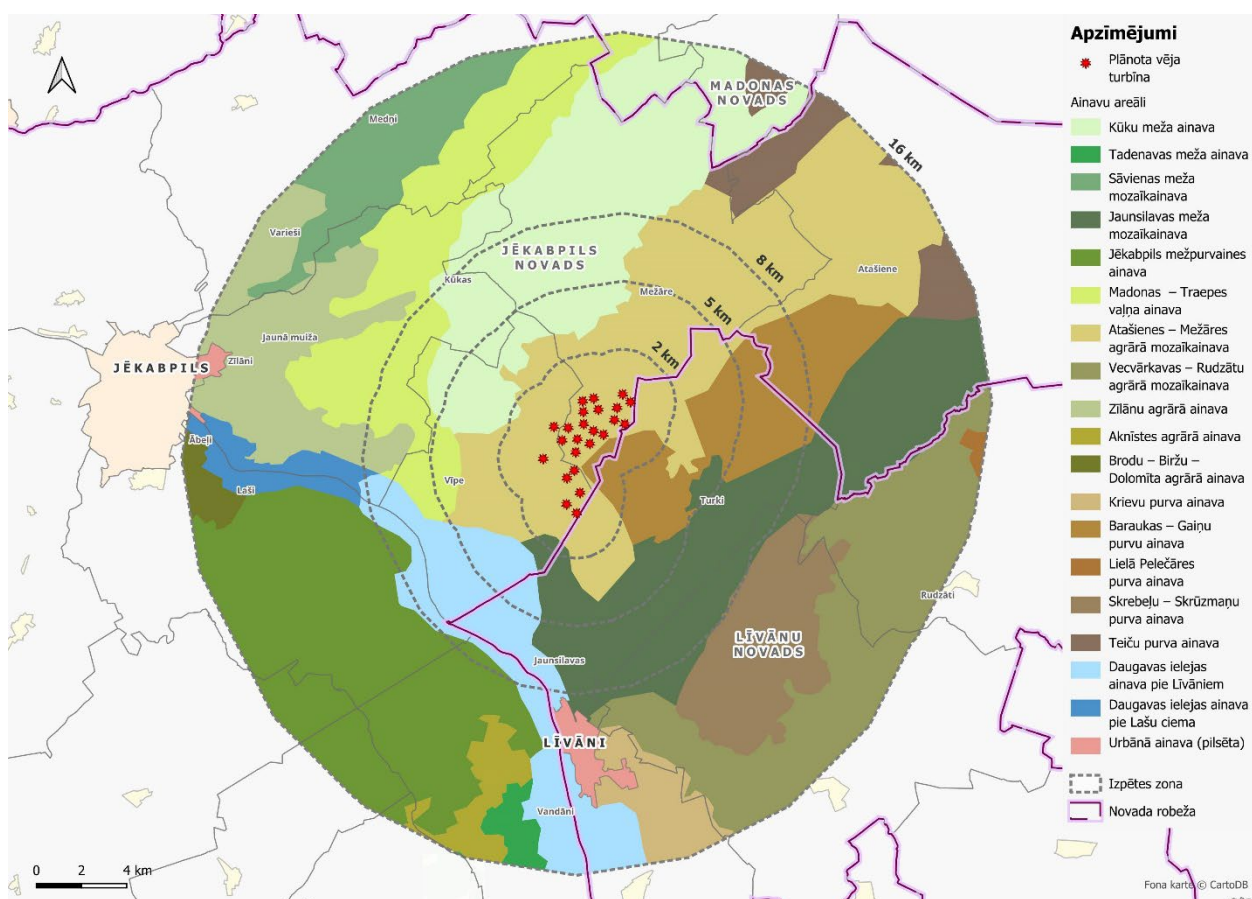

20.attēls. **Fragments no Līvānu novada funkcionālā zonējuma kartes.** Avots: https://geolativija.lv/geo/tapis#document_33691#nozoom

Līvānu novada teritorijas plānojumā vietējas nozīmes kultūrvēsturiskās un dabas teritorijas noteiktas kā TIN4 teritorijas, savukārt novada identitāti veidojošās ainavas un ainavu elementi — kā TIN5 teritorijas. Kultūrvēsturiskās vērtības ietver ne tikai atsevišķus objektus, bet arī to telpisko izveidojumu, reljefu, apstādījumu sistēmu, arhitektonisko veidolu, mērogu un ainavisko ietvaru. Ainaviski vērtīgajās teritorijās īpaši aizsargājama Daugavas ainavu telpa, atklātās lauku ainavas, upju ainavas, ainaviskie ceļi, tālie skati uz viensētām un koku puduriem, kā arī baznīcas un krucifiksi kā tradicionālās ainavas dominantes.

Līvānu novada teritorijas plānojums vēja enerģētikas attīstību pieļauj rūpniecības, tehniskās apbūves, lauksaimniecības un mežu teritorijās, vienlaikus nosakot būtiskus ierobežojumus apdzīvoto vietu, autoceļu, kultūras pieminekļu, ES nozīmes biotopu un ainaviski vērtīgo teritoriju tuvumā. Daugavas ainavu telpā vēja parku būvniecība nav pieļaujama, savukārt citās TIN5 teritorijās nav pieļaujama VES eksponēšanās virs mežu silueta vai baznīcām skatā no ceļiem. Lai gan plānotais vēja parks atrodas Jēkabpils novadā, minētie nosacījumi raksturo Līvānu novada ainavu jutīgumu un ir ņemami vērā, izvērtējot vizuālo ietekmi. Ņemot vērā redzamības karti, VES būs redzamas atklātās ainavās, atsevišķos ainaviski vērtīgos ceļa posmos, piemēram, V754, ainaviski vērtīgām teritorijām – upju ielejām, tomēr neatstāj ietekmi uz atsevišķām vērtībām kā krucifiksi, baznīcas.

AINAVAS RAKSTUROJUMS UN VĒRTĪBAS

21.attēls. **Izdalītie ainavu areāli.** Avots: Latvijas digitālais ainavu atlants

2024. gada 29. aprīlī tika publicēts Latvijas digitālais ainavu atlants¹⁴ (turpmāk – Ainavu atlants), kas tiek uzturēts kā Latvijas ainavu telpisko vienību, ainavu elementu, to vērtību un raksturojumu, kā arī attīstības potenciāla visaptverošs apkopojums. Latvijas digitālais ainavu atlants veidots, balstoties uz valsts pētījumu programmas projekta “Ilgtspējīga zemes resursu un ainavu pārvaldība: izaicinājumu novērtējums, metodoloģiskie risinājumi un priekšlikumi” nacionāla līmeņa novērtējuma rezultātiem, kas kalpo Latvijas ainavu politikas īstenošanas pamatu.

¹⁴ Skatīt te: [Latvijas ainavu atlants](#)

Ainavu atlantā ir iekļauta būtiska informācija par visām Latvijas ainavām un to areāliem, to raksturojums, vērtības un jutīgums.

Ainavu politikas ieviešanas plāna 2024.–2027. gadam Latvijas digitālajam ainavu atlantam ir būtiska loma Ainavu politikas ieviešanas plāna 2024.–2027. gadam realizācijā.

Saskaņā ar Ainavu atlantu, VP tiek plānots Atašienes – Mežāres mozaīkainavā. Tomēr, ņemot vērā plānoto VES augstumu, tas vizuāli skars arī citus ainavu areālus (skatīt 21.attēlu). Šo areālu raksturojumā izmantots Latvijas digitālā ainavu atlantā pieejamais raksturojums par katru no ainavu areāliem.

Ainavu areāls atrodas Austrumlatvijas zemienē uz rietumiem no Jēkabpils un raksturojas kā viļņota agrārā mozaīkainavā, kur dominē lauksaimniecības zemes, kas mijas ar nelieliem meža puduriem, viensētām un ciemiem. Teritoriju ieskauj purvi, bet tajā ietilpst arī Marinzejas ezers, Atašas un Ūdzes upes.

Galvenās ainavas vērtības veido:

- plašas un atvērtas skatu līnijas uz apsaimniekotiem laukiem un mežu masīviem;
- kultūrvēsturiskais mantojums – Marinzejas muižas apbūve ar parku un Atašienes Sāpju Dievmātes Romas katoļu baznīca;
- augsta dabas daudzveidība – īpaši aizsargājami biotopi, dižkoki un vairākas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas.

Ainavas galvenās funkcijas ir **lauksaimniecība, mežsaimniecība un tūrisms**, tomēr tās raksturu nosaka cilvēka veidota, labi apsaimniekota lauksaimniecības vide ar izteiktu mozaīkveida struktūru.

Ainavu raksturo augsta jutība pret apbūves paplašināšanu, infrastruktūras izbūvi, apmežošanu un lielu industriālu objektu izvietojumu, jo tas var samazināt ainavas atvērtību, izjaukt skatu līnijas un negatīvi ietekmēt kultūrvēsturiskās un dabas vērtības. Savukārt lauksaimnieciskās darbības turpināšana un esošo lauku uzturēšana ir uzskatāma par ainavai piemērotāko attīstības virzienu.

Ainavas kvalitātes mērķis ir saglabāt mozaīkveida lauksaimniecības ainavu ar atvērtiem skatiem, kultūrvēsturiskajām un dabas vērtībām, nodrošinot, ka jauna apbūve, infrastruktūra un tūrisma attīstība tiek koncentrēta esošajos centros un harmoniski integrēta apkārtējā vidē.

4.tabula. **Ainavas jutīguma skalas raksturojums**¹⁵

Klasifikācija	Skala	Apraksts
Augsts jutīgums	5	Galvenie ainavas raksturlielumi un vērtīgās īpašības ir ļoti jutīgas pret izmaiņām, ko rada novērtējamā iekļautā attīstības veida (jomas) un mēroga izmaiņas. Tie nespēj pielāgoties ierosinātajai attīstībai bez būtiskām sekām bāzes situācijas saglabāšanai un/vai ainavu plānošanas politikas un stratēģijas sasniegšanai.
Vidējs jutīgums	3	Galvenie ainavas raksturlielumi un vērtīgās īpašības ir vidēji jutīgas pret izmaiņām (ar potenciālu būt izturīgām pret pārmaiņām), ko rada novērtējamā iekļautā attīstības veida (jomas) un mēroga izmaiņas. Tie ir ar zināmu spēju pielāgoties ierosinātajai attīstībai bez būtiskām sekām bāzes situācijas saglabāšanai un/vai ainavu plānošanas politikas un stratēģijas sasniegšanai.
Zems jutīgums	1	Galvenie ainavas raksturlielumi un vērtīgās īpašības ir ar zemu jutību pret izmaiņām, ko rada novērtējumā iekļautā attīstības veida (jomas) un mēroga izmaiņas. Plānotās izmaiņas var tikt uzņemtas bez būtiskām izmaiņām ainavas kvalitātē.

5. tabula. **Ainavu areālu vērtības un jutīgums, kvalitātes mērķi** (saskaņā ar Latvijas digitālo atlantu)¹⁶ un **vēja parka ietekme**

Ainavu areāls	Noteiktās ainavas vērtības	Jutība pret lielu ražošanas objektu integrēšanu (vēja elektrostacijas)	Ietekme uz ainavas vērtībām	Ainavas kvalitātes mērķis	Ietekme uz ainavu kvalitātes mērķi
Atašienes – Mežāres mozaikainava (VES atradīsies ainavu areālā)	ES Biotopu direktīvas aizsargājami biotopi, dižkoki. Areālā atrodas vairāki aizsargājami kultūras pieminekļi – Marinzejas muižas apbūve	Augsta	Tiešā veidā neietekmē. Neskar pieminekļu vizuālas ietekmes zonu. VP netiek plānots aizsargājamās biotopos.	Saglabāta un labi apsaimniekota ainava, saglabājot mozaikveida raksturu, ko veido lauksaimniecības zemju un mežu kombinācija, un kas garantē jaunu būvju,	VP attīstība neietekmē mozaikainavas raksturu, netiek samazinātas mežu platības. VP plānots attīstīt

¹⁵ [Ainavu izpētes un novērtēšanas pieejas Latvijā](#)¹⁶ Skatīt te: [Latvijas ainavu atlants](#)

Ainavu areāls	Noteiktās ainavas vērtības	Jutība pret lielu ražošanas objektu integrēšanu (vēja elektrostacijas)	Ietekme uz ainavas vērtībām	Ainavas kvalitātes mērķis	Ietekme uz ainavu kvalitātes mērķi
	ar parku, Atašienes Sāpju Dievmātes Romas katoļu baznīca. Augstvērtīgas skatu līnijas uz lauksaimniecības zemēm, kas robežojas ar meža masīviem pie horizonta, veidojot apsaimniekotu ainavtelpu, augstvērtīgi skati uz Marinzejas muižas parku.		Areāls, kurā VP būs labi saskatāmi, ņemto vērā atklātās lauksaimniecības zemes. Skatu līnijās VP būs redzams, bet neskar tieši muižas parku	iekārtu, tehnisko pakalpojumu un infrastruktūras pareizu integrāciju konkrētajā vietā. Apbūve atbilstoši vietas mērogam un raksturam, kas attīstās ap esošajiem kodoliem/centriem, primāri optimizējot jau esošās apbūves teritorijas, neveidojot izplešanos. Infrastruktūra atbilstoši vietas mērogam un raksturam, kas attīstās primāri optimizējot jau esošās infrastruktūras teritorijas.	lauksaimniecības zemēs, bet tai pat laikā paralēli vēja enerģijas ieguvei, šajās pašās teritorijās var notikt lauksaimnieciskā darbība. Tiešā veidā neskar, lai gan VES ir liela mēroga objekts un neatbilst vietas mērogam, tomēr, tas netiek paredzēts pie esošajiem apbūves centriem un nav saistīts ar apbūves teritorijām tiešā to izpratnē. VP attīstās vieta, kur jau ir attīstīta infrastruktūra, tieši šīs infrastruktūras dēļ, notiek arī VP attīstība, lai nodrošinātu nepieciešamās pieslēguma vietas un jaudas. Plānotās VES ir liela mēroga

Ainavu areāls	Noteiktās ainavas vērtības	Jutība pret lielu ražošanas objektu integrēšanu (vēja elektrostacijas)	Ietekme uz ainavas vērtībām	Ainavas kvalitātes mērķis	Ietekme uz ainavu kvalitātes mērķi
					objekti, kas izceļas un veido jaunus infrastruktūras objektus ainavā.
				Tūrisma infrastruktūra, kā arī objekti, kas paredzēti intensīvai tūristu izmantošanai, un šādu objektu paplašināšana, ir koncentrēta piemērotās vietās un telpiski ierobežota.	Tiešā veidā neskar. Nav koncentrētu objektu plānotā VP tuvumā.
				Stiprinātas reģionam raksturīgās un īpašās kultūrvēsturiskās un dabas vērtības, nodrošinot tām piemērotu apsaimniekošanu, nepieciešamības gadījumā ietekmes mazināšanai paredzot buferzonas ap atsevišķām, nelielām aizsargājamām teritorijām vai dabiskām pļavām, iespēju robežās veidojot sasaistes starp ekoloģiski nozīmīgiem dabas elementiem, vienlaikus saglabājot, ainavas raksturu un mozaīkas blīvumu,	Tiešā veidā neietekmē, bet atsevišķas skatu līnijās ar atklātām ainavām VES būs redzamas un atsevišķos skatos dominēs.

Ainavu areāls	Noteiktās ainavas vērtības	Jutība pret lielu ražošanas objektu integrēšanu (vēja elektrostacijas)	Ietekme uz ainavas vērtībām	Ainavas kvalitātes mērķis	Ietekme uz ainavu kvalitātes mērķi
				nozīmīgākās skatu līnijas uz atvērtajām teritorijām.	
Kūku meža ainava	ES Biotopu direktīvas aizsargājamie biotopi, dižkoki. Kultūras pieminekļi: Zviedrukalna senkapi un Sidu pilskalns. Meža ainava ar atsevišķām lauksaimniecības teritorijām un atvērtiem skatiem.	Vidēja	Nebūtiska. VP plānots attīstīt ārpus šī areāla, līdz ar to neatstās ietekmi uz meža ainavu un lauksaimniecības zemēm, atsevišķās atklātās vietās VES būs saskatāmās.	Ilgspējīgi un sabalansēti apsaimniekotas mežu ainavas, saskaņojot saimnieciskās, ekoloģiskās un sabiedrības vajadzības.	Neietekmē, meža apsaimniekošanu veic meža īpašnieki.
				Apbūve atbilstoši vietas mērogam un raksturam, kas attīstās ap esošajiem kodoliem/centriem, primāri optimizējot jau esošās apbūves teritorijas, neveidojot izplešanos.	Neskar, neattiecas uz VP un VP tiek plānots ārpus konkrētā areāla.
				Infrastruktūra atbilstoši vietas mērogam un raksturam, kas attīstās primāri optimizējot jau esošās infrastruktūras teritorijas.	Attīstība notiek blakus areāla un tiešā veidā neskar.
				Lielu ražošanas objektu izvietošana, kas koncentrēta noteiktās vietās, ar vieglu piekļuvi un atbilstoši iekļaujas ainavā, nezaudējot teritorijas	VP netiek izvietots šajā areālā, ka arī saskaņā ar redzamības karti (skatīt 1.pielikumu), VP būs saskatāms tikai no atsevišķām

Ainavu areāls	Noteiktās ainavas vērtības	Jutība pret lielu ražošanas objektu integrēšanu (vēja elektrostacijas)	Ietekme uz ainavas vērtībām	Ainavas kvalitātes mērķis	Ietekme uz ainavu kvalitātes mērķi
				vērtības un ievērtējot vizuāli estētiskās kvalitātes.	vietām. VP redzamību ierobežo areāla mežainums.
				Zemes izmantošanā un apsaimniekošanā tūrisma infrastruktūras izbūvē un tūrisma produktu attīstībā līdz minimumam tiek samazināta negatīvā ietekme uz ekoloģiski vērtīgiem biotopiem.	Tiešā veidā neskar. VP tiek attīstīts ārpus šī areāla un neskar zemes izmantošanu.
				Atbilstoši apsaimniekotas īpaši aizsargājamo dabas teritorijas, nodrošinot šo teritoriju kvalitātes un bioloģiskās daudzveidības nesamazināšanos.	Tiešā veidā neskar. Bet attīstītājs var līdzfinansēt un var ieguldīt mērķa sasniegšanā.
				Aizsargātas un labi pārvaldītas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un unikāli dabas objekti, ietekmes mazināšanai uz tiem attīstot vietai piemērotu infrastruktūru, ceļu izveidē mazinot vērtīgu dabas teritoriju fragmentācijas risku, koncentrēti izvietojot ēkas	Tiešā veidā neskar. Bet attīstītājs var līdzfinansēt (ieguldījums kopienas attīstībā) un pašvaldība saņemtos maksājumus var ieguldīt mērķa sasniegšanā.

Ainavu areāls	Noteiktās ainavas vērtības	Jutība pret lielu ražošanas objektu integrēšanu (vēja elektrostacijas)	Ietekme uz ainavas vērtībām	Ainavas kvalitātes mērķis	Ietekme uz ainavu kvalitātes mērķi
				un nodrošinot sabiedrības informēšanu un izglītošanu.	
Tadenavas meža ainava	Teritorija ietver īpaši aizsargājamas dabas teritorijas un Natura 2000 teritorijas — dabas liegumus “Eglone”, “Dvietes dumbbrāji” un “Kinkauskus meži”. Tajā sastopami aizsargājami biotopi, kā arī valsts nozīmes dabas pieminekļi — dižkoki, tostarp ozoli un vīksna. Kopumā teritorija ir bagāta ar daudzveidīgām dabas vērtībām. Areālā atrodas aizsargājami kultūras pieminekļi: Dzejnieka Raiņa dzīves vieta, Dronku apmetne, Rubiķu sila senkapi. Ainavā dominē vēsturiski dominējošais apsaimniekošanas veids – mežsaimniecība, ar atsevišķu viensētu apbūvi. Meža ainava ir estētiski pievilcīga aiz pameža, un	Augsta (Ņemot vērā ainavu areāla specifiku, tad liela ražošanas objektu attīstība šeit nebūtu vēlama. Tomēr, ja ir nepieciešams tādus attīstīt, tad meklēt sabalansētību starp esošo meža ainavu un perspektīvo industriālo teritoriju)	VP attīstība nenotiek šajā areālā, līdz ar to noteiktās vērtības netiek ietekmētas.	Ilgspējīgi un sabalansēti apsaimniekotas produktīvas mežu ainavas, ko var baudīt sabiedrība, vienlaikus saskaņojot saimnieciskās, ekoloģiskās un sabiedrības vajadzības, zemes izmantošanā un apsaimniekošanā, dabas tūrisma produktu un infrastruktūras attīstībā līdz minimumam tiek samazināta negatīvā ietekme uz ekoloģiski vērtīgiem biotopiem.	Neietekmē.
				Aizsargātas un labi pārvaldītas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un objekti, nodrošinot šo teritoriju ekoloģiskās kvalitātes un bioloģiskās daudzveidības nesamazināšanos, tūrisma ietekmes mazināšanai izveidojot atbilstošu infrastruktūru, koncentrēti izvietojot ēkas, ņemot vērā ainavas raksturu un skatu	Neietekmē. VP atrodas vairāk kā 8m attālumā no areāla.

Ainavu areāls	Noteiktās ainavas vērtības	Jutība pret lielu ražošanas objektu integrēšanu (vēja elektrostacijas)	Ietekme uz ainavas vērtībām	Ainavas kvalitātes mērķis	Ietekme uz ainavu kvalitātes mērķi
	vietās bez izteikta krūmāju apauguma.			līnijas teritorijā, nodrošinot sabiedrības informēšanu un izglītošanu.	
				Stiprinātas reģionam nozīmīgas kultūrvēsturiskās un dabas vērtības kā vietas identitāti veidojošie elementi, nodrošinot to pieejamību, veidojot apbūvi un infrastruktūru atbilstoši vietas mērogam un raksturam, primāri – apdzīvotu teritoriju tuvumā.	Neietekmē areālā esošās kultūrvēsturiskās un dabas vērtības.
Sāvienas meža mozaīkainava	Teritorijā atrodas īpaši aizsargājama dabas teritorija — Silabebru ezers, kas ir nozīmīga ūdensputnu ligzdošanas vieta, tostarp melnajam zīriņam, lielajam dumpim, Seivi ļauķim un citām putnu sugām. Tā ir arī nozīmīga aizsargājamās augu sugas — lēzeļa lipares — atradne. Silabebru ezers ir nozīmīgs Eiropas Savienības aizsargājamais biotops — mezotrofa ūdenstilpe, kas	Vidēja	Neietekmē. VP attīstās ārpus areāla un saskaņā ar redzamības karti VP nebūs redzams.	Reģionam raksturīga zemes izmantošana, saglabājot un veicinot raksturīgās ainavas īpašības, tostarp dabas vērtības, ainavas telpisko struktūru un vizuālo pievilcību, nesamazinot meža teritorijas.	Neietekmē.
				Apmežotas lauksaimniecībai un cita veida izmantošanai nepiemērotas teritorijas, neskarot dabas un kultūrvēsturiskās vērtības.	Neietekmē
				Apbūve atbilstoši vietas mērogam un raksturam, kas	Neietekmē

Ainavu areāls	Noteiktās ainavas vērtības	Jutība pret lielu ražošanas objektu integrēšanu (vēja elektrostacijas)	Ietekme uz ainavas vērtībām	Ainavas kvalitātes mērķis	Ietekme uz ainavu kvalitātes mērķi
	Austrumlatvijā ir ļoti reti sastopams biotopu komplekss. Teritorijā konstatēti arī citi ES Biotopu direktīvas aizsargājami biotopi un vairāki dižkoki. Areālā atrodas vairāki aizsargājami kultūras pieminekļi – vairāki senkapi: Staģu, Medīlu, Driķu un Sāvienas, un mūra tilts pār Vesetas upi. Galvenā vizuāli estētiskā vērtība ir mozaīkainava, ko veido meži, tīrumi, pļavas, viensētas, daži ļoti izteiksmīgi ainaviski skati, kā skats uz Vesetas upes mūra tiltu un Aiviekstes upes ainava. Ainavu dārgumi: Aiviekstes ainava un Skats uz Vesetas akmens mūra velju tiltu.			attīstās ap esošajiem kodoliem/centriem, primāri optimizējot jau esošās apbūves teritorijas, neveidojot izplešanos.	
				Infrastruktūra atbilstoši vietas mērogam un raksturam, kas attīstās primāri optimizējot jau esošās infrastruktūras teritorijas.	Neietekmē. VP atrodas vairāk kā 12 km attālumā.
				Reģionam atbilstošu lielu ražošanas objektu integrēšana tikai saglabājot, izvērtējot skatu līnijas, ainavas vērtības un īpašības, tostarp dabas vērtības, ainavas telpisko struktūru un vizuāli estētisko pievilcību, kultūrvēsturisko objektu kontekstu.	Neietekmē. Bet attīstītājs var piedalīties, dažādu kultūras objektu atjaunošanā un uzturēšanā.
				Tūrisma infrastruktūra, kā arī objekti, kas paredzēti intensīvai tūristu izmantošanai, un šādu objektu paplašināšana, ir koncentrēta piemērotās vietās un telpiski ierobežota.	Neietekmē.

Ainavu areāls	Noteiktās ainavas vērtības	Jutība pret lielu ražošanas objektu integrēšanu (vēja elektrostacijas)	Ietekme uz ainavas vērtībām	Ainavas kvalitātes mērķis	Ietekme uz ainavu kvalitātes mērķi
				Stiprinātas reģionam raksturīgās un īpašās kultūrvēsturiskās un dabas vērtības, nodrošinot tām piemērotu apsaimniekošanu, nepieciešamības gadījumā ietekmes mazināšanai paredzot buferzonas ap atsevišķām, nelielām aizsargājamām teritorijām vai dabiskām pļavām, iespēju robežās veidojot sasaistes starp ekoloģiski nozīmīgiem dabas elementiem, vienlaikus saglabājot ainavas raksturu un mozaīkas blīvumu.	
				Uzturēta nemainīgu dabisko pļavu kvalitāte, veicinot atbilstošu to apsaimniekošanu, mazinot to aizaugšanas riskus ar kokaugiem un bioloģiskās daudzveidības mazināšanos.	Neietekmē.
Jaunsilavas meža mozaīkainava	Teritorijā sastopami ES Biotopu direktīvas aizsargājami biotopi. Areālā atrodas arī vairāki	Vidēja	Tiešā veidā neietekmē. VP tiek attīstīts ārpus šī areāla. Saskaņā ar	Saglabāta un labi apsaimniekota agro un mežsaimniecības ainava, kas saglabā mozaīkveida	Tiešā veidā neietekmē.

Ainavu areāls	Noteiktās ainavas vērtības	Jutība pret lielu ražošanas objektu integrēšanu (vēja elektrostacijas)	Ietekme uz ainavas vērtībām	Ainavas kvalitātes mērķis	Ietekme uz ainavu kvalitātes mērķi
	aizsargājami kultūras pieminekļi — Stalīdnieku senkapi, Zundānu viduslaiku kapsēta jeb Kapu Kalniņš, Steķu senkapi, Lāču senkapi, Ģedušu jeb Gavartines pilskalns, kā arī Zepu viduslaiku kapsēta jeb Kapu kalniņš. Galveno vizuāli estētisko vērtību veido mozaīkainava, kurā mijas meži, tīrumi, pļavas un viensētas.		redzamības karti VP no atsevišķām vietām būs sakratāms, bet kopumā neatstās ietekmi uz ainavas vērtībām.	raksturu un paredz jaunu būvju, tehnisko pakalpojumu un infrastruktūras piemērotu integrāciju konkrētajā vietā.	
				Apmežotas lauksaimniecībai un cita veida izmantošanai nepiemērotas teritorijas, neskarot dabas un kultūrvēsturiskās vērtības. Apmežotās teritorijas iekļautas ainavas telpiskajā struktūrā. Apmežotas teritorijas, kuras kalpo kā sasaistes koridori zaļās infrastruktūras tīklojuma nodrošināšanai.	Neietekmē.
				Infrastruktūra atbilstoši vietas mērogam un raksturam, kas attīstās primāri optimizējot jau esošās infrastruktūras teritorijas.	Neietekmē. VP plānots ārpus areāla.
				Reģionam atbilstošu lielu ražošanas objektu integrēšana, tikai saglabājot, izvērtējot skatu līnijas, ainavas vērtības un īpašības, tostarp dabas	VP plānots ārpus areāla. Atsevišķās skatu līnijās VP būs redzams, piemēram, no Turkiem. Detalizētu skata

Ainavu areāls	Noteiktās ainavas vērtības	Jutība pret lielu ražošanas objektu integrēšanu (vēja elektrostacijas)	Ietekme uz ainavas vērtībām	Ainavas kvalitātes mērķis	Ietekme uz ainavu kvalitātes mērķi
				vērtības, ainavas telpisko struktūru un vizuāli estētisko pievilcību, kultūrvēsturisko objektu kontekstu.	vērtējumu skatīt 1.pielikumā.
				Tūrisma infrastruktūra, kā arī objekti, kas paredzēti intensīvai tūristu izmantošanai, un šādu objektu paplašināšana, ir koncentrēta piemērotās vietās un telpiski ierobežota.	Neietekmē.
Jēkabpils mežpurvaines ainava	Teritorijā atrodas īpaši aizsargājamas dabas teritorijas un Natura 2000 teritorijas — dabas liegumi “Rožu purvs”, “Gargrodes purvs”, “Švēriņu purvs”, “Melnais purvs”, “Slapjo salu purvs”, “Klaucānu un Priekulānu ezeri”, “Spulģu purvs”, “Nomavas purvs”, “Zaķu riests”, “Supes purvs”, “Paltupes meži”, “Dimantu mežs”, “Tīreļu purvs”, “Ābeļi”, “Saltais purvs” un “Kaušņu purvs”. Teritorijā konstatēti ES	Augsta (lieli ražošanas objekti nav vēlami šāda tipa ainavu areālos)	Neietekmēs īpaši aizsargājamas dabas vērtības, VP plānots attīstīt ārpus šī areāla. VP būs saskatāms atklātās ainavās (skatīt 1.pielikumu).	Aizsargātas un labi pārvaldītas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (liegumi), vērtīgi dabas un vēsturiskie objekti, nodrošinot šo teritoriju piemērotu apsaimniekošanu, ekoloģiskās kvalitātes un bioloģiskās daudzveidības nesamazināšanos, nepieciešamības gadījumā ietekmes mazināšanai paredzot buferzonas ap atsevišķām, nelielām īpaši aizsargājamām dabas vērtībām, iespēju robežās,	Neietekmē.

Ainavu areāls	Noteiktās ainavas vērtības	Jutība pret lielu ražošanas objektu integrēšanu (vēja elektrostacijas)	Ietekme uz ainavas vērtībām	Ainavas kvalitātes mērķis	Ietekme uz ainavu kvalitātes mērķi
	Biotopu direktīvas aizsargājami biotopi, kā arī valsts nozīmes dabas pieminekļi. Tā ir viena no Sēlijas bagātākajām ainavām dabas daudzveidības un bioloģiski vērtīgo teritoriju ziņā. Nozīmīga ainavas vēsturiskā vērtība ir tradicionālais saimniekošanas veids — mežsaimniecība. Purvu ainava, kas veidojusies vairāku gadu tūkstošu laikā, ir būtiska reģiona kultūrainavas sastāvdaļa un ilgstoši raksturojusi šīs teritorijas identitāti. Areālā atrodas arī vairāki kultūras pieminekļi — Slates senkapi, Minsteru senkapi, Rācenāju senkapi un Sīpolu viduslaiku kapsēta. Ainavas estētisko vērtību galvenokārt veido mežu un purvu ainava, kas īpaši			veidojot sasaistes starp ekoloģiski nozīmīgiem dabas elementiem. Antropogēnās ietekmes mazināšanai uz dabas vērtībām attīstīt vietai piemērotu infrastruktūru, ceļu un tūrisma infrastruktūras izveidē mazinot vērtīgu dabas teritoriju fragmentācijas risku, nodrošinot sabiedrības informēšanu un izglītošanu.	
				Ilgspējīgi un sabalansēti apsaimniekotas mežu ainavas, saskaņojot saimnieciskās, ekoloģiskās un sabiedrības vajadzības, zemes izmantošanā un apsaimniekošanā, tūrisma infrastruktūras izbūvē un tūrisma produktu attīstībā līdz minimumam tiek samazināta negatīvā ietekme uz ekoloģiski vērtīgiem biotopiem.	Neietekmē.

Ainavu areāls	Noteiktās ainavas vērtības	Jutība pret lielu ražošanas objektu integrēšanu (vēja elektrostacijas)	Ietekme uz ainavas vērtībām	Ainavas kvalitātes mērķis	Ietekme uz ainavu kvalitātes mērķi
	izteikti uztverama, novirzoties no lielajiem autoceļiem.				
Madonas - Trepes vaļņa ainava	Teritorijā atrodas vairākas īpaši aizsargājamas dabas teritorijas ar augstu bioloģiskās daudzveidības nozīmi. Krustkalnu dabas rezervātā biotopu kompleksu veido skujkoku meži un pļavas Madonas–Trepes vaļņa nogāzēs, kā arī vaļņa pakājē izplūstoši ar kaļķi bagāti avoti, kas veido nelielus purviņus un ezeriņus. Īpaši nozīmīgi ir kalcifilie biotopi un ar tiem saistītās augu sugas, kas citviet Latvijā galvenokārt sastopamas Piejūras zemienē. Dabas parks “Driksnas sils” ir viena no nedaudzajām vietām Latvijā, kur sastopami sausieņu priežu meži uz osiem un osveida vaļņiem. Teritorijā atrodas	Augsta	Tiešā veidā neskar. VP netiek izvietots šajā areālā.	Produktīvas mežu un pauguraines ainavas, ko var baudīt sabiedrība, vienlaikus saglabājot ekoloģiskās vērtības un funkcijas.	Neietekmē.
				Apmežotas lauksaimniecībai un cita veida izmantošanai nepiemērotas teritorijas, neskarot dabas un kultūrvēsturiskās vērtības.	Neietekmē.
				Apbūve atbilstoši vietas mērogam un raksturam, kas attīstās ap esošajiem kodoliem/centriem, primāri optimizējot jau esošās apbūves teritorijas, neveidojot izplešanos.	Neietekmē.
				Tūrisma infrastruktūra, kā arī objekti, kas paredzēti intensīvai tūristu izmantošanai, un šādu objektu paplašināšana, ir koncentrēta piemērotās vietās un telpiski ierobežota.	Neietekmē.

Ainavu areāls	Noteiktās ainavas vērtības	Jutība pret lielu ražošanas objektu integrēšanu (vēja elektrostacijas)	Ietekme uz ainavas vērtībām	Ainavas kvalitātes mērķis	Ietekme uz ainavu kvalitātes mērķi
	bagātīga aizsargājamās augu sugas — pļavas linlapes — atradne, kas ir viena no piecām zināmajām šīs sugas atradnēm Latvijā. Dabas liegums “Timsmāles ezers” ir viens no izcilākajiem Latvijas dzidrūdēnu ezeriem. To raksturo mazmineralizēts ūdens un mezotrofi hidroķīmiskie rādītāji, kā arī izcila īpaši aizsargājamās sugas — šaurlapu ežgalvītes — atradne. Dabas parks “Laukezers” izveidots, lai saglabātu vismaz deviņus Latvijas un Eiropas nozīmes aizsargājamus biotopus un vismaz divpadsmit aizsargājamās augu sugas. Teritorijā konstatēti arī ES Biotopu direktīvas aizsargājami biotopi. Teritorijā atrodas vairāki aizsargājami kultūras			Stiprinātas reģionam raksturīgās un īpašās kultūrvēsturiskās un dabas vērtības, nodrošinot tām piemērotu apsaimniekošanu, nepieciešamības gadījumā ietekmes mazināšanai paredzot buferzonas ap atsevišķām, nelielām aizsargājamām teritorijām vai dabiskām pļavām, iespēju robežās veidojot sasaistes starp ekoloģiski nozīmīgiem dabas elementiem, vienlaikus saglabājot ainavas raksturu un mozaīkas blīvumu, nozīmīgākās skatu līnijas uz atvērtajām teritorijām.	Neietekmē, bet attīstītājs var piedalīties kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanā, tādā veidā uzturot kopienas vērtības.

Ainavu areāls	Noteiktās ainavas vērtības	Jutība pret lielu ražošanas objektu integrēšanu (vēja elektrostacijas)	Ietekme uz ainavas vērtībām	Ainavas kvalitātes mērķis	Ietekme uz ainavu kvalitātes mērķi
	pieminekļi — Spilvu viduslaiku kapsēta, Silabebru senkapi, Bērzkalnu senkapi, Žagaru viduslaiku kapsēta, Trākšu senkapi, Dzirkaļu pilskalns ar apmetni un Baznīckalnu, Landzānu viduslaiku kapsēta, Kapsiliņu senkapi jeb Bada kapi, Blieķukalna senkapi jeb Kapiņu sils, Sāvienas pilskalns, Ezerķikauku senkapi, Kūkupasiles senkapi, Mārcienas pilskalns, Lazdonas pilskalns, Drikšu senkapi, Vilču senkapi jeb Zviedru kapi, kā arī Spilvu senkapi. Galveno vizuāli estētisko vērtību veido mozaīkainavā, kurā izteiksmīgs reljefs mijas ar mežiem, tīrumiem, pļavām un viensētām.				
Vecvārkavas – Rudzātu agrārā mozaīkainava	Teritorijā atrodas dabas liegums “Dubnas paliene”, kura nozīmīgākā dabas vērtība ir dabiskie zālāji. Tie izveidojušies Dubnas	Vidēja	Dabas vērtības tiešā veidā neietekmē, bet ņemot vērā redzamības karti, ainavas raksturu, VP	Saglabāta un labi apsaimniekota ainava, saglabājot mozaīkveida raksturu, ko veido lauksaimniecības zemju un	Tiešā veidā neietekmē.

Ainavu areāls	Noteiktās ainavas vērtības	Jutība pret lielu ražošanas objektu integrēšanu (vēja elektrostacijas)	Ietekme uz ainavas vērtībām	Ainavas kvalitātes mērķis	Ietekme uz ainavu kvalitātes mērķi
	upes palienē dabas procesu un cilvēka saimnieciskās darbības ilgstošā mijiedarbībā. Teritorijā sastopami arī ES Biotopu direktīvas aizsargājami biotopi un daudzi dižkoki. Areālā atrodas vairāki aizsargājami kultūras pieminekļi — Arendoles muižas kungu māja, Vārkavas jeb Vecvārkavas muižas pils, Vārkavas Svētās Trīsvienības Romas katoļu baznīca, Brokovsku viduslaiku kapi jeb Vecie Brokovsku kapi, Čeirānu senkapi, Oškalniešu senkapi, Muktupāvelu senkapi, Odzenes apmetne, Sempeļa kalns — senkapi, kā arī zemnieku sēta “Šultes”. Areālā atrodas vairāki aizsargājami kultūras pieminekļi — Arendoles muižas kungu māja, Vārkavas jeb Vecvārkavas		būs redzams plašākās teritorijās, tomēr ņemot vērā attālumu, ainavā veidos fona elementu. Neatstāj ietekmi uz kultūrvēstures pieminekļiem.	mežu kombinācija, un kas nodrošina jaunu būvju, iekārtu, tehnisko pakalpojumu un infrastruktūras pareizu integrāciju konkrētajā vietā.	
				Apmežotas lauksaimniecībai un cita veida izmantošanai nepiemērotas teritorijas, neskarot dabas un kultūrvēsturiskās vērtības. Apmežotās teritorijas iekļautas ainavas telpiskajā struktūrā.	Neietekmē.
				Infrastruktūra atbilstoši vietas mērogam un raksturam, kas attīstās primāri optimizējot jau esošās infrastruktūras teritorijas.	Neietekmē. VP attīstās ārpus areāla un attāluma dēļ veidos fona elementu ainavā.
				Reģionam atbilstošu lielu ražošanas objektu integrēšana, izvērtējot skatu līnijas, ainavas vērtības, dabas pamatnes vērtības, ainavas telpisko struktūru un vizuāli estētisko kvalitāti un identitāti.	VP attīstās ārpus areāla, ņemot vērā areāla ainavas raksturu un redzamības karti (skatīt 1.pielikumu), VP būs redzams, bet attāluma dēļ veidos

Ainavu areāls	Noteiktās ainavas vērtības	Jutība pret lielu ražošanas objektu integrēšanu (vēja elektrostacijas)	Ietekme uz ainavas vērtībām	Ainavas kvalitātes mērķis	Ietekme uz ainavu kvalitātes mērķi
	muižas pils, Vārkavas Svētās Trīsvienības Romas katoļu baznīca, Brokovsku viduslaiku kapi jeb Vecie Brokovsku kapi, Čeirānu senkapi, Oškalniešu senkapi, Muktupāvelu senkapi, Odzenes apmetne, Sempeļa kalns — senkapi, kā arī zemnieku sēta “Šultes”. Teritorijas ainavisko vērtību veido augstvērtīgas skatu līnijas pāri lauksaimniecības zemēm, kuras pie horizonta robežojas ar meža masīviem, radot sakoptu un apsaimniekotu ainavtelpu. Īpaši nozīmīgi ir skati uz Vecvārkavas muižu, savukārt Vecvārkavas baznīcas torņi atsevišķos skatupunktos agroainavā izceļas kā vizuālas dominantes. Ainavisko kvalitāti papildina				fona elementu ainavā.
				Tūrisma infrastruktūra, kā arī objekti, kas paredzēti intensīvai tūristu izmantošanai, un šādu objektu paplašināšana, ir koncentrēta piemērotās vietās un telpiski ierobežota.	Neietekmē.
				Stiprinātas reģionam raksturīgās un īpašās kultūrvēsturiskās un dabas vērtības, nodrošinot tām piemērotu apsaimniekošanu, nepieciešamības gadījumā ietekmes mazināšanai paredzot buferzonas ap atsevišķām, nelielām aizsargājamām teritorijām vai dabiskām plāvām, iespēju robežās veidojot sasaistes starp ekoloģiski nozīmīgiem dabas elementiem, vienlaikus saglabājot, ainavas raksturu un mozaīkas blīvumu, nozīmīgākās skatu līnijas uz atvērtajām teritorijām.	Neietekmē.

Ainavu areāls	Noteiktās ainavas vērtības	Jutība pret lielu ražošanas objektu integrēšanu (vēja elektrostacijas)	Ietekme uz ainavas vērtībām	Ainavas kvalitātes mērķis	Ietekme uz ainavu kvalitātes mērķi
	ainaviskais ceļš Krāslava–Preiļi–Madona, kā arī ainavu dārgums — Arendoles muižas ainava Vārkavas novadā.			Aizsargātas un labi pārvaldītas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un unikāli dabas objekti, ietekmes mazināšanai uz tiem izveidojot atbilstošu infrastruktūru, koncentrēti izvietotas ēkas, ņemot vērā ainavas raksturu un nozīmīgākās skatu līnijas uz atvērtajām teritorijām un no reljefa pacēlumiem, ceļu izveidē mazinot īpaši vērtīgu meža vai aizsargājamo dabas teritoriju fragmentācijas riskus, nodrošinot sabiedrības informēšanu un izglītošanu.	
Zilānu agrārā ainava	Teritorijā konstatēti ES Biotopu direktīvas aizsargājami biotopi un dižkoki. Teritorijā atrodas arī aizsargājami kultūras pieminekļi — Ribāku senkapi un Asotes	Vidēja	VP attīstās ārpus areāla vismaz 10 km attālumā no tā. Neietekmē aizsargājamus biotopus un kultūras pieminekļus. Ņemot vērā areāla raksturu, VP būs redzams, bet	Reģionam raksturīga zemes izmantošana (lauksaimniecība), saglabājot un veicinot raksturīgās ainavas īpašības, tostarp dabas vērtības, ainavas telpisko struktūru un vizuālo pievilcību.	Neietekmē.

Ainavu areāls	Noteiktās ainavas vērtības	Jutība pret lielu ražošanas objektu integrēšanu (vēja elektrostacijas)	Ietekme uz ainavas vērtībām	Ainavas kvalitātes mērķis	Ietekme uz ainavu kvalitātes mērķi
	pilskalns, kas veido nozīmīgu kultūrvēsturiskā mantojuma daļu. Galveno vizuāli estētisko vērtību veido mozaīkainava, kurā mijas lauksaimniecības zemes, viensētas un mežu puduri.		tā kā tas atradīsies vairāk kā 12 km attālumā, VES veidos ainavā fona elementus. Detalizētāku analīzi skatīt 1. pielikumā.	Apbūve atbilstoši vietas mērogam un raksturam, kas attīstās ap esošajiem kodoliem/centriem, primāri optimizējot jau esošās apbūves teritorijas, neveidojot izplešanos.	Neietekmē.
				Infrastruktūra atbilstoši vietas mērogam un raksturam, kas attīstās primāri optimizējot jau esošās infrastruktūras teritorijas.	Neietekmē.
				Reģionam atbilstošu lielu ražošanas objektu integrēšana tikai saglabājot, izvērtējot skatu līnijas, ainavas vērtības un īpašības, tostarp dabas vērtības, ainavas telpisko struktūru un vizuāli estētisko pievilcību, kultūrvēsturisko objektu kontekstu.	Neietekmē.
				Ainava ar tās dabas un kultūras vērtībām ir taustāma vērtība kā galvenais atrašanās vietas faktors.	Neietekmē.

Ainavu areāls	Noteiktās ainavas vērtības	Jutība pret lielu ražošanas objektu integrēšanu (vēja elektrostacijas)	Ietekme uz ainavas vērtībām	Ainavas kvalitātes mērķis	Ietekme uz ainavu kvalitātes mērķi
				Stiprinātas reģionam raksturīgās un īpašās kultūrvēsturiskās un dabas vērtības, nodrošinot tām piemērotu apsaimniekošanu, nepieciešamības gadījumā ietekmes mazināšanai paredzot buferzonas ap atsevišķām, nelielām aizsargājamām teritorijām vai dabiskām pļavām, iespēju robežās veidojot sasaistes starp ekoloģiski nozīmīgiem dabas elementiem.	
Aknīstes agrārā ainava	Teritorijā sastopami aizsargājami biotopi un valsts nozīmes dabas pieminekļi. Ainava kopumā ir intensīvi apsaimniekota, tādēļ bioloģiski vērtīgi biotopi tajā sastopami galvenokārt atsevišķās vietās. Teritorijā atrodas vairāki aizsargājami kultūras pieminekļi — tēlnieka J.	Vidēja	VP tiek attīstīs ārpus areāla, izpētes zona skar nelielu areāla daļu. VP attīstība neietekmē areāla vērtības.	Stiprināta vietas identitāte un atpazīstamība, izceļot kultūrvēsturiskās vietas un kultūras mantojumu, dabas vērtības, raksturīgo zemes izmantošanu (lauksaimniecība), saglabājot un veicinot raksturīgās ainavas īpašības, ainavas telpisko struktūru un vizuālo pievilcību.	Neietekmē
				Apbūve atbilstoši vietas mērogam un raksturam, kas	Neietekmē.

Ainavu areāls	Noteiktās ainavas vērtības	Jutība pret lielu ražošanas objektu integrēšanu (vēja elektrostacijas)	Ietekme uz ainavas vērtībām	Ainavas kvalitātes mērķis	Ietekme uz ainavu kvalitātes mērķi
	Mikena dzimtās mājas, Antūžu apmetne, Zasas luterāņu baznīca, Biržu pilskalns, Ulasu Airīšu senkapi ar krustakmeni, Saltupju Svētavots kā kulta vieta, Stūraģeidānu senkapi, Kaparnieku senkapi, Stradu senkapi un Ķiocu senkapi. Līdzēnais reljefs jau vēsturiski veicinājis lauksaimniecības zemju izmantošanu, tādēļ ainavā dominē plašas, atvērtas skatu līnijas. Vietas kultūrvēsturisko raksturu papildina atsevišķas vēsturiskas vietas, piemēram, Zasas muiža ar parku un Aknīstes tuvums, kas piešķir ainavai izteiktu kultūrvēsturisku auru.			attīstās ap esošajiem apdzīvotu vietu centriem, primāri optimizējot jau esošās apbūves teritorijas, neveidojot izplešanos un nodrošinot ilgtspējīgu apbūves robežu/buferzonu kā vizuāli - estētisku un ekoloģisku pāreju uz piegulošām (lauksaimniecības) ainavām, lauku ainavā ārpus apdzīvotām vietām, neveidojot vienlaidu apbūvi gar ceļiem ar tādām skatu līnijām.	
				Reģionam atbilstošu lielu ražošanas, transporta un inženiertehniskās infrastruktūras objektu integrēšana, izvērtējot un saglabājot vērtīgās skatu līnijas, ainavas vērtības, telpisko struktūru un vizuāli estētisko pievilcību.	Neietekmē.
Brodu – Biržu – Dolomīta agrārā ainava	Teritorijā sastopami aizsargājami biotopi un valsts nozīmes dabas pieminekļi: dižkoki. Ainava ir intensīvi	Zema	Neietekmē. VP atradīsies lielā attālumā no areāla un tā vērtībām.	Stiprināta vietas identitāte un atpazīstamība, izceļot raksturīgo zemes izmantošanu (lauksaimniecība),	Neietekmē.

Ainavu areāls	Noteiktās ainavas vērtības	Jutība pret lielu ražošanas objektu integrēšanu (vēja elektrostacijas)	Ietekme uz ainavas vērtībām	Ainavas kvalitātes mērķis	Ietekme uz ainavu kvalitātes mērķi
	apsaimniekota ar tikai atsevišķiem bioloģiski vērtīgiem biotopiem. Teritorijā atrodas aizsargājami kultūras pieminekļi — Stuburu apmetne un Delvenieku senkapi, kas papildina teritorijas kultūrvēsturisko nozīmi. Līdzenais reljefs vēsturiski veicinājis lauksaimniecības zemju izmantošanu, savukārt derīgo izrakteņu ieguves vietas ir veidojušās ilgstošas saimnieciskās darbības rezultātā. Ainavā dominē tālas un atvērtas skatu līnijas, kas rada plašuma sajūtu.			saglabājot un veicinot raksturīgās ainavas īpašības, tostarp dabas vērtības, ainavas telpisko struktūru un vizuālo pievilcību, meklējot arī jauna vizuālā veidola attīstības iespējas (specifiskas jaunas ražotnes, enerģijas ainavas). Apbūve atbilstoši vietas mērogam un raksturam, kas attīstās ap esošajiem apdzīvotu vietu centriem, primāri optimizējot jau esošās apbūves teritorijas, neveidojot izplešanos un nodrošinot ilgtspējīgu apbūves robežu/buferzonu kā vizuāli - estētisku un ekoloģisku pāreju uz piegulošām (lauksaimniecības) ainavām, lauku ainavā ārpus apdzīvotām vietām, neveidojot vienlaidu apbūvi gar ceļiem ar tālām skatu līnijām.	Neietekmē.

Ainavu areāls	Noteiktās ainavas vērtības	Jutība pret lielu ražošanas objektu integrēšanu (vēja elektrostacijas)	Ietekme uz ainavas vērtībām	Ainavas kvalitātes mērķis	Ietekme uz ainavu kvalitātes mērķi
				Reģionam atbilstošu lielu ražošanas, transporta un inženiertehniskās infrastruktūras objektu integrēšana, izvērtējot un saglabājot vērtīgās skatu līnijas, ainavas vērtības, telpisko struktūru un vizuāli estētisko pievilcību.	
Krievu purva ainava	Teritorijā konstatēti ES Biotopu direktīvas aizsargājami biotopi. Teritorijā atrodas vairāki aizsargājami kultūras pieminekļi — Līvānu viduslaiku kapsēta, Āpšu kalniņš kā cepļa vieta un Nīcgales Lielais akmens. Ainavisko raksturu veido purva ainava, uz kuru no autoceļiem paveras salīdzinoši maz atklātu skatu. Teritorijas īpašo ainavisko nozīmi izceļ ainavu dārgums — Nīcgales akmens un tā apkārtnē.	Vidēja	Neietekmē izdalītās vērtības, atrodas pašā izpētes zonas nomalē. Saskaņā ar redzamības karti (1.pielikums), VP no areāla praktiski nebūs redzams.	Dabas vērtības teritorijas, kas ir labi saglabātas, nekaitējot to ekoloģiskajai funkcijai vai līdzsvaram starp saglabāšanu un lauksaimniecisko, rūpniecisko un/vai rekreatīvo izmantošanu.	Neietekmē.
				Infrastruktūra atbilstoši vietas mērogam un raksturam, kas attīstās primāri optimizējot jau esošās infrastruktūras teritorijas.	Neietekmē.
				Zemes izmantošana rada minimālus traucējumus un ir pielāgota vietas dabas apstākļiem un reģiona īpašajām kultūras vērtībām. Zemes izmantošanā un apsaimniekošanā līdz	Neietekmē.

Ainavu areāls	Noteiktās ainavas vērtības	Jutība pret lielu ražošanas objektu integrēšanu (vēja elektrostacijas)	Ietekme uz ainavas vērtībām	Ainavas kvalitātes mērķis	Ietekme uz ainavu kvalitātes mērķi
				minimumam tiek samazināta negatīvā ietekme uz ekoloģiski vērtīgiem biotopiem.	
				Izcelta un saglabāta purva ainava kā īpašs vietas atpazīstamības elements un ekoloģiski nozīmīga teritorija, nodrošinot tām piemērotu apsaimniekošanu, nepieciešamības gadījumā ietekmes mazināšanai paredzot buferzonas.	Neietekmē.
				Aizsargātas un labi pārvaldītas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un unikāli dabas objekti purva teritorijā, ietekmes mazināšanai uz tiem izveidojot atbilstošu infrastruktūru, koncentrēti izvietotas ēkas, ceļu izveidē mazinot dabas teritoriju fragmentācijas riskus, nodrošinot sabiedrības informēšanu un izglītošanu.	Neietekmē.

Ainavu areāls	Noteiktās ainavas vērtības	Jutība pret lielu ražošanas objektu integrēšanu (vēja elektrostacijas)	Ietekme uz ainavas vērtībām	Ainavas kvalitātes mērķis	Ietekme uz ainavu kvalitātes mērķi
Baraukas – Gaiņu purva ainava	Teritorijā atrodas dabas liegums "Gaiņu purvs", kas ir nozīmīga augsto purvu aizsardzības teritorija. Tajā sastopami pārmitri apšu–melnalkšņu meži, kas ir Eiropas nozīmes aizsargājams biotops, kā arī bērzu un skujkoku meži. Teritorijā konstatēti arī citi ES Biotopu direktīvas aizsargājami biotopi, kas apliecina tās nozīmi bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā. Vēsturiski teritorijā zemes lietojuma veids ir mainījies maz, tādēļ ainavā saglabājušās tradicionālās zemes izmantošanas iezīmes. Purvu teritorijās raksturīga tipiska purva ainava, kas ārpus purva masīviem ir vizuāli maz pieejama un grūti uztverama. Savukārt agrārajās ainavās dominē	Vidēja	Ietekmi uz Gaiņu purvu vērtā attiecīgās jomas speciālists. Saskaņā ar redzamības karti, VP būs redzams no Gaiņu purva. VP parka attīstība neietekmēs tradicionālās zemes izmantošanas iezīmes.	Dabas vērtības teritorijas, kas ir labi saglabātas, nekaitējot to ekoloģiskajai funkcijai vai līdzsvaram starp saglabāšanu un lauksaimniecisko, rūpniecisko un/vai rekreatīvo izmantošanu.	Ietekmi izvērtē attiecīgās jomas eksperts.
				Purvi īpaši aizsargājamās teritorijās aizsargāti pret apmežošanu. Teritorijas, pēc kūdras ieguves, ir rekultivētas vai renaturalizētas.	Neietekmē.
				Infrastruktūra atbilstoši vietas mērogam un raksturam, kas attīstās primāri optimizējot jau esošās infrastruktūras teritorijas.	Tiešā veidā neietekmē, bet VP attīstās kā liela mēroga objekts un būs labi redzams no atsevišķām areāla vietām (skatīt redzamības karti 1.pielikumā)
				Zemes izmantošanā un apsaimniekošanā līdz minimumam tiek samazināta negatīvā ietekme uz ekoloģiski vērtīgiem biotopiem.	Tiešā veidā netiek ietekmēta. VP attīstība blakus areāla neietekmē zemes izmantošanu un apsaimniekošanu areālā.

Ainavu areāls	Noteiktās ainavas vērtības	Jutība pret lielu ražošanas objektu integrēšanu (vēja elektrostacijas)	Ietekme uz ainavas vērtībām	Ainavas kvalitātes mērķis	Ietekme uz ainavu kvalitātes mērķi
	vidēji tāli un atklāti skati uz tīrumiem, pļavām un koku puduros ieskaitām viensētām.			Izcelta un saglabāta purva ainava kā īpašs vietas atpazīstamības elements un ekoloģiski nozīmīga teritorija, nodrošinot tām piemērotu apsaimniekošanu, nepieciešamības gadījumā ietekmes mazināšanai paredzot buferzonas.	
				Aizsargātas un labi pārvaldītas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un unikāli dabas objekti purva teritorijā, ietekmes mazināšanai uz tiem izveidojot atbilstošu infrastruktūru, koncentrēti izvietotas ēkas, ceļu izveidē mazinot dabas teritoriju fragmentācijas riskus, nodrošinot sabiedrības informēšanu un izglītošanu.	Ietekmi izvērtē attiecīgās jomas eksperts. Bet attīstītājs var līdzdarboties infrastruktūras izveidē un sabiedrības informēšanā, respektīvi ieguldīt līdzekļus kopienas izglītošanā un rekreācijas infrastruktūras izveidē.
Lielā Pelečāres purva ainava	Teritorijā atrodas dabas liegums "Lielais Pelečāres purvs", kura nozīmīgākā dabas vērtība ir augstais purvs. Areālā konstatēti	Augsta (dabiskā purva ainavā nav pieļaujama enerģijas ieguves infrastruktūras attīstība)	Neskar. Neliela areāla daļa ietilpst VP izpētes teritorijā.	Dabas vērtības teritorijas, kas ir labi saglabātas, nekaitējot to ekoloģiskajai funkcijai vai līdzsvaram starp saglabāšanu un	Neietekmē.

Ainavu areāls	Noteiktās ainavas vērtības	Jutība pret lielu ražošanas objektu integrēšanu (vēja elektrostacijas)	Ietekme uz ainavas vērtībām	Ainavas kvalitātes mērķis	Ietekme uz ainavu kvalitātes mērķi
	arī ES Biotopu direktīvas aizsargājami biotopi. Vēsturiski teritorijā zemes lietojuma veids nav būtiski mainījies. Ainavisko vērtību veido tipiska purva ainava, kas ārpus purva ir vizuāli maz pieejama un grūti uztverama. Purvu ieskauj mežu josla, kas aizsedz skatu uz purva veģetāciju.			lauksaimniecisko, rūpniecisko un/vai rekreatīvo izmantošanu.	
				Teritorijas pēc kūdras ieguves ir rekultivētas vai renaturalizētas.	Neietekmē.
				Infrastruktūra atbilstoši vietas mērogam un raksturam, kas attīstās primāri optimizējot jau esošās infrastruktūras teritorijas.	Neietekmē.
				Zemes izmantošana rada minimālus traucējumus un ir pielāgota vietas dabas apstākļiem. Zemes izmantošanā un apsaimniekošanā līdz minimumam tiek samazināta negatīvā ietekme uz ekoloģiski vērtīgiem biotopiem.	Neietekmē.

Ainavu areāls	Noteiktās ainavas vērtības	Jutība pret lielu ražošanas objektu integrēšanu (vēja elektrostacijas)	Ietekme uz ainavas vērtībām	Ainavas kvalitātes mērķis	Ietekme uz ainavu kvalitātes mērķi
				Izcelta un saglabāta purva ainava kā īpašs vietas atpazīstamības elements un ekoloģiski nozīmīga teritorija, nodrošinot tām piemērotu apsaimniekošanu, nepieciešamības gadījumā ietekmes mazināšanai paredzot buferzonas. Aizsargātas un labi pārvaldītas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un unikāli dabas objekti purva teritorijā, ietekmes mazināšanai uz tiem izveidojot atbilstošu infrastruktūru, koncentrēti izvietotas ēkas, ceļu izveidē mazinot dabas teritoriju fragmentācijas riskus, nodrošinot sabiedrības informēšanu un izglītošanu.	Neietekmē.
Skrebeļu – Skrūzmaņu purva ainava	Teritorijā konstatēti ES Biotopu direktīvas aizsargājami biotopi. Vēsturiski maz mainījusies	Vidēja	Neietekmē izdalītās vērtības. No purva teritorijas varēs redzēt VP, bet kopējo vērtību tas neietekmēs. Purvs	Dabas vērtības teritorijas, kas ir labi saglabātas, nekaitējot to ekoloģiskajai funkcijai vai līdzsvaram starp saglabāšanu un lauksaimniecisko,	Neietekmē.

Ainavu areāls	Noteiktās ainavas vērtības	Jutība pret lielu ražošanas objektu integrēšanu (vēja elektrostacijas)	Ietekme uz ainavas vērtībām	Ainavas kvalitātes mērķis	Ietekme uz ainavu kvalitātes mērķi
	ainavas struktūra, purvu teritorijas. Kūdras ieguves teritorijās paveras plaši un tāli skati, kas rada atvērtas ainavtelpas iespaidu.		nav publiski pieejams un rekreācijas objekts.	rūpniecisko un/vai rekreatīvo izmantošanu.	
				Purvi īpaši aizsargājamās teritorijās aizsargāti pret apmežošanu. Teritorijas pēc kūdras ieguves ir rekultivētas vai renaturalizētas.	Neietekmē.
				Infrastruktūra atbilstoši vietas mērogam un raksturam, kas attīstās primāri optimizējot jau esošās infrastruktūras teritorijas.	Neietekmē.
				Zemes izmantošana rada minimālus traucējumus un ir pielāgota vietas dabas apstākļiem un reģiona īpašajām kultūras vērtībām. Zemes izmantošanā un apsaimniekošanā līdz minimumam tiek samazināta negatīvā ietekme uz ekoloģiski vērtīgiem biotopiem.	Neietekmē.
				Izcelta un saglabāta purva ainava kā īpašs vietas atpazīstamības elements un ekoloģiski nozīmīga	Purva ainavu tiešā veidā neietekmē. Jā, VP no purva būs redzams. Tomēr purva teritorijai

Ainavu areāls	Noteiktās ainavas vērtības	Jutība pret lielu ražošanas objektu integrēšanu (vēja elektrostacijas)	Ietekme uz ainavas vērtībām	Ainavas kvalitātes mērķis	Ietekme uz ainavu kvalitātes mērķi
				teritorija, nodrošinot tām piemērotu apsaimniekošanu, nepieciešamības gadījumā ietekmes mazināšanai paredzot buferzonas. Aizsargātas un labi pārvaldītas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un unikāli dabas objekti purva teritorijā, ietekmes mazināšanai uz tiem izveidojot atbilstošu infrastruktūru, koncentrēti izvietotas ēkas, ceļu izveidē mazinot dabas teritoriju fragmentācijas riskus, nodrošinot sabiedrības informēšanu un izglītošanu.	nevijas cauri tūrisma maršruti. Bet VP attīstītāji var veidot kādu sadarbību ar zemes īpašniekiem un iesaistīties rekreācijas infrastruktūras izveidē, nodrošināt purva ainavas pieejamību.
Teiču purva ainava	Teritorijā būtiskākās ir ainavas ekoloģiskās vērtības — Teiču dabas rezervāts, kā arī dabas liegumi “Eiduka purvs” un “Lielsalas purvs”. Teiču dabas rezervāts aizņem lielāko teritorijas platību un ir Eiropas Savienības nozīmes putniem nozīmīga vieta Latvijā,	Augsta (dabiskā purva ainavā nav pieļaujama enerģijas ieguves infrastruktūras attīstība)	Neietekmē. Atrodas izpētes teritorijas nomalē.	Dabas vērtības teritorijas, kas ir labi saglabātas, nekaitējot to ekoloģiskajai funkcijai vai līdzsvaram starp saglabāšanu un lauksaimniecisko, rūpniecisko un/vai rekreatīvo izmantošanu.	Neietekmē.
				Zemes izmantošana rada minimālus traucējumus un ir pielāgota vietas dabas	Neietekmē.

Ainavu areāls	Noteiktās ainavas vērtības	Jutība pret lielu ražošanas objektu integrēšanu (vēja elektrostacijas)	Ietekme uz ainavas vērtībām	Ainavas kvalitātes mērķis	Ietekme uz ainavu kvalitātes mērķi
	starptautiskas nozīmes mitrājs un Natura 2000 teritorija. Eiduka purvs ir augstais purvs un Natura 2000 īpaši aizsargājamā dabas teritorija. No bioloģiskās daudzveidības viedokļa īpaši nozīmīgas ir ar mežu apaugušās purva salas un pussalas. Teiču rezervātā un tam piegulošajās teritorijās, īpaši pie vecām mājvietām, konstatētas bioloģiski vērtīgas pļavas. Kopumā areālā konstatēti arī ES Biotopu direktīvas aizsargājami biotopi. Īpaša kultūrvēsturiska vērtība ir Siksala — unikāla vieta Teiču purvā un Latvijā kopumā. Tā ir sala purva vidū, kas saglabājusies kā sena krievu vecticībnieku dzīvesvieta kopš 17. gadsimta. Siksala gadsimtiem ilgi apdzīvota relatīvi izolētos apstākļos, un tajā joprojām atrodas			apstākļiem un reģiona īpašajām kultūras vērtībām. Zemes izmantošanā un apsaimniekošanā līdz minimumam tiek samazināta negatīvā ietekme uz ekoloģiski vērtīgiem biotopiem.	
				Izcelta un saglabāta purva ainava kā īpašs vietas atpazīstamības elements un ekoloģiski nozīmīga teritorija, nodrošinot tām piemērotu apsaimniekošanu, nepieciešamības gadījumā ietekmes mazināšanai paredzot buferzonas.	Neietekmē.
				Aizsargātas un labi pārvaldītas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un unikāli dabas objekti purva teritorijā, ietekmes mazināšanai uz tiem izveidojot atbilstošu infrastruktūru, koncentrēti izvietotas ēkas, ceļu izveidē mazinot dabas teritoriju fragmentācijas riskus,	Neietekmē.

Ainavu areāls	Noteiktās ainavas vērtības	Jutība pret lielu ražošanas objektu integrēšanu (vēja elektrostacijas)	Ietekme uz ainavas vērtībām	Ainavas kvalitātes mērķis	Ietekme uz ainavu kvalitātes mērķi
	dažas viensētas. Kultūrvēsturisko nozīmi papildina purvu šķērsojošie tā sauktie ziemas ceļi, kas agrāk izmantoti kā taisnākie pārvietošanās maršruti starp apdzīvotām vietām purva perifērijā. Ainavisko vērtību veido plašas, maz pārveidotas purvu ainavas, kas no autoceļiem ir vizuāli maz pieejamas. Visizteiksmīgāk Teiču purva ainava uztverama no skatu torņa pie reģionālā autoceļa A12. Savukārt no Sidu dabas takas paveras vizuāli augstvērtīga, neskarta purva ainava ar akačiem un lāmām.			nodrošinot sabiedrības informēšanu un izglītošanu.	
Daugavas ielejas ainava pie Līvāniem	Teritorijas dabiskās vērtības veido Daugava un tās krasti, aizsargājami biotopi, kā arī valsts nozīmes dabas pieminekļi — dižkoki. Kopumā ainava	Augsta (lieli ražošanas objekti nav vēlami šāda tipa ainavu areālos)	VP netiek plānots areāla, bet VES izmēru dēļ tās būs uzveramas arī no Daugavas ielejas ainavas. VP attīstība	Saglabāta un izcelta Latvijai nozīmīga Daugavas upes ainava, nodrošinot tās pieejamību, saglabājot tās mozaīkas raksturu, kur lauksaimniecības zemes,	Neietekmē.

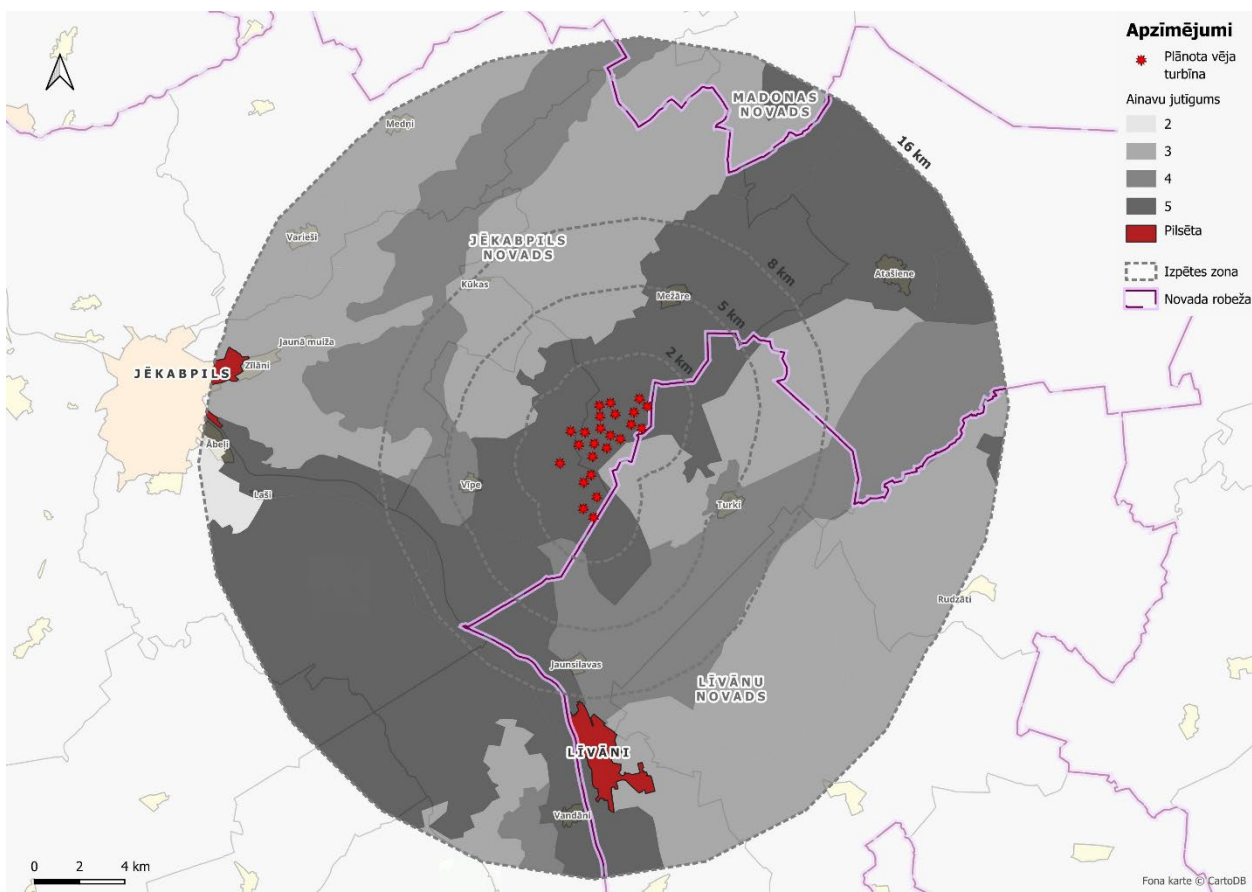
Ainavu areāls	Noteiktās ainavas vērtības	Jutība pret lielu ražošanas objektu integrēšanu (vēja elektrostacijas)	Ietekme uz ainavas vērtībām	Ainavas kvalitātes mērķis	Ietekme uz ainavu kvalitātes mērķi
	ir antropogēna un cilvēka pārveidota, tādēļ dabiskās vērtības tajā sastopamas salīdzinoši nelielā skaitā vai fragmentāri. Teritorijā atrodas vairāki aizsargājami kultūras pieminekļi — Jersikas pareizticīgo baznīca, Jersikas pilskalns ar senpilsētu, Jersikas aleja, Dignājas baznīcas apmetne un senkapi, Dignājas pilskalns un apmetne, Reiņu senkapi un apmetne, Dzenes kalns — pilskalns, Drancānu apmetne, Avotiņu apmetne, Galenieku apmetne, Jersikas senkapi un apmetne, Dobkalnu viduslaiku kapsēta, Trepes senkapi, Veiguru senkapi jeb Vecie kapi, kā arī Strautmaļu senkapi. Ainaviskā vērtība saistīta ar atsevišķās vietās izcilām skatu līnijām uz Daugavu un tās krastiem, kas		neietekmēs kultūras pieminekļus un to vērtības. Atsevišķs to izvērtējams skatāms nodaļā “Kultūrvēsturiskās vērtības”. Saskaņā ar redzamības karti VP būs redzams no atsevišķām areāla teritorijām, kā arī atsevišķos posmos no Daugavas, tomēr ainava nedominēs, jo atradīsies vairāk kā 5 km attālumā.	dabiskie zālāji un ganības mijas ar meža masīviem un koku puduriem, viensētām, kā arī saglabājot kultūras pieminekļus (pilskalnus, senkapus utt.) un dabas vērtības, nekaitējot to ekoloģiskajai funkcijai vai līdzsvaram starp tās saglabāšanu un lauksaimniecisko, mežsaimniecisko, rūpniecisko un/vai rekreatīvo izmantošanu, zemes izmantošanā un apsaimniekošanā līdz minimumam samazinot negatīvo ietekme uz ekoloģiski vērtīgiem biotopiem.	
				Stiprinātas reģionam raksturīgās un īpašās kultūrvēsturiskās (vēsturiskās apmetņu vietas, pilskalni, senkapi) un dabas vērtības (Daugavas upe un tās krasti, dabiskie zālāji, īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un objekti), izceļot tās kā vietas	Neietekmē.

Ainavu areāls	Noteiktās ainavas vērtības	Jutība pret lielu ražošanas objektu integrēšanu (vēja elektrostacijas)	Ietekme uz ainavas vērtībām	Ainavas kvalitātes mērķis	Ietekme uz ainavu kvalitātes mērķi
	ainavai piešķir izteiksmīgu un pārsteidzošu raksturu. Vienlaikus daļa potenciāli vērtīgo skatu vietu ir aizaugušas ar krastu apaugumu, kas ierobežo ainavas uztveramību. Jersikas un Dignājas pilskalni ainavā ir labi nolasāmi un veido nozīmīgas vizuālās un kultūrvēsturiskās dominantes.			atpazīstamības un identitātes elementus, nodrošinot tām piemērotu apsaimniekošanu, iespēju robežās veidojot sasaistes starp ekoloģiski nozīmīgiem dabas elementiem. Uzturēta nemainīga dabisko zālāju kvalitāte, veicinot atbilstošu to apsaimniekošanu, mazinot to aizaugšanas riskus ar kokaugiem un bioloģiskās daudzveidības mazināšanos.	
				Attīstot tūrismu un pakalpojumu jomu, veidota vietas mērogam un raksturam atbilstoša, nedominējoša apbūve un infrastruktūra, primāri optimizējot jau esošās apbūves un infrastruktūras teritorijas, neveidojot vienlaidus apbūvi gar ceļiem un tiešā Daugavas tuvumā, neveicinot apdzīvoto vietu izplešanos un veidojot ap tām buferzonu kā vizuāli -	Neietekmē.

Ainavu areāls	Noteiktās ainavas vērtības	Jutība pret lielu ražošanas objektu integrēšanu (vēja elektrostacijas)	Ietekme uz ainavas vērtībām	Ainavas kvalitātes mērķis	Ietekme uz ainavu kvalitātes mērķi
				estētisku un ekoloģisku pāreju uz piegulošām ainavām, izvērtējot skatu līnijas uz atvērtajām mozaīkas daļām, dabas un kultūrvēsturiskajiem objektiem, uzturot ainavas mozaīkas raksturu.	
Daugavas ielejas ainava pie Lašu ciema	Teritorijas dabiskās vērtības veido Daugava, tās krasti un salas, atsevišķi aizsargājami biotopi, kā arī valsts nozīmes dabas pieminekļi — dižkoki, galvenokārt ozoli. Lai gan ainavu areālā nozīmīga loma ir Daugavas upei ar salām un krastu apaugumu, mežu teritorijām un dabiskajiem zālājiem, kopumā ainava ir antropogēna un cilvēka pārveidota. Šo raksturu īpaši pastiprina Jēkabpils tuvums, kā arī viensētu un ciemu mija ar mežiem un dabisko zālāju teritorijām. Teritorijā atrodas vairāki aizsargājami kultūras	Augsta (lieli ražošanas objekti nav vēlami šāda tipa ainavu areālos)	Neietekmē izdalītās ainavas vērtības.	Saglabāta un izcelta Latvijai nozīmīga Daugavas upes ainava, nodrošinot tās pieejamību, saglabājot tās raksturu, ko veido lauksaimniecības zemes, dabiskie zālāji un ganības, kas mijas ar meža masīviem un koku puduriem, viensētām un ciemiem, kā arī saglabājot kultūras pieminekļus (pilskalmus, senkapus utt.) un dabas vērtības, nekaitējot to ekoloģiskajai funkcijai vai līdzsvaram starp tās saglabāšanu un lauksaimniecisko, mežsaimniecisko, rūpniecisko un/vai rekreatīvo izmantošanu, zemes izmantošanā un	Neietekmē. Nemaina tās raksturu, kā arī kultūras pieminekļus un zemes izmantošanu.

Ainavu areāls	Noteiktās ainavas vērtības	Jutība pret lielu ražošanas objektu integrēšanu (vēja elektrostacijas)	Ietekme uz ainavas vērtībām	Ainavas kvalitātes mērķis	Ietekme uz ainavu kvalitātes mērķi
	pieminekļi — Kaupres pilskalns, Asotes pilskalns ar apmetni, Daugavas Oglenieku senkapi, Kauprenieku senkapi, Barankroga senkapi un Smilktiņu senkapi. Upes krastos esošās auglīgās augsnes un līdzenais reljefs jau vēsturiski veicinājuši mozaīkainavas veidošanos. Ainavai atsevišķās vietās raksturīgas savdabīgas un vērtīgas skatu līnijas uz Daugavu un tās krastiem. Tomēr daļa potenciāli izcilu skatu vietu ir aizaugušas ar krastu apaugumu vai nav pieejamas privātīpašumu dēļ, kas ierobežo ainavas vizuālo uztveramību.			apsaimniekošanā līdz minimumam samazinot negatīvo ietekmi uz ekoloģiski vērtīgiem biotopiem. Stiprinātas reģionam raksturīgās un īpašās kultūrvēsturiskās (vēsturiskās apmetņu vietas, pilskalni, senkapi) un dabas vērtības (Daugavas upe un tās krasti un salas, dabiskie zālāji, dabas teritorijas un objekti), izceļot tās kā vietas atpazīstamības un identitātes elementus, nodrošinot tām piemērotu apsaimniekošanu, iespēju robežās veidojot sasaistes starp ekoloģiski nozīmīgiem dabas elementiem. Uzturēta nemainīga dabisko zālāju kvalitāte, veicinot atbilstošu to apsaimniekošanu, mazinot to aizaugšanas riskus ar kokaugiem un bioloģiskās daudzveidības mazināšanos.	Neietekmē. Kultūrvēsturiskās vērtības izvērtētas atsevišķā nodaļā.

Ainavu areāls	Noteiktās ainavas vērtības	Jutība pret lielu ražošanas objektu integrēšanu (vēja elektrostacijas)	Ietekme uz ainavas vērtībām	Ainavas kvalitātes mērķis	Ietekme uz ainavu kvalitātes mērķi
				Attīstot tūrisma un pakalpojumu jomu, veidota vietas mērogam un raksturam atbilstoša, nedominējoša apbūve un infrastruktūra, primāri optimizējot jau esošās apbūves un infrastruktūras teritorijas, neveidojot vienlaidus apbūvi gar ceļiem un tiešā Daugavas tuvumā, neveicinot apdzīvoto vietu izplešanos un veidojot ap tām buferzonu kā vizuāli - estētisku un ekoloģisku pāreju uz piegulošām ainavām, izvērtējot skatu līnijas uz atvērtajām mozaīkas daļām, dabas un kultūrvēsturiskajiem objektiem, uzturot ainavas mozaīkas raksturu.	Neietekmē.

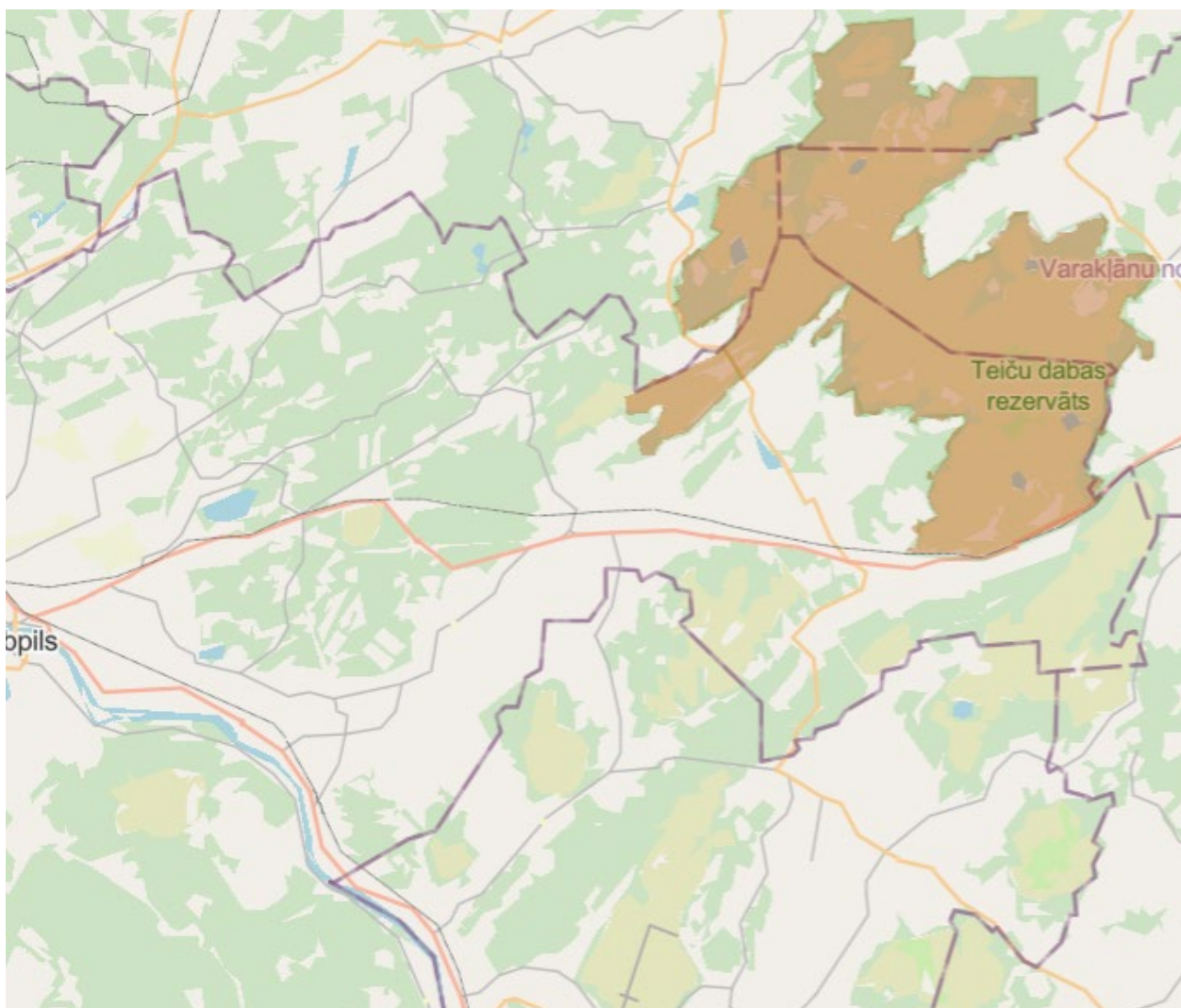
22.attēls. Ainavas areāla jutība. Avots: Latvijas digitālais ainavu atlants.

Tabulā apkopotais vērtējums liecina, ka plānotā vēja parka ietekme uz ainavas vērtībām galvenokārt būs vizuāla un lokāli izteikta tuvākajās ainavtelpās un viensētu grupās. Tieša ietekme uz nozīmīgākajām kultūrvēsturiskajām un īpaši aizsargājamām ainavu teritorijām nav konstatējama, tomēr atsevišķos skatu virzienos iespējama netieša vizuāla klātbūtne. Līdz ar to ainavas kvalitātes mērķu sasniegšana kopumā netiek apdraudēta, ja tiek īstenoti vizuālās ietekmes mazināšanas pasākumi.

Latvijas ainavu atlantā ir izdalīta atsevišķa sadaļa par nacionālas nozīmes ainaviski vērtīgām teritorijām, kas īpaši koncentrējas uz Latvijas ainavu vērtībām un atspoguļo projekta ietvaros izdalītās 18 teritorijas ar nacionāli nozīmīgu un unikālu ainavu kopumu. Kā viena no 18 teritorijām ir izdalīts Teiču purvs¹⁷. (skatīt 23. attēlu).

Šī teritorija lielākais jutīgums saistāms ar dabisko procesu netraucētu nodrošināšanu, tostarp purva hidroloģiskā režīma uzturēšanu. Teritorija nav paredzēta plašākai publiskai apmeklētībai, izņemot skatu torņus.

¹⁷ [Ainavu atlants](#)

23. attēls. **Nacionālās nozīmes ainavas robeža “Teiču dabas rezervāts” (priekšlikums).** Avots: Latvijas digitālais ainavu atlants

Teritorijai ir izdalīts **ainavas kvalitātes mērķis**: Saglabāt lielāko augsto sūnu purvu ekosistēmu Baltijā netraucētā tās dabisko procesu norisē, ievērojot Teiču dabas rezervāta dabas aizsardzības mērķus un veicamos pasākumus. Uzturēt purva apkārtnes lauksaimnieciskās teritorijas to primārajam mērķim, vienlaikus ņemot vērā šo vietu, kā migrējošiem putniem nozīmīgu atpūtas un barošanās teritoriju, funkciju.

■ **Latvijas kultūras kanons**¹⁸

Latvijas kultūras kanonā ir iekļautas astoņas kanoniskās ainavas, kas reprezentē Latvijas skaistumu un daudzveidību, kas veidojušies dabas apstākļu un cilvēku mijiedarbībā.

Viena no astoņām Latvijas kanoniskajām ainavām ir Daugavas ainava. Daugava un tās senieleja ir viens no varenākajiem un iespaidīgākajiem dabas veidojumiem Latvijas teritorijā. Daugavas krastos atrodas unikālas kultūrainavas un nacionālās identitātes vērtības. Daugava ir bagāta ar daudzveidīgām un tālām skatu ainavām, kuras no pieguļošiem ceļiem, tiltiem, dambjiem, pilskalnu virsotnēm un pamatkrastu kraujām var vērot visā tās garumā.

¹⁸ Skatīt te: [Latvijas kultūras kanons](#)

Daugavas krastos atrodas unikālas kultūrainavas un nacionālās identitātes vērtības – Daugavpils cietoksnis, Kokneses pilsdrupas, Meinarda sala, Nāves sala, Vecrīgas siluets ir tikai dažas no tām. Daugava ir bagāta ar daudzveidīgām un tālām skatu ainavām, kuras no pieguļošiem ceļiem, tiltiem, dambjiem, pilskalnu virsotnēm un pamatkrastu kraujām var vērot visā tās garumā. Daugava iezīmē arī Latvijas kultūrvēsturiskos novadus. Daugava ir arī būtisks enerģijas resurss. Izbūvējot spēkstacijas, Daugavas ainava ir spēcīgi mainījusies - ir appludinātas krāčainās gultnes un iespaidīgie kraujie krasti, veidojot milzīgas ūdenskrātuves – ūdens klajumus, Daugavas „zaudēto ainavu”.

Lai gan ņemot vērā iepriekš minēto, Daugavas ainava pēdējā gadsimta laikā ir piedzīvojusi dažādas pārmaiņas, no kurām ievērojamākās ir saistāmas ar HES izbūvi, kas neatgriezeniski mainījusi Daugavas ainavu. Tomēr vienlīdz būtiski ir mainījusies arī rosība Daugavā un tās krastos, kas daudzviet veicina ielejas aizaugšanu. Arvien vairāk apzinot Daugavas ainavas kultūrvēsturiskās, vizuāli estētiskās un dabas vērtības, Daugavas ielejā veidojas brīvā laika pavadīšanas vietas, kas paver iespēju Daugavas ainavu pieredzēt kā nacionāla mēroga vērtību. Arī izpētes teritorijā skar Daugavas posmu no Vandānu ciema līdz Jēkabpilij. Atsevišķos posmos VP būs redzams pārvietojoties pa Daugavas upi un tās pieguļošiem ceļiem. Plašāki skati uz VES atvērsies no Daugavas kreisā krasta atklātajām vietām, tomēr jāņem vērā, ka Daugavas attālums no VP ir vairāk kā 5 km, un vietas, kur VES ainavā varētu parādīties atrodas tālāk par 8 km no VP, līdz ar to ainavas vizuālās uztveres traucējumi nav izteikti un VES veidos vienu no elementiem panorāmas skata ainavā.

■ Ainavu dārgumi

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (tagad – Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija), sadarbībā ar plānošanas reģioniem un Latvijas Nacionālo bibliotēku Latvijas valsts simtgades programmas ietvaros īstenoja aktivitāti “Dāvāna Latvijai – elektroniskā ainavu dārgumu krātuve “Latvijas ainavu dārgumi vakar, šodien, rīt”.

Kopā ar Latvijas iedzīvotājiem un ainavu ekspertu padomiem šīs aktivitātes laikā tika atlasīti 50 Latvijas ainavu dārgumi. Katru no pieciem Latvijas plānošanas reģioniem raksturo 10 ainavu dārgumi.

Izpētes teritorijā atrodas ainavu dārgums Teiču purvs, kas ir viens no lielākajiem neskartajiem sūnu purviem Baltijā. Teiču purva lielāko daļu veido augstais jeb sūnu purvs ar sīkām priedītēm, viršiem un dzērvenēm, akačiem un 19 ezeriem, no kuriem lielākie ir Kurtavas, Pieslaista, Mindaugas un Liepsalas ezeri. Rudeņos šeit atpūšas tūkstošiem dzērviņu, ezeros nakšņo zosu bari, bet pavasaros plāvās var dzirdēt rubeņu rieta dziesmas. Sīksalā nesen atjaunots skatu tornis, no kura redzama Teiču purva panorāma. Teiču purvs atrodas vairāk kā 8 km attālumā, rezervāta skatu tornis atrodas 22 km attālumā no VP, līdz ar to VP neietekmēs purva ainavu, bet iespējams ideālos redzamības apstākļos, VES tālumā būs redzamas kā fona elementi, kas attāluma dēļ pat pie horizonta varētu nenolasīties.

VP netiek plānots nacionālas nozīmes ainaviski vērtīgā teritorijā, kā arī kādā no ainavu dārgumu teritorijām un Latvijas kultūras kanona ainavā, tomēr ņemot vērā VES augstumu, VES vizuāli ietekmēs plašas teritorijas, līdz ar to atstājot ietekmi arī uz atsevišķiem ceļa posmiem, skatiem no viensētām vai Daugavmalas. Bet kopumā VP neatstās ietekmi uz Latvijas kultūras kanonā, ainavu dārgumos iekļautajām un ainavu atlantā definēto nacionālo ainavu izpētes teritorijā.

6.tabula. Īpašas nozīmes ainavas saskaņā ar Latvijas digitālo ainavu atlantu, Ainavu dārgumiem un Latvijas kultūras kanonu

Ainaviski vērtīga teritorija	Noteiktās vērtības	VP ietekme
Nacionālas nozīmes ainaviski vērtīga teritorija		

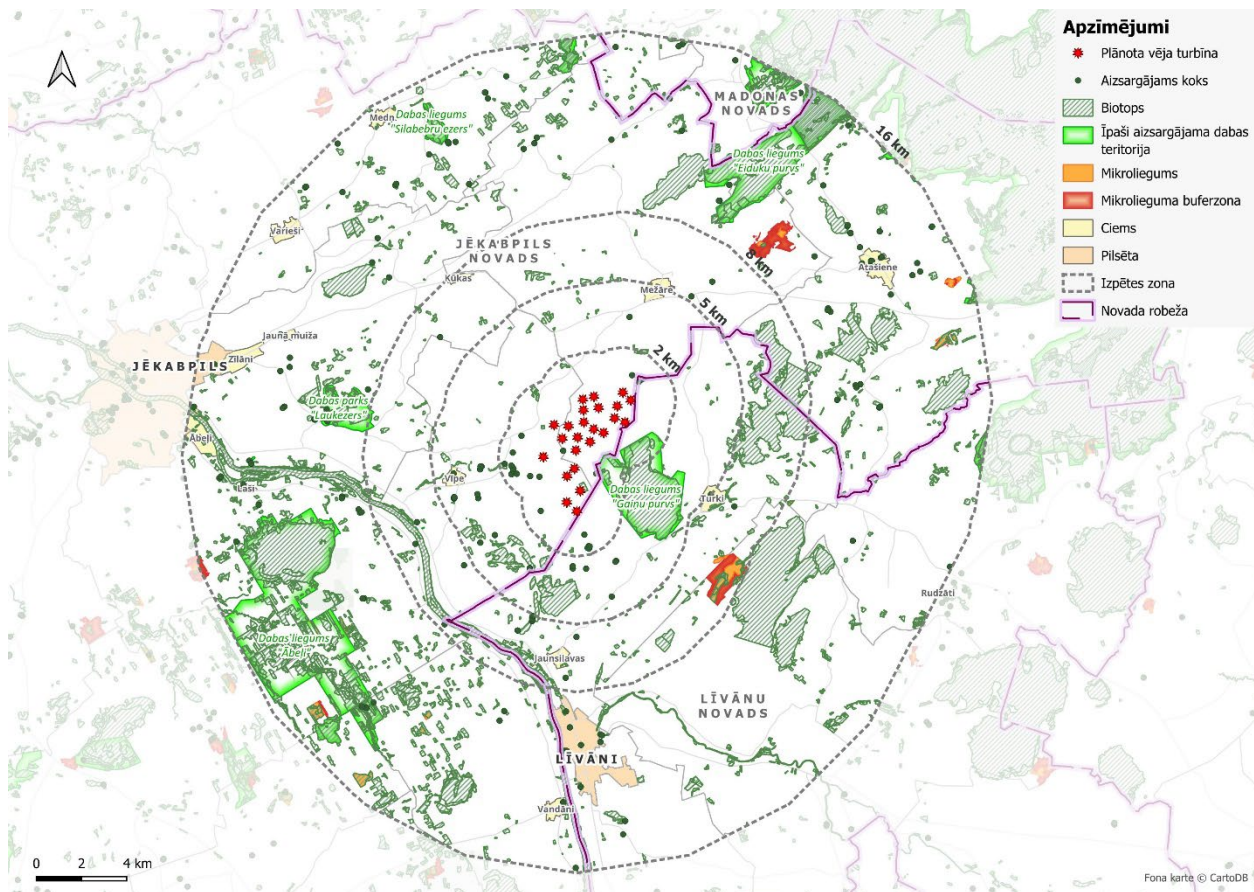
Teiču purvs	Lielākais sūnu purvs Baltijā	Nav būtiska ietekme, VP atradīsies vismaz 22 km attālumā no skatu torņa, ka arī vairāk kā 10 km attālumā no purva, līdz ar to neatstās ietekmi uz noteiktām vērtībām.
	Nozīmīga Austrumbaltijai raksturīga purvu ekosistēma (starptautiski nozīmīga)	Neietekmē
	Natura 2000 teritorija	Neietekmē
	Iekļauta Latvijas ainavu dārgumu sarakstā ¹⁹	Neietekmē
Daugava un tās senieleja	Dabas daudzveidība	Neietekmē
	Ekoloģiskais koridors	Neietekmē
	Kultūras pieminekļi: senās apmetnes, pilskalni u.c.	Neietekmē
	Tālās skatu ainavas	Atsevišķos posmos, bet attāluma dēļ VES veido fona elementus, bet novietojuma un attāluma dēļ neatstāj ietekmi uz skatu perspektīvām
	Gleznainas upju sateku ainavas	Tiešā veidā neietekmē, atsevišķos posmos VES ainavā parādās
	Krāces un salas	Neietekmē

¹⁹ [Ainavu dārgumi](#)

7. tabula. **Ainavas jutība** (ņemot vērā Igaņu metodiku VP ainavu izvērtējumam “Meretuulikuparkide arendamise edendamiseks visuaalse mõju hindamise metoodiliste soovitude juhendmaterjal”)

Jutība	Apraksts	VP un izpētes teritorija
Ļoti augsta	Starptautiski atzītas ainavas Piemēram, UNESCO Pasaules mantojums.	Neattiecas.
Augsta	Valsts atzītas ainavas. Ainavas, kas ir plaši atzītas vai aizsargāta tās estētiskās kvalitātes dēļ, ar augstu vietējo atpazīstamību. Piemēram, nacionālais parks, kultūras pieminekļi, novada plānojuma vērtīgās ainavas.	Vēja parks netiek plānota nacionālā parkā, kultūras pieminekļi vai tā aizsardzības zonā, kā arī kādā teritorijas plānojumā izdalītā īpaši vērtīgā ainavā, tomēr vēja parks tiek plānots netālu no Latvijas kultūras kanonā noteiktās vērtības Daugava un tās senieleja un nacionālās ainavas “Teiču purvs” (valstiski nav noteikta, bet ir kā priekšlikums ainavu atlantā). Bet šajās teritorijās noteiktās vērtības tiešā veidā neskar.
Vidēji	Vietēji novērtētas ainavas. Piemēram, rekreācijai vērtīgas ainavas, atpūtas vietas.	Tiešā veidā neskar, galvenās rekreācijas teritorijas atrodas pie Daugavas kā arī pie Laukezera, Ildzeza un Baltiņu ezera. Saskaņā ar spēkā esošo Jēkabpils novada teritorijas plānojumu, tad VP plānots starp divām ainaviski vērtīgām teritorijām (TIN5): Teiču purva ainava un Daugavas ielejas ainava. Saskaņā ar Līvānu novada spēkā esošu teritorijas plānojumu, novadā nav noteiktas ainaviski vērtīgas teritorijas, kuras varētu skart VP attīstība, tomēr ir noteikti atsevišķi vietējas nozīmes objekti kā novada nozīmes vērtības, kas šī novērtējuma ietvarā tiek izvērtētas. Saskaņā ar Līvānu novada izstrādes stadijā esošo teritorijas plānojumu, teritorija atrodas netālu no ainaviski vērtīgas teritorijas ap Daugavu un ainavisko ceļu V754 Līvāni – Gavartniene - Steķi, kuras noteiktas lai saglabātu Līvānu novada identitāti veidojošo ainavu un ainavu elementus.
Zema	Nekvalitatīvas ainavas, kurām nepieciešama restaurācija, piemēram, industriālas ainavas.	Neattiecas.

DABAS VĒRTĪBAS

24. attēls. Īpaši aizsargājamas dabas teritorijas un citas dabas vērtības VP izpētes zonā.

Saskaņā ar Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmā "Ozols" (turpmāk – DAP "Ozols") publicēto informāciju, plānotā VP izpētes zonā atrodas vairākas īpaši aizsargājamas dabas teritorijas: dabas liegums "Eiduku purvs", "Gaiņu purvs", "Ābeļi", "Silabebru ezers" un dabas parks "Laukezers".

Nemot vērā ietekmes zonas, detalizētāk tiks izvērtētas lielākās teritorijas, kas atrodas zonā līdz 16 km.

Vēja parku nav plānots izbūvēt īpaši aizsargājamajos biotopos vai sugu atradņu vietās.

Saskaņā ar Dabas aizsardzības pārvaldes tīmekļa vietnē pieejamo informāciju vistuvāk esošais dabas liegums **"Gaiņu purvs"** ir **nozīmīga augsto purvu aizsardzības teritorija** un Natura 2000 teritorija. Tajā sastopami pārmitri apšu - melnalkšņu meži, kas ir aizsargājams Eiropas nozīmes aizsargājams biotops, kā arī bērzu un skujkoku meži. Teritorijas kopējā platība 1110, 35 ha. Dabas liegumam nav izstrādāts dabas aizsardzības plāns.

Dabas liegums "Eiduku purvs" ir Natura 2000 teritorija. Tās galvenās vērtības ir ES Biotopu direktīvas 1. pielikuma biotopi - neskarts augstais purvs, pārejas purvi un slīkšņas, purvaini meži un distrofs ezers. Eiduku purvā no ES Putnu direktīvas sugām sastopams - rubenis, dzeltenais tārtiņš, purva tilbīte, urālpūce, vakarlēpis. Teritorijas kopējā platība ir 883, 63 ha. Tai nav izstrādāts dabas aizsardzības plāns.

Dabas parks "Laukezers" ir izveidots, lai saglabātu vismaz 9 Latvijas un Eiropas nozīmes aizsargājamās biotopus un vismaz 12 aizsargājamās augu sugas. Pļavas linlapes viena no 5 atradnēm Latvijā, dižās aslapes - viena no trim atradnēm Austrumlatvijā. Zāļu purva slīkšņā pie Baltiņa ezera aug arī ES Biotopu direktīvas sūnu suga - spīdīgā āķīte. Ļoti vērtīgas priežu mežu sabiedrības sastopamas valņa dienvidu nogāzē

uz ziemeļiem no Laukezera. Vaļņa augšdaļā sastopama pļavas linlape, bet dienvidu nogāzē - priežu meži ar asinsšārto gandreni un meža silpurenī. Laukezera litorālē starp niedrēm izklaidus sastop gludsporu ezereni. Ildzenieku ezera dienvidrietumu daļā izveidojies neliels pārejas purvs, kurā sastopami atsevišķi Lēzeļa lipares eksemplāri. Platība: 327 ha.

Dabas lieguma dabas aizsardzības plāns izstrādāts laika periodam no 2024. gada līdz 2035. gadam.

8. tabula. Dabas parka dabas aizsardzības un sociālekonomiskās vērtības, un tās ietekmējošie faktori²⁰

Dabas aizsardzības vērtības	Sociālekonomiskās vērtības	Ietekmējošie faktori	VES ietekme
Ainava			
Izcila ainava, kas saistīta ar osveida reljefa formām un reljefa pazeminājumos izvietotajiem ezeriem. Ainavas struktūra ar saposmota reljefa, pļavu un atklātu lauču, pārejas tipa purva un ezeru ūdeņu mozaīku veido dabas parka abiotisko pamatni un nosaka biotopu un sugu daudzveidības ģeogrāfisko mainību relatīvi nelielā teritorijā.	1) Rekreācijas un atpūtas resursi – vizuāli izteiksmīga un pieejama ainava ar labiekārtotu infrastruktūru, kas piesaista apmeklētājus. 2) Iespējas attīstīt dabas tūrisma – teritorijā ierīkoti kājāmgājēju un velosipēdistu maršruti. 3) Derīgo izrakteņu un koksnes krājumi. 4) Iespēja izglītēt sabiedrību – vadīt nodarbības un vides interpretācijas ekskursijas. 5) Iespēja veikt zinātniskus pētījumus. 6) Piemērotība dabas daudzveidības un augstvērtīgas ainavvides iepazīšanai un fotografēšanai.	(+) Teritorijā ir sastopamas ekoloģiski vērtīgas purvu, mežu, pļavu un ezeru ainavas, kurām ir liela nozīme bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā. (+) DP teritorijā īstenoti infrastruktūras labiekārtošanas pasākumi tūrisma un rekreācijas slodzes mazināšanai. (+) DP teritorijā esošās lauksaimniecības zemes tiek apsaimniekotas, kas veicina tradicionālās lauku ainavas saglabāšanos. (-) Esošā skatu laukuma teritorijā vērojama skatu koridora noslēgšanās palielinoties skatu platformas pakājē esošās jaunaudzes vecumam. (-) Mežistrāde negatīvi ietekmē meža ainavas estētisko vērtību. (-) Antropogēnā ietekme no atpūtniekiem.	VES neietekmē ainavas un sociālekonomiskās vērtības. VP attīstība var veicināt teritorijas sabiedrības izglītību, ka arī VP attīstītājs var veicināt infrastruktūras attīstību, veicināt skatu koridoru atbraivošanu.
Meži			
DP teritorijā konstatēti četri ES aizsargājamie meža biotopi: 9010* <i>Veci vai dabiski boreāli meži</i> , 9050 <i>Lakstaugiem bagāti egļu meži</i> , 9060 <i>Skujkoku meži uz osveida reljefa formām</i> , 91D0* <i>Purvaini meži</i> kopumā 38,34 ha	1) Koksnes resursu vērtība. 2) Meža nekoksnes resursu (ogas un sēnes, medījамie dzīvnieki) ieguves vērtība. 3) Rekreatīvā vērtība.	(+) Aizsargājamās teritorijas statuss. (+) 2011. un 2016. gadā priežu mežos lieguma zonā īstenoti DA plānā paredzētie pasākumi egles izvākšanai. Apsaimniekošanas dēļ audze tika izgaismota, ieviesās	VES neietekmē mežus kā ainavas vērtības, kā arī sociālekonomiskās vērtības.

²⁰ Dabas aizsardzības plāns dabas parkam "Laukezers"

Dabas aizsardzības vērtības	Sociālekonomiskās vērtības	Ietekmējošie faktori	VES ietekme
platībā. Dzīvotne īpaši aizsargājamām un retām putnu, zīdītāju, bezmugurkaulnieku, augu un sūnu sugām.	4) Zinātniskā un izglītības resursa vērtība. 5) Ainau daudzveidojošs elements.	jaunas, tajā skaitā aizsargājamās, sugas. (-) Dabiskie eutrofikācijas procesi neskatoties uz jau īstenotajiem apsaimniekošanas pasākumiem ietekmē sausieņu priežu mežu biotopus, jo, iztrūkstot uguns ietekmei, veidojas egļu paauga un 2. stāvs, kas pārmaina biotopam raksturīgajām un retajām sugām nepieciešamos apgaismojuma un augsnes apstākļus. (-) Daļā no ES nozīmes aizsargājamo mežu biotopiem atbilstošajām mežaudzēm ir atļauta galvenā cirte. Mežistrāde var veicināt mežu biotopu fragmentāciju un negatīvi ietekmēt to kvalitāti. (-) Aizsargājamiem meža biotopiem un ar tiem saistītajām sugām nozīmīgo struktūru trūkums. (-) Atsevišķās teritorijās nekontrolēta pārvietošanās ar motorizēto transportu apdraud skujkoku mežu biotopu kvalitāti.	
Purvi			
DP teritorijā sastopami divi ES nozīmes aizsargājamo purvu biotopi - 7110* Aktīvi augstie purvi un 7140 Pārejas purvi un slīkšņas, kas aizņem 15,49 ha lielu platību. Dzīvotne īpaši aizsargājamām sūnu, vaskulāro augu, bezmugurkaulnieku un putnu sugām.	1) Kūdras resursi. 2) Rekreatīvā vērtība. 3) Zinātniskā un izglītības resursa vērtība. 4) Ainau daudzveidojošs elements.	(+) Aizsargājamās teritorijas statuss. (-) Aizaugšana ar kokiem un krūmiem pasliktina purvu biotopu kvalitāti. (-) Pieaugoša rekreācijas slodze var veicināt purvu biotopu kvalitātes pasliktināšanos.	VP tiek attīstīts ārpus šīs teritorijas, līdz ar to neietekmē purva ainaviskās vērtības un ES nozīmes aizsargājamo purvu biotopiem.
Zālāji			
DP teritorijā konstatēti divi ES nozīmes aizsargājamie zālāju biotopi: 6270* Sugām	1) Siena ieguve. 2) Ganības. 3) Izziņas un pētniecības vērtība.	(+) Visas DP teritorijā sastopamās aizsargājamo zālāju biotopu platības ir	VES neatstāj ietekmi, tiek attīstīts ārpus īpaši aizsargājamās dabas teritorijas.

Dabas aizsardzības vērtības	Sociālekonomiskās vērtības	Ietekmējošie faktori	VES ietekme
bagātas ganības un ganītas pļavas, 6510 Mēreni mitras pļavas, kas aizņem 4,68 ha lielu platību. Dzīvotne īpaši aizsargājamām un retām putnu, bezmugurkaulnieku un augu sugām.	4) Ainau daudzveidojošs elements.	iekļautas LAD lauku blokos un tiek atbilstoši apsaimniekotas. (+) DP piegulošajā teritorijā salīdzinoši lielās platībās sastopami atbilstoši apsaimniekoti bioloģiski vērtīgie zālāji, kas paaugstina kopējo teritorijas ekoloģisko vērtību un mazina zālāju biotopu fragmentāciju. (-) DP un tam piegulošajā teritorijā sastopamos dabiskos zālājus un tur sastopamās sugas var negatīvi ietekmēt apsaimniekošanas pārtraukšana, kā arī potenciālā zemes lietošanas veida maiņa.	
Ezeri			
DP teritorijā sastopami divi ES nozīmes īpaši aizsargājamie saldūdeņu biotopi 3130 Ezeri ar oligotrofām līdz mezotrofām augu sabiedrībām un 3140 Ezeri ar mieturalģu augāju 91,86 ha platībā. Dzīvotne īpaši aizsargājamām putnu, zivju, augu un bezmugurkaulnieku sugām.	1) Zivju resursu ieguves vērtība. 2) Rekreācijas resurss atpūtniekiem, makšķerniekiem. Ūdensputnu medības. 3) Ainau daudzveidojošs elements.	(+) Aizsargājamās teritorijas statuss. (+) Teritorijai izstrādāti IAIN, kuros noteiktie ierobežojumi veicina saldūdeņu biotopu ekoloģiskās kvalitātes saglabāšanos. (+) Laukezerā un Ildzenīka ezerā visintensīvāk izmantotajās piekrastes teritorijās ir īstenoti infrastruktūras labiekārtošanas pasākumi antropogēnās slodzes mazināšanai. (+) Izveidotā infrastruktūra tiek atbilstoši apsaimniekota un uzturēta. (+) Daļā no Laukezera piekrastes ir veikta koku joslas retināšana un krastmalā augošo krūmu izciršana, lai samazinātu lapu nobirās piesaistīto organisko barības vielu nokļūvi Laukezerā. (-) Pieaugoša rekreācijas slodze negatīvi ietekmē Laukezera un Ildzenīka ezeru biotopu kvalitāti. (-) Blīvi apdzīvotās vietas (vasarnīcu ciemats) slodze uz Ildzenīka ezeru ir lielāka nekā ezera ekoloģiskā ietilpība. (-) Teritorijas statusam neatbilstoša vasarnīcu ciemata notekūdeņu apsaimniekošana.	VES neietekmē DP teritorijā sastopamos ezeru biotopus, ņemot vērā VP attīstības teritorijas attālumu. VP attīstītāji var piedalīties ciemata notekūdeņu apsaimniekošanas uzlabošanā, lai veicinātu vietējo kopienu labpūtību.

Dabas aizsardzības vērtības	Sociālekonomiskās vērtības	Ietekmējošie faktori	VES ietekme
		(-) Neskatoties uz īstenotajiem apsaimniekošanas pasākumiem, Laukezerā un Ildzenīka ezerā novērojama aizaugšana, kas liecina par pastiprinātu organisko vielu uzkrāšanos un dabisko ezeru biotopu sukcesiju.	
Sugas			
Teritorijā reģistrēta 51 īpaši aizsargājamā vaskulāro augu, sūnu, bezmugurkaulnieku, zīdītāju un putnu sugas t.sk. 12 sugas, kurām veidojami mikroliegumi.	1) Sugas kā ekosistēmas sastāvdaļa, kas nodrošina tās pilnvērtīgu funkcionēšanu un cilvēkiem svarīgus ekosistēmu pakalpojumus. 2) Dabas vērošanas, izziņas un informācijas avots. 3) Medības. 4) Fotografēšana. 5) Aizsargājamās sugas kā ainavu veidojošs elements.	(+) Aizsargājamās teritorijas statuss. (+) Teritorijā sastopamie mežu, purvu, zālāju un saldūdeņu biotopi piemēroti daudzām aizsargājamām sugām. (-) Biotopu fragmentācija negatīvi ietekmē aizsargājamo sugu populācijas. (-) Atpūtnieku, makšķernieku un mednieku traucējums putnu ligzdošanas vietām.	VP attīstība tiešā veidā neietekmē, bet ilgtermiņā var veikt monitoringu, lai izpētītu VP attīstības ietekmi uz sugām, kas ir daļa no ainavas sistēmas.

Dabas liegums "Ābeli" ir Natura 2000 teritorija, kurā konstatēti 8 ES Biotopu direktīvas biotopi, no kuriem nozīmīgākie ir mežu biotopi (boreālie meži, melnalkšņu staignāji, pārejas purvi un slīkšņas, purvaini meži). Ievērojamu platību aizņem Kraukļu purvs (neskarts augstais purvs ar pārejas purvu apmalēs). Lieguma izveidošana tika pamatota ar augsto bioloģiski veco mežu un daudzu reto putnu sugu ligzdošanas vietu blīvumu šajā teritorijā. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas kopējā platība 3230 ha.

Dabas lieguma dabas aizsardzības plāns izstrādāts laika periodam no 2006. gada līdz 2016. gadam.

9. tabula. **Dabas lieguma dabas un sociālekonomiskās vērtības un tās ietekmējošie faktori**²¹

Dabas aizsardzības vērtības	Sociālekonomiskās vērtības	Ietekmējošie faktori	VES ietekme
Ainava			
1) Daudzveidīgs biotopu komplekss.	1) Vizuāli augstvērtīga ainava. 2) Tūrisma attīstības perspektīvas. 3) Laba ceļu infrastruktūra. 4) Iekārtotas atpūtas vietas.	(-) Mežsaimnieciskās darbības sekas – plašās jaunaudzēs. (-) Pamestas mājvietas un izaugošas lauksaimniecības zemes ap tām. (-) Neapstrādāšanas rezultātā ar krūmiem aizaugošas pļavas.	VP attīstība neietekmē ainavas vērtības. VP attīstās Daugavas labajā krastā. VP būs redzams no purva teritorijas tomēr, ņemot vērā attālumu, veido fona elementus ainavā.
Upes			

²¹ Dabas lieguma "Ābeli" dabas aizsardzības plāns

Dabas aizsardzības vērtības	Sociālekonomiskās vērtības	Ietekmējošie faktori	VES ietekme
1) Viens ES aizsargājams biotops. 2) Sugu izplatīšanās koridori. 3) Zivju migrācijas ceļi. 4) Dzīvotne dažādām sugām.	1) Augstvērtīgas ainavas elementi. 2) Makšķerēšana. 3) Izglītības vērtība.	(+) Lielākā lieguma upe – Ziemeļsusēja nav meliorēta. (-) Izbagarēta un taisnota Ziemeļsusējas pieteka Aldaunīca.	VP attīstība neietekmē dabas aizsardzības vērtības, sociālekonomiskās vērtības.
Pļavas			
1) Bioloģiski vērtīgas, neielabotas pļavas. 2) Pieci ES aizsargājami biotopi. 3) Divi Latvijas aizsargājami biotopi. 4) Tipisku, retu un aizsargājamo sugu dzīvotne. 5) Barības bāze zālēdājiem un antofilajiem bezmugurkaulniekiem.	1) Vizuāli augstvērtīgas ainavas sastāv-daļa. 2) Siens, ganības. 3) Medību vieta. 4) izglītojoša nozīme.	(+) Pļaušana, ganīšana. (+) Regulāri Ziemeļsusējas pali. (-) Pļavu aizaugšana. (-) Zemes lietojuma veida maiņa. (-) Mežacūku darbība.	VP attīstībā attāluma dēļ neietekmē minētās vērtības.
Meži			
1) Dabiskie mežu biotopi. 2) Četri ES aizsargājami biotopi. 3) Viens Latvijā aizsargājams biotopi. 4) Tipisku, retu un aizsargājamo sugu dzīvotne.	1) Vizuāli augstvērtīgas ainavas sastāvdaļa. 2) Koksnes avots. 3) Medību, ogošanas, sēņošanas un atpūtas vietas. 4) Izglītojoša nozīme.	(-) Mežsaimnieciskās darbības sekas – safragmentēti biotopi. (-) Meliorācijas sistēmu atjaunošana.	VP attīstībā attāluma dēļ neietekmē minētās vērtības.
Purvi			
1) Dabisks, meliorācijas neskarts purvs. 2) Divi ES aizsargājami biotopi. 3) Tipisku, reto un aizsargājamo sugu dzīvotne.	1) Augstvērtīgi ainavas elementi. 2) Ogošanas vietas. 3) Izglītojoša nozīme.	(+) Ūdensputnu medību aizliegums. (+) Nav meliorācijas ietekmes.	VP attīstībā attāluma dēļ neietekmē minētās vērtības.
Antropogēnie biotopi			
1) Atsevišķu specializēto un reto sugu dzīvotnes. 2) Sugu izplatīšanās koridori.	1) Lauksaimniecības produkcija. 2) Ceļu infrastruktūra. 3) Meliorācijas sistēmas.	(+) Bebru darbība meliorācijas grāvjos. (-) Meliorācijas sistēmu atjaunošana. (-) Pamestas mājvietas.	VP attīstībā attāluma dēļ neietekmē minētās vērtības.

Dabas aizsardzības vērtības	Sociālekonomiskās vērtības	Ietekmējošie faktori	VES ietekme
	4) Elektropārvades līnijas. 5) Ainaviski elementi.		

Vizuāli estētiskā ziņā visizteiksmīgākās ir neaizaugošās palieņu pļavas lieguma dienvidu daļā. Tajās augošie vecie, savrupie ozoli, izceļas uz pļavu aptverošo mežu fona, piešķirot savdabīgu nokrāsu ainavu telpai kopumā. Savukārt, upes lejteces virzienā ainava vizuāli estētiskā ziņā ir mazāk vērtīga. To lielā mērā nosaka neizteiksmīgā melnalkšņu josla upes tiešā tuvumā, pļavu pārkrūmošanās pazīmes un māju pamestības radītā noskaņa.

Izpētes teritorijā esošais dabas liegums "Silabebru ezers" ir Natura 2000 teritorija un nozīmīga ūdensputnu (melns zīriņš, lielais dumpis, Seivi ķauķis u.c.) ligzdošanas vieta un nozīmīga aizsargājamās augu sugas - lēzeļa lipares atradne, kā arī nozīmīgs ES aizsargājams biotops -mezotrofa ūdenstilpe, kas ir Austrumlatvijā ļoti reti sastopams biotopu komplekss. Aizsargājamā teritorija izveidota, lai nepieļautu šīs vietas pārveidošanu un ūdens režīma pielāgošanu saimnieciskajām interesēm, kas negatīvi ietekmētu aizsargājamo putnu sugu ligzdošanu un augu atradnes. Tā kopējā platība ir 114 ha. Dabas liegumam nav izstrādāts dabas aizsardzības plāns.

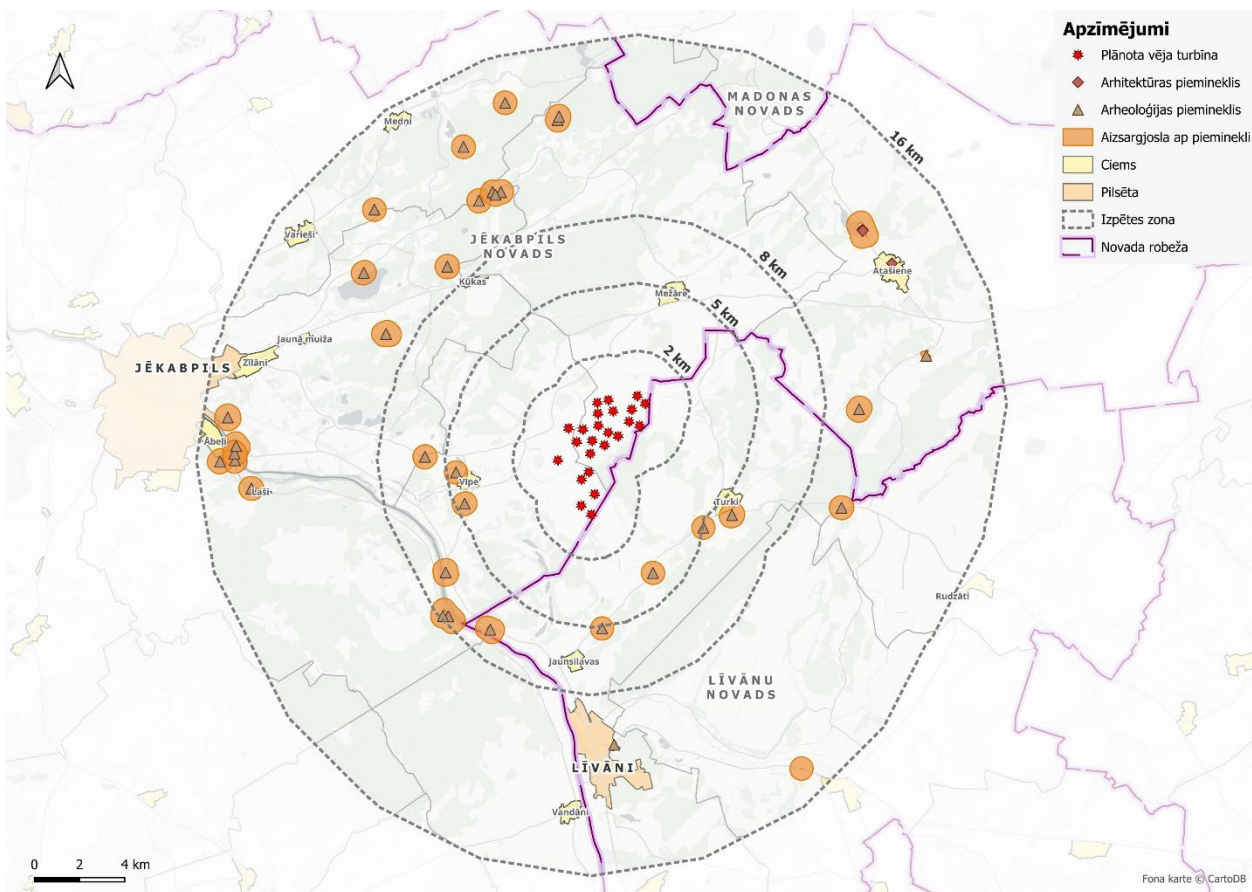
VP tiek plānots ārpus īpaši aizsargājamām teritorijām, līdz ar to neatstājot ietekmi uz aizsargājamiem biotopiem, raksturīgajām ainavu telpām, ainavu elementiem un skatu punktiem.

KULTŪRVĒSTURISKĀS VĒRTĪBAS

Ainavai ir kultūrvēsturiska vērtība. Izpētes teritorijā atrodas vairāki kultūras pieminekļi (skatīt 23. attēlu). Vistuvāk aptuveni 3, 75 km no tuvākās VES Nr.31 C atrodas Zundānu viduslaiku kapsēta (Kapu kalniņš) (valsts aizsardzības Nr.1946), 4, 5 km no tuvākās VES Nr. 1 atrodas: Ezerķīkauku senkapi (valsts aizsardzības

Nr.978) un Landzānu viduslaiku kapsēta (valsts aizsardzības Nr.979), Izpētes teritorijā atrodas arī citi pieminekļi (skatīt 10. tabulu).

Kartē attēloti arhitektūras un arheoloģijas pieminekļi, kuru galvenās vērtības ir celtnes/būves telpiskais risinājums ainavā un vidē (pilsētvides ainavā, lauku ainavā), reljefs, ārējais veidols ainavā, ko var ietekmēt plānotā VP attīstība.

25. attēls. Kultūras pieminekļi izpētes teritorijā. Avots: mantojums.lv

26. attēls. *Skats uz Zepu krucifiksu – Līvānu novada kultūrvēsturisks objekts.*
Foto: SIA METRUM

27. attēls. *Valsts aizsargājams vietējas nozīmes kultūras piemineklis Atašienes Sāpju Dievmātes Romas katoļu baznīca (aizsardzības Nr.8905).* Avots: mantojums.lv

28. attēls. Skats no autoceļa A12 (E22) VP virzienā. Priekšplānā Endžeļu Vecticībnieku draudzes lūgšanu nams pašvaldības nozīmes kultūrvēsturiski vērtīga ēka. Foto: SIA METRUM

Būtiska nozīme ir arī vēsturiskajam zemes reljefam kultūras pieminekļu tuvumā. Aizsardzības zonas uzturēšanas režīms nosaka, ka kultūras piemineklis ir jāuztver no tradicionāliem vai nozīmīgiem skatu punktiem, un jāsaglabā arī raksturīgā, vēsturiski nozīmīgā ainava skatā no kultūras pieminekļa.

Nevienu plānoto VES nav paredzēts novietot kultūras pieminekļa aizsardzības zonā, tuvākā VES atradīsies 3, 75 km no kultūras pieminekļa. Tomēr jāņem vērā, ka apkārtnes raksturīgā ainava nebeidzas pie kultūras pieminekļa aizsardzības zonas robežas – tā ir daudz plašāka.

Saskaņā ar izstrādātajām vadlīnijām, kur norādīts, ka vēja parki dominē ainavā no skatu punktiem, kas atrodas 3-5 km attālumā no VES, šajā zonā atrodas 3 kultūras pieminekļi: Zundānu viduslaiku kapsēta (Kapu kalniņš), Ezerķīkauku senkapi un Landzānu viduslaiku kapsēta, kuru raksturīgo, vēsturiski nozīmīgo ainavu skatā no kultūras pieminekļa VP būvniecība neietekmē. Bezlapu periodā iespējams Ezerķīkauku senkapu fonā starp kokiem varētu pavidēt kāds vēja elektrostaciju spārns, bet tas neietekmē arheoloģijas pieminekļa noteiktās saglabājamās vērtības.

12. tabulā ir uzskaitīti visi kultūras pieminekļi, kas atrodas Izpētes teritorijā, kā arī to vērtības un plānotā VP iespējamā ietekme uz tām. Ņemot vērā kultūras pieminekļu attālumu no plānotā VP, koku esamību teritorijā, apbūves struktūru un novietojumu, kā arī reljefu un meža masīvus, lielākoties no minētajiem kultūras pieminekļiem VES nebūs redzamas, un tās neatstās ietekmi uz šo pieminekļu uztveramību un noteiktajām vērtībām. Izvērstu analīzi uz katru kultūras pieminekli skatīt 12. tabulā.

Jāteic, ka liela daļa kultūras pieminekļu pēc tipoloģiskās grupas ir arheoloģijas pieminekļi, kuri neveido vertikālos akcentus apkārtējā ainavā (senkapi, kulta vietas) un nav uztverami skatu perspektīvās, līdz ar to VES tiešā veidā tos neietekmē.

Ja izbūves laikā atklājas jaunas kultūrvēsturiskas vērtības, darbi pārtraucami un par atradumiem jāziņo Nacionālajai kultūras mantojuma pārvaldei.

10. tabula. Kultūras pieminekļu saraksts saskaņā ar <https://mantojums.lv/cultural-objects> pieejamiem datiem

Kultūras piemineklis	Tipoloģiskā grupa	Nozīme	Valsts aizs. nr.	Saglabājamās vērtības	VP Jēkabs pils ietekme
Atašienes Sāpju Dievmātes Romas katoļu baznīca	Arhitektūra	Vietējas nozīmes kultūras piemineklis	8905	Celtnes/būves telpiskais risinājums ainavā, vidē (pilsētvides ainavā, lauku ainavā)	Attālums līdz tuvākai VES Nr.22 12,55 km. Baznīcu ieskauj koki un tā atrodas tādā attālumā, kur VES veido vienu no fona elementiem. Šajā gadījumā VES neietekmēs pieminekļa saglabājamo vērtību
				Būvmasu kārtojums	Neskar
				Plānojuma struktūra (vispārējie telpu izkārtojuma pamatprincipi)	Neskar
				Plānojums (kā nemaināma un visās detaļās saglabājama vērtība)	Neskar
				Konstruktīvā sistēma	Neskar
				Konstruktīvie elementi	Neskar
				Velvēti pārsegumi	Neskar
				Dekoratīvi bagāta fasādes (fasāžu) arhitektūra	Neskar
				Īpaši mākslinieciskie elementi fasādēs (portāli, arkādes, balustrādes, skulpturāli veidojumi, epitāfijas, mozaīkas, metālkalumi u.c.)	Neskar
				Torņi	VES atrodas tādā attālumā, ka torņi saglabās savu dominanci ainavā.
				Jumta forma	Neskar
				Jumta torņu smailes ar izteiktu silueta nozīmi	VES atrodas tādā attālumā, ka torņi saglabās savu dominanci ainavā.
				Jumta iesegums	Neskar
				Ailu aizpildījumi	Neskar
				Interjeru dekoratīvā apdare (sienu, griestu, grīdu)	Neskar
				Sienu un griestu gleznojumi	Neskar
				Vārti	Neskar

Marinzejas muižas apbūve ar parku	Arhitektūra	Reģiona nozīmes kultūras piemineklis	6301	Celtnes/būves telpiskais risinājums ainavā, vidē (pilsētvides ainavā, lauku ainavā)	Attālums līdz tuvākai VES Nr. 22 12,34 km. Muižas galvenās ēkas fasāde vērsta pret DA, kā arī ēkas atrodas tādā attālumā, ka VP neietekmēs to telpisko risinājumu ainavā. VP pat nebūs saskatāmas un neveidos fonu muižas apbūvei ar parku.
				Būvmasu kārtojums	Neskar
				Plānojuma struktūra (vispārējie telpu izkārtojuma pamatprincipi)	Neskar
				Konstruktīvie elementi	Neskar
				Velvēti pārsegumi	Neskar
				Vienkārša fasādes (fasāžu) arhitektūra	Neskar
				Īpaši mākslinieciskie elementi fasādēs (portāli, arkādes, balustrādes, skulpturāli veidojumi, epitāfijas, mozaīkas, metālkalumi u.c.)	Neskar
				Jumta forma	Neskar
				Kāpņu izveidojums, margas un apdare	Neskar
				Apkures sistēmas elementi (krāsnis, sildķermeņi u.c.)	Neskar
				Parki, dārzi, skvēri (to telpiskā kompozīcija, plānojums, celiņu sistēma u.c.)	Neskar
Līvānu viduslaiku kapsēta	Arheoloģija	Reģiona nozīmes kultūras piemineklis	1910	Stādījumi	Neskar
				Arheoloģiskais konteksts	Neskar
				Reljefs	Neskar
				Apbedījumu struktūra	Neskar
				Apbedījumu inventārs	Neskar
Veiguru senkapi (Vecie kapi)	Arheoloģija	Valsts nozīme kultūras piemineklis	1944	Arheoloģiskās senlietas	Neskar
				Arheoloģiskais konteksts	Neskar
				Reljefs	Neskar
				Kultūrslānis	Neskar
				Apbedījumu struktūra	Neskar
				Apbedījumu inventārs	Neskar

				Arheoloģiskās senlietas	Neskar
Trepes senkapi	Arheoloģija	Reģiona nozīme kultūras piemineklis	977	Reljefs	Neskar
				Apbedījumu struktūra	Neskar
				Apbedījumu inventārs	Neskar
				Arheoloģiskās senlietas	Neskar
Reiņu senkapi un apmetne	Arheoloģija	Valsts nozīmes kultūras piemineklis	876	Ārējais veidols ainavā	Atrodas aptuveni 7,65 km no tuvākās VES. Ārējais veidols ainavā neliecina par senkapu un apmetnes vietu, līdz ar to VP attīstība to vispār neskar un neietekmē. VP atradīsies tādā attālumā, kur VES var būt labi pamanāmas, atkarībā no laika apstākļiem, tomēr VES izskatās mazas kopējā ainavā.
				Arheoloģiskais konteksts	Neskar
				Reljefs	Neskar
				Kultūrslānis	Neskar
				Apbedījumu struktūra	Neskar
				Apbedījumu inventārs	Neskar
				Arheoloģiskās senlietas	Neskar
Lāču senkapi	Arheoloģija	Reģiona nozīmes kultūras piemineklis	1942	Reljefs	Neskar
				Apbedījumu struktūra	Neskar
				Apbedījumu inventārs	Neskar
				Arheoloģiskās senlietas	Neskar
Zundānu viduslaiku kapsēta (Kapu kalniņš)	Arheoloģija	Reģiona nozīmes kultūras piemineklis	1946	Reljefs	Neskar
				Apbedījumu inventārs	Neskar
				Arheoloģiskās senlietas	Neskar
Zepu viduslaiku kapsēta (Kapu kalniņš)	Arheoloģija	Vietējas nozīme kultūras piemineklis	1945	Reljefs	Neskar
				Apbedījumu struktūra	Neskar
				Apbedījumu inventārs	Neskar
				Arheoloģiskās senlietas	Neskar
Steķu senkapi	Arheoloģija	Reģiona nozīmes	1943	Reljefs	Neskar
				Apbedījumu struktūra	Neskar
				Apbedījumu inventārs	Neskar

		kultūras piemineklis		Arheoloģiskās senlietas	Neskar
Ģedušu (Gavartines) pilskaļns	Arheoloģijas	Valsts nozīmes kultūras piemineklis	1941	Ārējais veidols ainavā	Neskar
				Arheoloģiskais konteksts	Neskar
				Fortifikācijas (aizsardzības) sistēmas	Neskar
				Reljefs	Neskar
				Kultūrslānis	Neskar
				Arheoloģiskās senlietas	Neskar
Kūkupasiles senkapi	Arheoloģija	Reģiona nozīmes kultūras piemineklis	914	Arheoloģiskais konteksts	Neskar
				Nemateriālās liecības	Neskar
				Reljefs	Neskar
				Apbedījumu struktūra	Neskar
				Apbedījumu inventārs	Neskar
				Arheoloģiskās senlietas	Neskar
Spilvu senkapi	Arheoloģija	Valsts nozīmes kultūras piemineklis	916	Reljefs	Neskar
				Apbedījumu struktūra	Neskar
				Apbedījumu inventārs	Neskar
				Arheoloģiskās senlietas	Neskar
Spilvu viduslaiku kapsēta	Arheoloģija	Reģiona nozīmes kultūras piemineklis	963	Arheoloģiskais konteksts	Neskar
				Reljefs	Neskar
				Apbedījumu struktūra	Neskar
				Apbedījumu inventārs	Neskar
				Arheoloģiskās senlietas	Neskar
				Arheoloģiskais konteksts	Neskar
Medīlu senkapi	Arheoloģija	Reģiona nozīmes kultūras piemineklis	962	Reljefs	Neskar
				Apbedījumu struktūra	Neskar
				Apbedījumu inventārs	Neskar
				Arheoloģiskās senlietas	Neskar
Ribāku senkapi	Arheoloģija	Reģiona nozīmes kultūras piemineklis	913	Reljefs	Neskar
				Apbedījumu struktūra	Neskar
				Apbedījumu inventārs	Neskar
				Arheoloģiskās senlietas	Neskar

Dzirkaļu pilskalns ar apmetni un Baznīckalnu	Arheoloģija	Valsts nozīmes kultūras piemineklis	910	Ārējais veidols ainavā	Atrodas 9 km attālumā no tuvākās VES Nr.03-A. Pilskalns atrodas meža masīvā un nav tiešā veidā uztverams no apkārtnes. VP attīstība neietekmēs pieminekļa vērtību.
				Arheoloģiskais konteksts	Neskar
				Nemateriālās liecības	Neskar
				Fortifikācijas elementi (nocietinājumu vaļņi, grāvji, u.c.)	Neskar
				Reljefs	Neskar
				Kultūrslānis	Neskar
				Arheoloģiskās senlietas	Neskar
Ezerķīkalku senkapi	Arheoloģija	Reģiona nozīmes kultūras piemineklis	978	Arheoloģiskais konteksts	Neskar
				Reljefs	Neskar
				Apbedījumu struktūra	Neskar
				Apbedījumu inventārs	Neskar
				Arheoloģiskās senlietas	Neskar
Landzānu viduslaiku kapsēta	Arheoloģija	Vietējas nozīmes kultūras piemineklis	979	Apbedījumu struktūra	Neskar
				Apbedījumu inventārs	Neskar
				Arheoloģiskās senlietas	Neskar
				Apbedījumu struktūra	Neskar
Žagaru viduslaiku kapsēta	Arheoloģija	Reģiona nozīmes kultūras piemineklis	980	Reljefs	Neskar
				Apbedījumu struktūra	Neskar
				Apbedījumu inventārs	Neskar
				Arheoloģiskās senlietas	Neskar
Barankroga senkapi	Arheoloģija	Reģiona nozīmes kultūras piemineklis	872	Reljefs	Neskar
				Apbedījumu struktūra	Neskar
				Apbedījumu inventārs	Neskar
				Arheoloģiskās senlietas	Neskar
Kauprenieku senkapi	Arheoloģija	Valsts nozīmes kultūras piemineklis	874	Ārējais veidols ainavā	Atrodas aptuveni 14,29 km attālumā no tuvākās VES Nr. 1.. Piemineklis nav uztverams no tuvākās apkārtnes un brīvi pieejams, tas atrodas uz sala No

					galvenajiem autoceļiem piemineklis nenolasās ainavā novietojuma un attāluma no ceļiem dēļ. VP attīstība neietekmēs pieminekļa vērtību.
				Arheoloģiskais konteksts	Neskar
				Reljefs	Neskar
				Apbedījumu struktūra	Neskar
				Apbedījumu inventārs	Neskar
				Arheoloģiskās senlietas	Neskar
Kaupres pilskalns	Arheoloģija	Valsts nozīmes kultūras piemineklis	875	Ārējais veidols ainavā	Atrrodas aptuveni 14,8 km attālu no tuvākās VES Nr. 1, piemineklis nav uztverams no tuvākās apkārtnes un brīvi pieejams. Tas atrodas uz salas. No galvenajiem autoceļiem piemineklis nenolasās ainavā novietojuma un attāluma no ceļiem dēļ. VP attīstība neietekmēs pieminekļa vērtību.
				Arheoloģiskais konteksts	Neskar
				Nemateriālās liecības	Neskar
				Fortifikācijas (aizsardzības) sistēmas	Neskar
				Reljefs	Neskar
				Arheoloģiskās senlietas	Neskar
Daugavas Oglenieku senkapi	Arheoloģija	Valsts nozīmes kultūras piemineklis	912	Arheoloģiskais konteksts	Neskar
				Reljefs	Neskar
				Apbedījumu struktūra	Neskar
				Apbedījumu inventārs	Neskar
				Arheoloģiskās senlietas	Neskar
Smilktiņu senkapi	Arheoloģija	Reģiona nozīmes kultūras piemineklis	877	Reljefs	Neskar
				Apbedījumu struktūra	Neskar
				Apbedījumu inventārs	Neskar
				Arheoloģiskās senlietas	Neskar
Asotes pilskalns ar apmetni	Arheoloģija	Valsts nozīmes	911	Ārējais veidols ainavā	Atrrodas aptuveni 14,7 km attālumā no tuvākās VES Nr.1. Piemineklis uztverams no galvenā autoceļa A6 braucot Jēkabpils

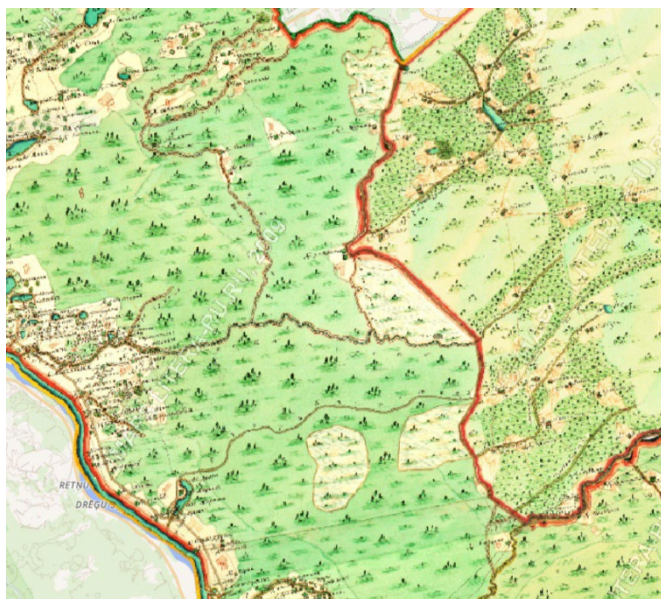
		kultūras piemineklis			virzienā. VP attīstība neietekmēs pieminekļa ārējo veidolu ainavā.
				Arheoloģiskais konteksts	Neskar
				Nemateriālās liecības	Neskar
				Fortifikācijas (aizsardzības) sistēmas	Neskar
				Reljefs	Neskar
				Kultūrslānis	Neskar
				Arheoloģiskās senlietas	Neskar
Silabebru senkapi	Arheoloģija	Reģiona nozīmes kultūras piemineklis	964	Arheoloģiskais konteksts	Neskar
				Apbedījumu struktūra	Neskar
				Apbedījumu inventārs	Neskar
				Arheoloģiskās senlietas	Neskar
Bērzkalnu senkapi	Arheoloģija	Valsts nozīmes kultūras piemineklis	917	Ārējais veidols ainavā	Atrrodas aptuveni 12,6 km attālumā no tuvākās VES Nr.17. Piemineklis atrodas meža masīvā, lauku ceļa malā. Attāluma un novietojuma dēļ VP attīstība pieminekļa vērtību neskar.
				Reljefs	Neskar
				Apbedījumu struktūra	Neskar
				Apbedījumu inventārs	Neskar
				Arheoloģiskās senlietas	Neskar
Trākšu senkapi	Arheoloģija	Reģiona nozīmes kultūras piemineklis	965	Reljefs	Neskar
				Apbedījumu struktūra	Neskar
				Apbedījumu inventārs	Neskar
				Arheoloģiskās senlietas	Neskar
Atašienes pilskalns	Arheoloģija	Valsts nozīmes kultūras piemineklis	9263	Ārējais veidols ainavā	Atrrodas aptuveni 12,6 km attālumā no tuvākās VES Nr. 22-A. Piemineklis nav uztverams no autoceļa P62 un tā veidols ainavā nenolasās. Novietojuma un attāluma dēļ VP attīstība neietekmē pieminekļa vērtību.
				Pazemes konstrukcijas	Neskar
				Fortifikācijas (aizsardzības) sistēmas	Neskar

				Fortifikācijas elementi (nocietinājumu vaļņi, grāvji, u.c.)	Neskar
				Reljefs	Neskar
				Kultūrslānis	Neskar
				Arheoloģiskās senlietas	Neskar

Jaunā Līvānu novada teritorijas plānojuma izstrādes ietvaros ir apzināti un grafiski attēloti Līvānu novada nozīmes kultūrvēsturiskie objekti (TIN4), daļa no tiem atrodas VP izpētes teritorijā. Daļa no novada nozīmes kultūrvēsturiskajiem objektiem ir noteikti arī esošajā teritorijās plānojuma, tādi kā Zepu krucifikss, Veiguru krucifikss u.c. VP izpētes teritorijā esošie novada nozīmes kultūrvēsturiskie objekti: Zepu krucifikss,

Saskaņā ar iepriekš minēto karti VP izpētes teritorijā atrodas daļa no novada nozīmes kultūrvēsturiskajiem un dabas objektiem, taču neviens no tiem neatrodas plānotā vēja parka tiešās ietekmes zonā, proti, līdz 2 km rādiusā no plānotajām vēja elektrostacijām. Ņemot vērā šo objektu atrašanās vietu, kā arī teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus, secināms, ka VP izbūve neietekmēs novada nozīmes kultūrvēsturisko un dabas objektu saglabāšanu.

VĒSTURISKAIS KONTEKSTS

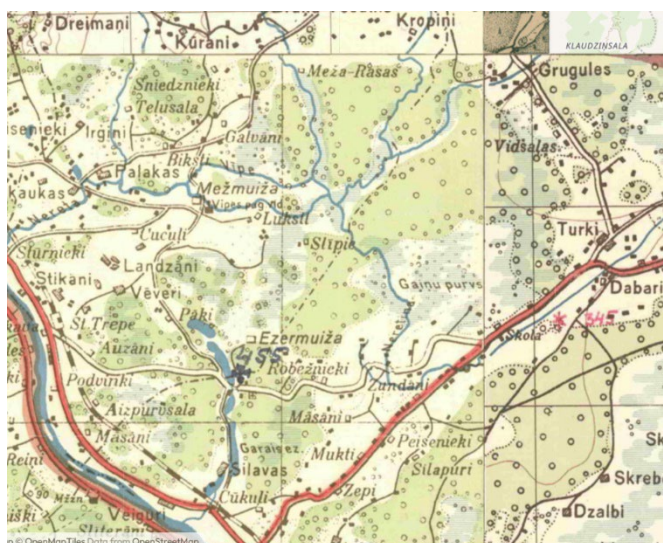
29. attēls. 1839.gads. *Specialkarte von Livland*. Avots: <https://vesture.dodies.lv/>

Izpētes teritorijā pārsvarā dominē maz izteikts reljefs, plaši līdzenumi, mitras ieplakas un purvi. Izņēmums ir Madonas–Trepes vaļņa ainavu telpa, kurai raksturīgs izteiktāks reljefs un plašākas, tālākas skatu perspektīvas. Reljefs un mitruma apstākļi vēsturiski ir būtiski ietekmējuši teritorijas apdzīvojuma, ceļu tīkla un zemes izmantošanas struktūras veidošanos. Upes, īpaši Daugava, ilgstoši bijušas noteicošs ainavas un teritorijas attīstības elements. Līdz dzelzceļa līnijas Krustpils–Rēzekne izbūvei 20. gadsimtā Daugava bija nozīmīgākais transporta, apdzīvojuma un saimnieciskās darbības koridors. Arī vēsturiskās kartes liecina, ka apdzīvojums visintensīvāk attīstījies Daugavas tuvumā, gar nozīmīgākajiem ceļiem un teritorijas daļās ar augstāku un sausāku reljefu. Savukārt purvi un mitrās ieplakas ierobežojušas apdzīvojuma izplešanos, tādēļ teritorijai kopumā raksturīgs salīdzinoši zems apdzīvotības blīvums.

1940. gada kartē redzams, ka vairākas vēsturiskās mājvietas ir saglabājušās līdz mūsdienām. Tās galvenokārt koncentrētas gar ceļiem un sausākās, lauksaimnieciskai izmantošanai piemērotākās teritorijās. Tas norāda uz zināmu apdzīvojuma struktūras pēctecību, lai gan atsevišķu viensētu un vietējo ceļu nozīme laika gaitā ir samazinājusies.

Teritoriju, kurā plānots izvietot vēja parku, šķērso vairākas upes un meliorācijas grāvji, un vēsturiskajās kartēs tā daļēji attēlota kā mitra un saimnieciski grūtāk izmantojama vieta. Būtiskas ainavas pārmaiņas notika 20. gadsimta otrajā pusē, kad meliorācijas rezultātā tika nosusinātas mitrās zemes, atsevišķos posmos iztaisnotas upju gultnes un izveidota plaša meliorācijas sistēma. Tas veicināja lielāku un intensīvāk apsaimniekojamu lauksaimniecības lauku izveidi, vienlaikus pārveidojot teritorijas dabisko hidroloģisko un telpisko struktūru.

Salīdzinot vēsturiskās kartes ar mūsdienu situāciju, mežu teritoriju īpatsvars kopumā nav būtiski palielinājies, lai gan atsevišķās vietās ir mainījusies mežaudžu konfigurācija un mežmalu novietojums. Savukārt ceļu un tehniskās infrastruktūras tīkls ir kļuvis blīvāks. Padomju periodā ainavā parādījās lielākas lauksaimnieciskās ražotnes un saimniecību kompleksi, kuru apjoms un apbūves raksturs ainavā ir uztverams arī mūsdienās. Izbūvētas arī augstsprieguma elektrolīnijas un cita inženiertehniskā infrastruktūra, kas ainavā ieviesusi lineārus tehnogēnus elementus un vietām fragmentējusi agrāk vienotākas ainavu telpas.

30. attēls. 1940. gada *Estland-Lettlandkarte*. Avots: <https://vesture.dodies.lv/>

Samazinoties iedzīvotāju skaitam un mainoties apdzīvojuma struktūrai, atsevišķu vietējo ceļu nozīme ir mazinājusies. Daļa no tiem vairs neveido būtiskus pārvietošanās vai ainavas uztveres koridorus, lai gan vēsturiskā ceļu tīkla fragmenti joprojām ir nolasāmi teritorijas telpiskajā struktūrā.

31. attēls. 2008. gada LĢIA topokarte.

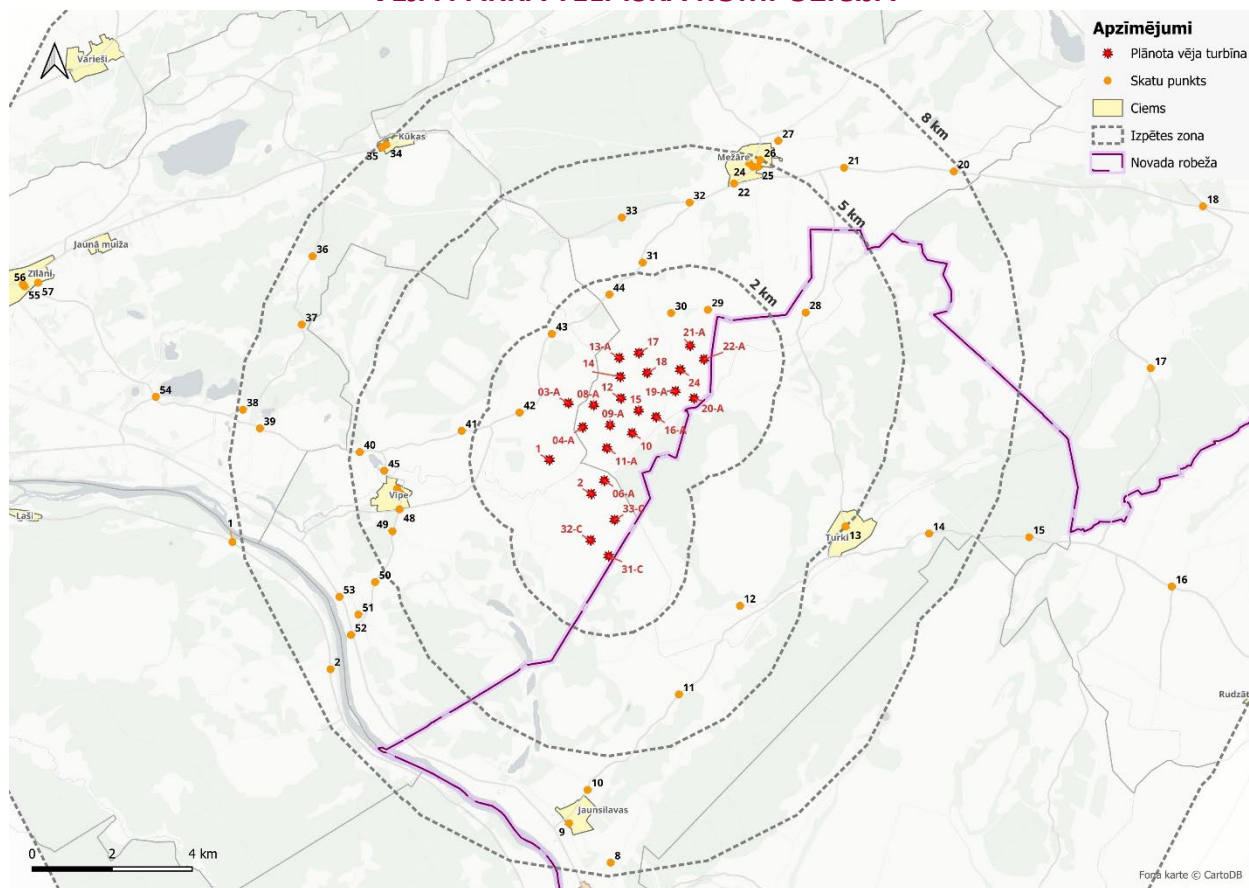
Avots: <https://vesture.dodies.lv/>

Vēsturiskā analīze liecina, ka teritorijas galvenā telpiskā struktūra ilgstoši ir saglabājusies samērā stabila. Būtiskākās pārmaiņas saistītas nevis ar apdzīvojuma izplešanos, bet ar lauksaimniecības intensifikāciju, meliorāciju, transporta un inženiertehniskās infrastruktūras attīstību, kā arī lokālām mežu un lauksaimniecības zemju konfigurācijas izmaiņām 20. gadsimtā. Teritorijai raksturīgā lauksaimniecības zemju, mežu masīvu, purvu un izklaidus apdzīvotu vietu mozaīka kopumā ir saglabājusies līdz mūsdienām.

Plānotais vēja parks šajā ainavas attīstības gaitā būs kvalitatīvi jauns elements. Atšķirībā no iepriekšējām pārmaiņām, kas galvenokārt skārušas zemes izmantošanu, hidroloģisko režīmu un ainavas horizontālo struktūru, vēja elektrostacijas ainavā ieviesīs liela mēroga vertikālus tehnogēnus elementus, kas būs uztverami plašā teritorijā.

Vienlaikus vēja parks tiks izvietots ainavā, kuru jau iepriekš

būtiski ietekmējusi meliorācija, intensīva lauksaimniecība, transporta infrastruktūra, elektrolīnijas un lielmēroga saimnieciskā apbūve.

VĒJA PARKA TĒPISKĀ KOMPOZĪCIJA

32. attēls. *Vēja elektrostaciju izvietojums.*

Pānotās 24 vēja elektrostacijas telpiski koncentrētas vienā vēja parka teritorijā, neveidojot vairākas savstarpēji tālu nodalītas turbīnu grupas. Šāds izvietojums kopumā ir vērtējams pozitīvi, jo tas ierobežo vēja enerģijas infrastruktūras izkliedi plašākā ainavu telpā un ļauj parku uztvert kā vienotu attīstības objektu.

Vērtējot VES izvietojumu plānā un sagatavotajās vizualizācijās (skatīt 1.pielikumu), vēja parks kopumā uztverams kā viens telpisks koncentrēts parks. Izvietojums nav veidots kā stingri regulārs ģeometrisks režģis, bet ir pielāgots zemes vienību struktūrai, apdzīvojumam, dabas vērtībām un tehniskajiem ierobežojumiem. Tādēļ parka kompozīciju raksturo neregulārs, bet kopumā savstarpēji saistīts turbīnu grupējums.

Analizējot sagatavotās vizualizācijas, secināms, ka turbīnas Nr. 1, 2, 06A, 31C, 32C un 33C vairākos skatu punktos veido vizuāli daļēji nodalītu VES apakšgrupu. Atsevišķos skatos starp šo turbīnu grupu un pārējo vēja parka daļu ir uztverama lielāka telpiska atstarpe, kā rezultātā tās var tikt uztvertas kā perifērs un nedaudz no galvenās kompozīcijas nodalīts elements.

Vienlaikus, vērtējot vēja parka kopējo telpisko struktūru, minētās turbīnas nav uzskatāmas par pilnībā izolētu grupu. Vairākos skatu punktos to vizuālā saikne ar pārējo vēja parku saglabājas, un tās iekļaujas kopējā parka siluetā. Izteiktāk šī apakšgrupa nodalās skatā Nr. 41, kur starp minētajām turbīnām un pārējo VES grupu veidojas skaidri uztverama atstarpe. No šī skatpunkta vēja parks vairāk uztverams kā divas savstarpēji saistītas, bet kompozicionāli nodalītas grupas.

Kopumā vēja parka kompakts vērtējams kā labs līdz pieļaujams. Parka pamatgrupa ir telpiski koncentrēta, bet atsevišķos skatu virzienos perifēro turbīnu izvietojums paplašina parka horizontālo aptvērumu un mazina vienotas kompozīcijas uztveri.

Vēja parka izvietojuma ritms ir neregulārs un mainās atkarībā no skatpunkta. Atsevišķos skatos VES veido samērā vienmērīgu secību (skats nr.21., 29., 30., 31.), savukārt citos skatos, piemēram, skatā nr.14., 28.,39. veidojas vizuāli sablīvējumi un nevienmērīgi intervāli. Šāds ritms izriet no VES izvietojuma pielāgošanas teritorijas ierobežojumiem un nav uzskatāms par nejaušu, tomēr atsevišķos skatu virzienos tas samazina kompozīcijas skaidrību.

Atsevišķās vizualizācijās perspektīvas ietekmē vērojama VES mastu un rotoru daļēja pārklāšanās. Pārklāšanās ir atkarīga no konkrētā skatpunkta un nav raksturīga visai vēja parka kompozīcijai. Vietās, kur vienā šaurā horizonta sektorā projicējas vairākas turbīnas, piemēram, skatā nr. 28. (turbīnas it kā viena pēc otras rindā), 44., , kompozīcija kļūst vizuāli blīvāka un mazāk salasāma. Rotori savstarpēji pārklājas izteikti skatā 14., un 28. līdz ar to veidojot vizuālus sablīvējumus. Tai pat laikā tas ir atsevišķā skatu punktā, nedaudz to mainot, jau rodas cita aina.

Izolētu, no visa parka nedaudz atrautu VES, var uzskatīt par VES Nr.1. Tā it kā ir ar vislielāko attālumu no visām pārējām, bet tai pat laikā skatos tas nenolasās. Bet tā nepalielina horizontālo aptvērumu un kopējā grupā iekļaujas.

Teritorijai raksturīgs pārsvarā līdzens reljefs, tādēļ reljefs pats par sevi neveido izteiktu VES kompozīcijas vadlīniju. Parka siluetu vairāk nosaka turbīnu savstarpējais izvietojums, attālums līdz skatpunktam, meža masīvi un atklāto lauksaimniecības zemju struktūra. Vizualizācijās VES kopumā veido līdzīga augstuma tehnisko elementu grupu, tomēr to redzamā augstuma un savstarpējā novietojuma atšķirības atsevišķos skatos rada nevienmērīgu siluetu.

Vēja parka horizontālais aptvērumš mainās atkarībā no skatpunkta. No attālākiem skatu punktiem VES pārsvarā koncentrējas vienā horizonta sektorā un ir uztveramas kā vienots objekts (skats Nr. 21., 32.) No tuvākiem skatu punktiem parks aizņem plašāku vai visu redzeslauka daļu, piemēram, skats Nr.29., 30.,31. Šādās vietās vēja parka vizuālā klātbūtne kļūst izteiktāka, un samazinās brīvas, ar VES neaizņemtas debess līnijas īpatsvars. Šis ir ļoti atkarīgs no skata uztvērēja. Protams, ja skats ir nemainīgs, piemēram, no mājvietas, tad vēlme samazināt parka redzamību vai dominanci horizontā ir būtiska.

No lielākās daļas ārējo skatu punktu vēja parks būs uztverams vienā dominējošā skata virzienā, tādēļ izteikts ainavas uztvērēja ieskaušanas efekts kopumā nav sagaidāms. Telpiskās ieskaušanas risks nav sagaidāms, to izvietojuma attiecībā pret dzīvojamām mājām dēļ.

Kompozicionālo vienotību ietekmēs ne tikai VES novietojums, bet arī turbīnu tehniskā un vizuālā saskaņotība. Atšķirīgs masta augstums, rotora diametrs vai proporcijas pastiprinātu izvietojuma neregularitāti. Vienāda modeļa VES un vienoti uztverams rotoru kustības raksturs palīdzēs parku uztvert kā vienotu infrastruktūras objektu.

Kopumā plānotais vēja parks vērtējams kā telpiski koncentrēta un pārsvarā vienoti uztverama VES grupa. Parka izvietojums nav regulārs, bet tas ir saistīts ar teritorijas zemes lietojuma, apdzīvojuma, dabas vērtību un tehniskajiem ierobežojumiem. Būtiskākās kompozicionālās nepilnības saistāmas ar nevienmērīgu ritmu, atsevišķu VES vizuālo sablīvēšanos un turbīnu Nr. 1, 2, 06A, 31C, 32C un 33C daļēju nodalīšanos no parka pamatgrupas. Visizteiktāk šī nodalīšanās uztverama skatā Nr. 41.

Minētās īpatnības nemaina vēja parka kopējo uztveri, tomēr atsevišķos skatu virzienos samazina kompozīcijas kompaktumu un skaidrību. Pirms gala izvietojuma apstiprināšanas ieteicams pārbaudīt, vai ar atsevišķu perifēro turbīnu novietojuma precizēšanu iespējams uzlabot grupas vienotību, vienlaikus nepalielinot ietekmi uz tuvākajām mājvietām, ceļu ainavu, dabas un kultūrvēsturiskajām vērtībām.

11. tabula. Kompozīcijas novērtējums.

Kritērijs	Vērtējums	Pamatojums
Telpiskā koncentrācija	Labs ²²	Plānotās 24 VES telpiski koncentrētas vienā vēja parka teritorijā un neveido vairākas savstarpēji tālu nodalītas turbīnu grupas. Vēja parks kopumā uztverams kā viens attīstības objekts.

²² kompozicionāli veiksmīgs risinājums bez būtiskām nepilnībām.

Parka kompakturn	Labs līdz pieļaujams ²³	Parka pamatgrupa ir telpiski koncentrēta, tomēr atsevišķos skatu virzienos perifēro turbīnu izvietojums paplašina parka horizontālo aptvērumu un mazina vienotas kompozīcijas uztveri.
Grupas vienotība	Labs līdz pieļaujams	VES kopumā veido savstarpēji saistītu grupējumu un vairākumā skatu iekļaujas vienotā parka siluetā. Pilnībā izolētas turbīnu grupas nav konstatētas.
Daļēji nodalītā apakšgrupa	Pieļaujams ²⁴	VES Nr. 1, 2, 06A, 31C, 32C un 33C vairākos skatos veido vizuāli daļēji nodalītu apakšgrupu. Visizteiktāk tā nodalās skatā Nr. 41, kur vēja parks uztverams kā divas savstarpēji saistītas, bet kompozicionāli nodalītas grupas.
Izvietojuma ritms	Pieļaujams	VES izvietojuma ritms ir neregulārs un atkarīgs no skatpunkta. Skatos Nr. 21, 29, 30 un 31 turbīnas veido samērā vienmērīgu secību, savukārt skatos Nr. 14, 28 un 39 redzami nevienmērīgi intervāli un vizuāli sablīvējumi.
Mastu un rotoru pārklāšanās	Uzlabojams ²⁵	Atsevišķās vizualizācijās perspektīvas ietekmē vērojama mastu un rotoru daļēja pārklāšanās. Izteiktāki vizuālie sablīvējumi konstatēti skatos Nr. 14 un 28, savukārt skatā Nr. 44 kompozīcija kļūst vizuāli blīvāka un mazāk salasāma.
Perifērās turbīnas	Labs līdz pieļaujams	VES Nr. 1 plānā atrodas salīdzinoši lielākā attālumā no pārējās grupas, tomēr vizualizācijās tā neizceļas kā pilnībā izolēts elements, nepalielina parka horizontālo aptvērumu un kopējā grupā iekļaujas.
Atbilstība reljefam un ainavas struktūrai	Labs līdz pieļaujams	Teritorijai raksturīgs pārsvarā līdzens reljefs, tādēļ reljefs neveido izteiktu kompozīcijas vadlīniju. Parka siluetu vairāk nosaka turbīnu savstarpējais izvietojums, mežu masīvi un atklāto lauksaimniecības zemju struktūra.
Silueta vienmērīgums	Pieļaujams	VES kopumā veido līdzīga augstuma tehnisko elementu grupu, tomēr redzamā augstuma un savstarpējā novietojuma atšķirības atsevišķos skatos rada nevienmērīgu siluetu.
Horizontālais aptvērums	Pieļaujams	No attālākiem skatu punktiem VES pārsvarā koncentrējas vienā horizonta sektorā un ir uztveramas kā vienots objekts, piemēram, skatos Nr. 21 un 32. No tuvākiem skatu punktiem, piemēram, Nr. 29, 30 un 31, parks aizņem plašāku vai gandrīz visu redzeslauka daļu.
Debess līnijas noslodze	Pieļaujams	Tuvākajos un atklātajos skatu punktos samazinās ar VES neaizņemtas debess līnijas īpatsvars un parka vizuālā klātbūtne kļūst izteiktāka. No nemainīgiem uztveres punktiem, piemēram, dzīvojamām mājām, šī ietekme ir nozīmīgāka.
Ieskaušanas efekts	Labs	No lielākās daļas ārējo skatu punktu vēja parks uztverams vienā dominējošā skata virzienā. Ņemot vērā VES izvietojumu attiecībā pret dzīvojamām mājām, izteikts telpiskās ieskaušanas efekts nav sagaidāms.
Tehniskā un vizuālā vienotība	Labs līdz pieļaujams	Vienāda modeļa VES, saskaņots masta augstums, rotora diametrs, proporcijas un krāsojums palīdzēs parku uztvert kā vienotu infrastruktūras objektu. Atšķirīgi tehniskie parametri pastiprinātu izvietojuma neregularitāti.
Kopējais kompozicionālais vērtējums	Labs līdz pieļaujams	Vēja parks kopumā ir telpiski koncentrēts un pārsvarā uztverams kā vienota VES grupa. Galvenās nepilnības ir nevienmērīgs ritms, lokāla mastu un rotoru pārklāšanās un VES Nr. 1, 2, 06A, 31C, 32C un 33C daļēja nodalīšanās no parka pamatgrupas.

Kopumā plānotā vēja parka kompozīcija vērtējama kā laba līdz pieļaujama. Parks ir telpiski koncentrēts un pārsvarā uztverams kā vienots attīstības objekts. Galvenās kompozicionālās nepilnības saistāmas ar neregulāru izvietojuma ritmu, lokālu mastu un rotoru pārklāšanos un atsevišķu perifēro turbīnu daļēju nodalīšanos no parka pamatgrupas. Visizteiktāk VES Nr. 1, 2, 06A, 31C, 32C un 33C apakšgrupa nodalās skatā Nr. 41. Pirms gala izvietojuma apstiprināšanas ieteicams pārbaudīt, vai ar atsevišķu perifēro VES novietojuma precizēšanu iespējams uzlabot parka grupas vienotību, vienlaikus nepalielinot ietekmi uz tuvākajām mājvietām un citiem jutīgiem ainavas receptoriem.

²³ kopumā veiksmīgs risinājums ar atsevišķām lokālām nepilnībām.

²⁴ kompozīcija ir akceptējama, tomēr noteiktos skatu virzienos konstatējamas pamanāmas nepilnības.

²⁵ konstatētas kompozicionālas problēmas, kuru mazināšanai vēlams precizēt gala risinājumu.

CEĻU AINAVA

33. attēls. **Skats no autoceļa A12 (E22) un Krāslava – Preiļi – Madona P62 krustojuma VP virzienā.** Foto: SIA METRUM

Ceļi nodrošina arī ainavas vizuālo pieejamību, ietverot ainavas vizuālo pieredzi pārvietojoties vai apstājoties noteiktās skatu vietās. Tādēļ ceļi ir būtisks ainavas vērtības aspekts, kuru var raksturot saistībā ar dažādiem skatiem, kas paveras skatītājam no ceļa, specifiskiem ainavas enkurobjektiem vai paša ceļa ainaviskās vērtības (vēsturisks, alejas, koku rindas u.tml.).

Ceļi ir daļa no publiskās telpas, kurā notiek ikdienas sabiedriskā dzīve²⁶. Ceļš ir nozīmīgs resurss teritorijas attīstībai. Tā kā vēja parka ietekmi uz apkārtējās ainavas vizuālajām izmaiņām, pamatā vērtē no publiski pieejamām teritorijām, tad tieši izmaiņas ainavā tiks visātrāk pamanītas no apkārtējiem ceļiem.

Par ceļa ainavu tiek uzskatīta no ceļa redzamā apkārtnē jeb vizuāli saskatāmā josla. Ceļu ainava ir telpa no 1-2 km attālumā uz katru pusi no ceļa ass²⁷. Bet to tomēr nosaka reljefa apstākļi, meža masīvu un koku puduru izvietojums.

Skaidrs, ka ņemot vērā VES izmēru (max. 250 m), tās no ceļa būs saskatāmas lielā attālumā. Bet, ņemot vērā izdalītās redzamības zonas²⁸, kur VES ietekme ir atkarīga no attāluma kādā tās atrodas no ceļa, arī ir vērtējama ietekme tieši uz ceļa ainavu.

Ceļa ainavā izdalāmi vairāki uztveres plāni – priekšplāns (25-30 m), vidus plāns (130-150 m) un fons (150 + m).²⁹

Skati ceļa ainavā atkarīgi no ceļa izvietojuma reljefā, trajektorijas, ainavu elementu izvietojuma ceļa koridorā. Liela nozīme ir pārvietošanās ātrumam un ceļa virzienam, jo tas ir cieši saistīts ar skatiem, kas paveras ceļa lietotājam.

²⁶ Skatīt te: [Ainavu izpētes un novērtēšanas pieejas Latvijā](#)

²⁷ Skatīt te: [Ainavu izpētes un novērtēšanas pieejas Latvijā](#)

²⁸ <https://www.vpvb.gov.lv/lv/media/827/download>

²⁹ Skatīt te: [Ainavu izpētes un novērtēšanas pieejas Latvijā](#)

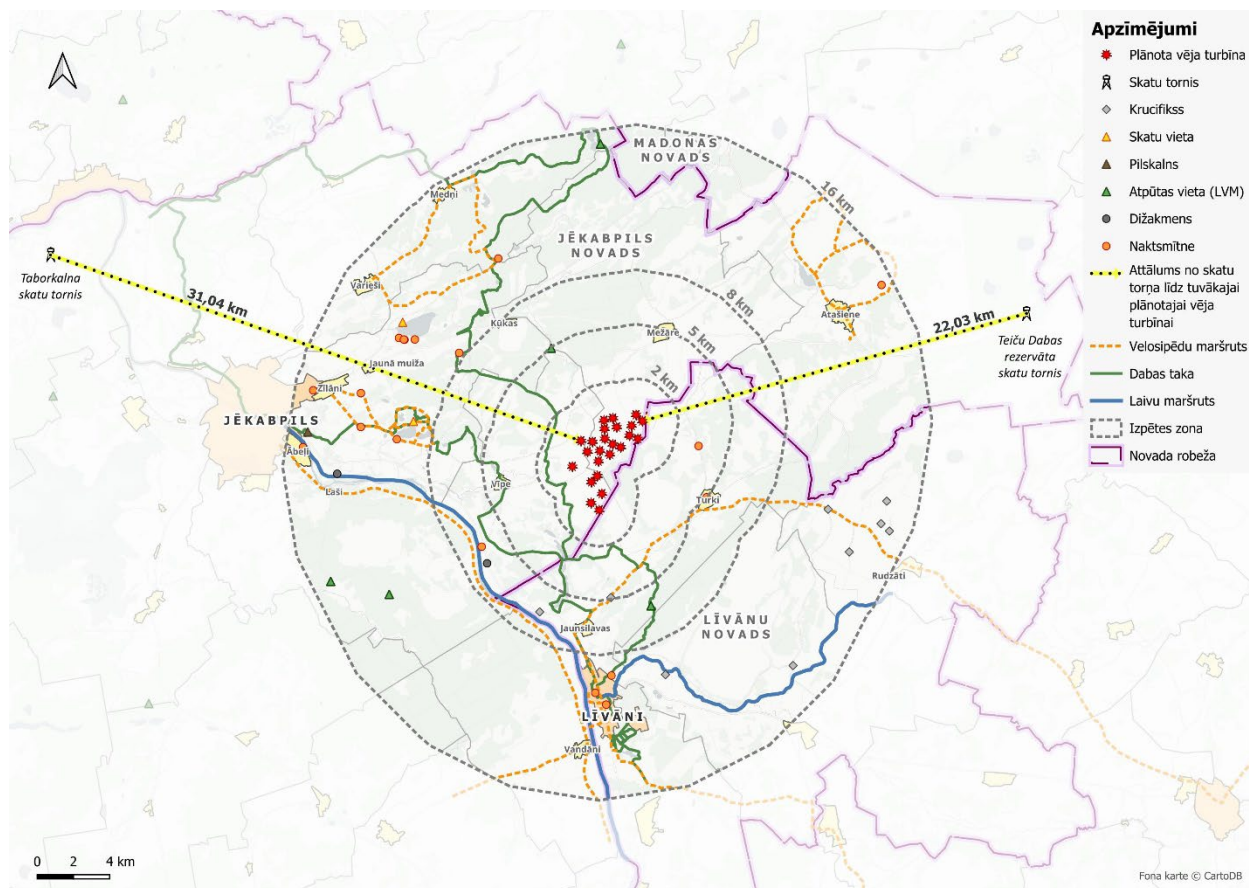
34. attēls. Skats no autoceļa Zilāni - Galvānkalns VP virzienā. Foto: SIA METRUM

VES uztveramība ceļa ainavā ir atkarīga no ceļa malu atvērumiem. Lai, braucot caur meža teritoriju ar ātrumu 100 km/h, ceļa malā esošu atvērumu varētu uztvert, tam jābūt 40° grādu leņķī pret ceļu, un, lai skatu varētu vērot apmēram 5 sek., atvēruma platumam jābūt 135 m gar ceļa malu. Braucot ar ātrumu 60 km/h atvēruma leņķim jābūt 65° pret ceļu un platumam gar ceļa malu – 80 m. Savukārt, braucot ar velosipēdu, ar ātrumu 16 km/h atvēruma leņķim jābūt 140° , un platumam 25 m gar ceļa malu.

VES ceļa ainavā būs uztverams diezgan labi, ņemot vērā, ka ceļa malu atvērumi ir lieli, apkārt ceļiem ir mozaīkainavāa. Vietās, kur pie ceļa parādīsies mežs vai būs mazāki atvērumi, VES būs uztveramas īsāku laika periodu vai vispār nebūs uztveramas. Ceļa posmā, kur ir atklātas lauksaimniecības zemes, VES būs labāk un ilgāk uztveramas.

Saskaņā ar spēkā esošajiem Jēkabpils un Līvānu novada teritorijas plānojumiem neviens no vērtētajiem autoceļiem nav noteikts kā ainaviski nozīmīgs. Atsevišķos ceļu posmos VES būs redzamas kā jauni liela mēroga ainavas elementi, un atsevišķos skatos līdz aptuveni 2 km attālumam tās būs vizuāli dominējošas. Tomēr, ņemot vērā ceļu ainavas dinamisko uztveri, salīdzinoši īso VES ekspozīcijas ilgumu, ceļmalu apaugumu un to, ka netiek skartas vērtīgas ceļu ainavas, kopējā ietekme uz vērtēto autoceļu ainavu vērtējama kā **zema līdz mērena**.

TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA

35. attēls. **Velomaršruti un tūrisma mītnes.** Avots: aktivalatvija.lv

16 km izpētes zonā, kas aptver Jēkabpils un Līvānu novadus, saskaņā ar “Booking.com”, “visit.jekabpils.lv” un “visitlivani.lv” apkopotajiem datiem, atrodas 18 dažāda veida naktsmītnes, tostarp brīvdienu mājas, vies nami, atpūtas vietas, kempingi u.c..

Izpētes teritorijā ir pieejami divi laivošanas maršruti: **“Daugavas ūdensceļš (Līvāni–Jēkabpils)”**³⁰ – ainavisks 1–2 dienu maršruts ar mainīgu upes raksturu, smilšainām salīnām un krācainākiem posmiem, un **“Oša–Dubna”**³¹ – 2 dienu maršruts ar seklākiem posmiem un kritušiem kokiem, kas vispiemērotākais laivošanai pirms Jāņiem.

Pārgājienu un pastaigu maršruti izpētes teritorijā piedāvā dažādas iespējas aktīvai atpūtai gan dabā, gan pilsētvidē, pielāgojoties atšķirīgai fiziskajai sagatavotībai un laika resursiem. Garākais maršruts ir **“Krustpils taka”**, kuras kopgarums ir 122 km un kas ir sadalīta piecos posmos. Taka ved pa Jēkabpils pilsētu un novadu Daugavas labajā krastā, šķērsojot asfaltētus ceļus, grants ceļus un meža takas, un ir ērti sasniedzama arī ar sabiedrisko transportu, lai gan dabā vēl nav marķēta³².

Īsākiem un ikdienas pārgājieniem piemērots **“Laukezera veselības maršruts”** – 7, 15 km garš apļveida maršruts, kas ved pa priežu un egļu mežu ar izteiksmīgu reljefu. Līdzīgas atpūtas iespējas piedāvā arī dabas taka Grīvas mežā, kur izveidoti divi marķēti apļveida maršruti 5, 6 km un 6, 6 km garumā, piemēroti pastaigām, skriešanai un ritenbraukšanai.

Ainaviski un daudzveidīgi ir maršruta **“Ezertaka” posms “Jersikas – Iesalnieku – Līvānu ezers”** ar 25 km garumu un maršruta **“Ezertaka” posms “Līvāni – Silavu ezeri – atpūtas vieta Steķu silā “Tīteņi”**, kura garums ir pielāgojams. Šie maršruti ved gar ezeriem un mežiem, piedāvājot iespēju apvienot pārgājienu ar vietējiem kultūrvēsturiskajiem objektiem un atpūtas vietu apmeklējumu³³.

Velosipēdu maršruti izpētes teritorijā piedāvā gan garas distances velotūres, gan īsākus, lokālus izbraucienus, kas ļauj iepazīt Daugavas ieleju, ezeru ainavas, kultūrvēsturiskus objektus un vietējo dzīvesveidu. Nozīmīgākais maršruts ir **“7. Nacionālais upju maršruts”**, aptuveni 400 km garš velosipēdu maršruts, no kuriem ap 190 km ved gar Daugavu, kas ir tā galvenā piesaiste. Izpētes teritorijā maršruts iet gar Daugavu un šķērso Jēkabpils un Līvānu novadu, iekļaujot tos nacionāla mēroga velotūrisma maršrutā. Maršruts nav pārsātināts ar kultūrvēsturiskiem objektiem un tūrisma produktiem, bet drīzāk veidots kā mierīgs, pārdomāts ceļojums jeb sava veida svētceļojums gar Latvijas likteņupi³⁴.

Daļēji izpētes teritorijā atrodas arī velomaršruts **“Latgales zelta vidusceļš”**, kura kopējais garums ir **173 km**. Tas aptver divus novadus, ved gar 11 ezeriem un ietver Daugavas un Dubnas ielejas, savienojot Līvānus ar Aglonu un izceļoties ar augstu ainavisko vērtību³⁵.

Lokālā mērogā pieejami vairāki tematiski velomaršruti, no kuriem daļēji izpētes teritorijā atrodas maršruts **“Līvāni–Tadenava–Līvāni”** (~50 km). Tas ved gar Daugavas krastiem un piedāvā iespēju pārcelties pār upi ar pārceltuvēm Dunavā un maršrutā Līvāni–Dignāja, kas ir unikālas, jo šāda veida pārceltnes pār Daugavu sastopamas tikai Līvānu novadā³⁶. Papildus pieejams, **“Varieši–Sūnas–Silabebri”** (~27 km)³⁷, **“Atašienes velomaršruts”** (20–24 km) un maršruts **“Ripo pa Jēkabpils novadu: Līvāni–Zasa–Jēkabpils”** (~55 km), kas piemērots vienas dienas izbraucieniem. Savukārt dabas cienītājiem paredzēts **“Laukezera dabas parka velomaršruts”** (15–20 km), kas ļauj iepazīt ezerus, priežu mežus, purvus un bioloģiski vērtīgas dabas teritorijas³⁸.

Pētījumi Čehijā, Islandē un Lielbritānijā liecina, ka vēja ģeneratori var atstāt pozitīvu ietekmi uz apkārtējo teritoriju tūrismu, piesaistot tūristus un savā veidā radot pievienoto vērtību ainavai.

³⁰ visit.jekabpils.lv

³¹ www.visitlivani.lv

³² visit.jekabpils.lv

³³ www.visitlivani.lv

³⁴ [Velomaršrutu karte "Zemgales reģions"](#)

³⁵ balticcycling.com

³⁶ livani.pilseta24.lv

³⁷ selonia.lv

³⁸ [Velomaršrutu karte "Zemgales reģions"](#)

Skotijas valdības pasūtītajā pētījumā³⁹ tika analizēta vēja parku ietekme uz tūrismu. Galvenie secinājumi:

- ▶ 75 % tūristu uzskatīja, ka vēja parkiem ir pozitīva vai neitrāla ietekme uz ainavu.
- ▶ 25 % puda negatīvu viedokli, tomēr tikai neliela daļa bija tik ļoti neapmierināta, ka tas ietekmēja viņu vēlmi atkārtoti apmeklēt Skotiju.
- ▶ Ārvalstu tūristi bija pozitīvāk noskaņoti nekā vietējie iedzīvotāji.
- ▶ Vēja parki tika vērtēti pozitīvāk nekā citi ainavu elementi, piemēram, elektrolīnijas vai mobilie torņi.

Arī Velsas valdība pasūtīja pētījumu (2014 .gadā), kurā secināts, ka vēja parku attīstība nav būtiski ietekmējusi tūrisma nozari, un ieteikts turpināt sabiedrības iesaisti un informēšanu, lai veicinātu pozitīvu attieksmi pret vēja parkiem.⁴⁰

Dānijā un Apvienotā Karalistē nav novērots tūrisma samazinājums vai vasarnīcu īres cenu kritums pēc vēja parku izveides. Piemēram, *Scroby Sands* vēja parka apmeklētāju centrs piesaistīja 30 000 apmeklētāju jau pirmajos sešos mēnešos.⁴¹ Šī parka redzamība netraucēja tūristiem, bet drīzāk kļuva par viņus interesējošu objektu, padarot vēja parku tūrisma piesaistes vietu.

Dānijas *Middelgrunde* vēja parks ir kļuvis par ilgtspējīgas pilsētvides simbolu. Uz parku regulāri tiek organizēti ekskursiju kruīzi, un tas tiek izmantots mārketingā kā zaļās domāšanas piemērs.

Whitelee vēja parks Skotijā, netālu no Glāzgovas, ir lielākais iekšzemes vēja parks Lielbritānijā. Tas ir kļuvis par populāru tūrisma galamērķi ar 130 km garu taku tīklu, kas piemērots pastaigām, skriešanai, riteņbraukšanai un jāšanai ar zirgiem. Apmeklētājiem pieejams arī interaktīvs apmeklētāju centrs ar plašu informāciju par atjaunīgo enerģijas ražošanu.⁴²

BiGGAR Economics 2021. gada pētījumā tika analizēti 44 vēja parki Skotijā, un secināts, ka nav pierādījumu par negatīvu ietekmi uz tūrisma nodarbinātību šajās teritorijās. Dažos gadījumos pat tika novērots tūrisma aktivitāšu pieaugums.

Protams, pastāv arī negatīvi piemēri, piemēram, kad VES tiek uzstādītas netālu no kultūrvēsturiskiem objektiem (Andalūzija) vai īpašām kalnu ainavām (piemēram, Bavārijā).

Katrā ziņā vēja parka ietekme uz tūrismu ir atkarīga no to atrašanās vietas – vai tas ir atkrastes vēja parks vai iekšzemes vēja parks, kā arī no vietējās sabiedrības attieksmes. Labi plānoti vēja parki neietekmē tūrisma aktivitātes. Dažkārt tie pat veicina tūristu interesi. Tomēr ļoti svarīgi ir nodrošināt sabiedrības iesaisti un informētību, lai mazinātu iespējamo negatīvo uztveri.

Iepriekš minētie piemēri parāda, ka vēja parks var tikt izmantots kā mārketinga instruments, kas popularizē zaļo domāšanu un uz nākotni vērstu attīstību.

Svarīgi pareizi integrēt vēja parkus tūrisma piedāvājumā – tie var kļūt par pievilcīgiem apskates objektiem, veicināt ekotūrismu un izglītojošas aktivitātes. Attieksmi pret vēja parkiem ietekmē arī tūrista profils – jaunā paaudze biežāk atbalsta to izveidi, kamēr seniori un tradicionālā tūrisma piekritēji mēdz būt atturīgāki.

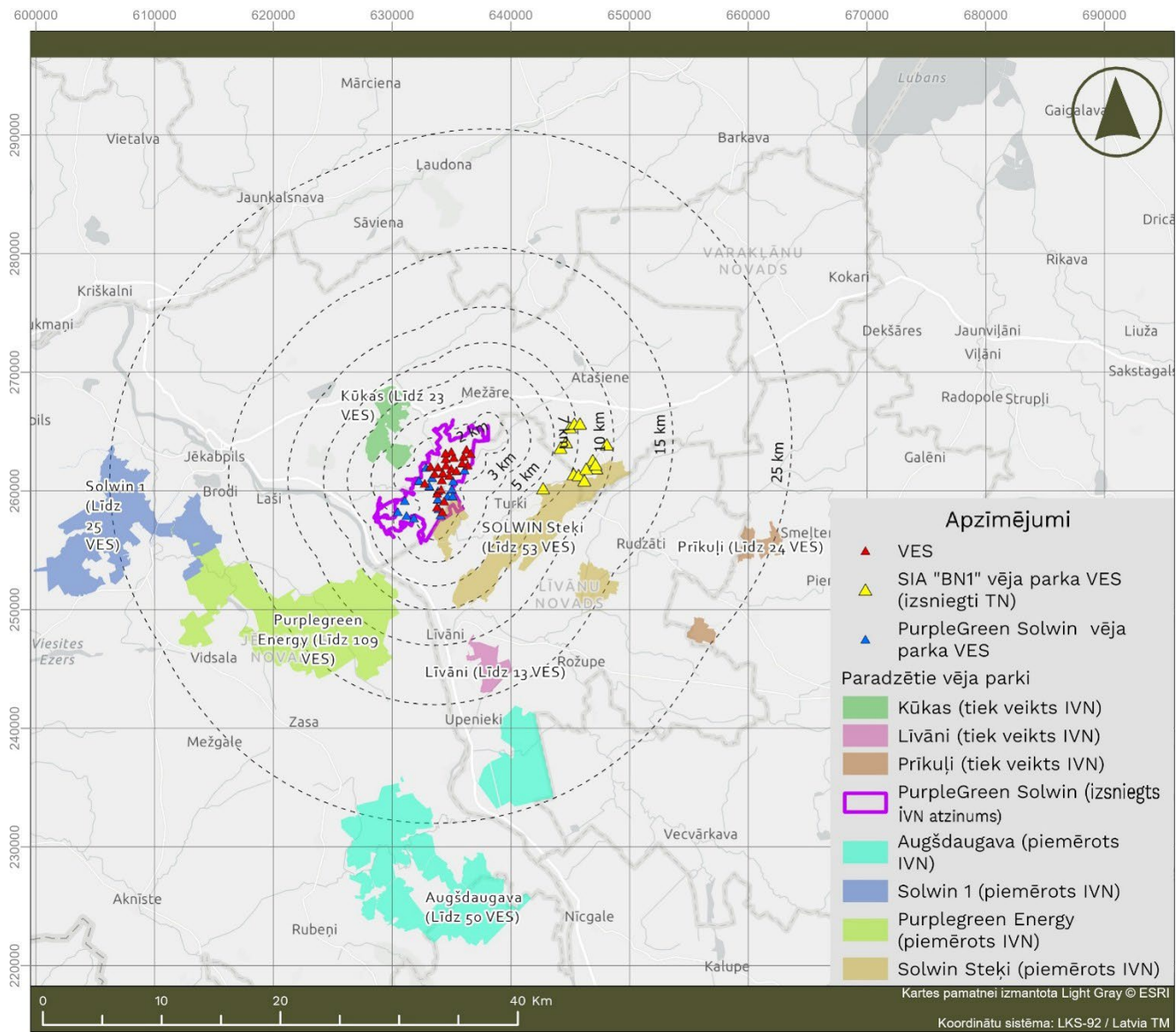
³⁹ Skatīt te: [Economic impacts of wind farms on Scottish tourism](#)

⁴⁰ Skatīt te: [Welsh Government study](#)

⁴¹ Skatīt te: [The Effect of Wind Power Installations on Coastal Tourism](#)

⁴² Skatīt te: [Orsted.ie](#)

KUMULATĪVĀ IETEKME

36. attēls. Dažādās attīstības stadijās esošo VP izpētes teritorijas ap VP “Jēkabpils”. Avots: SIA “Ecosoul”

Kumulatīvā ietekme vērtēta, nošķirot kumulatīvās pārmaiņas ainavas raksturā no kumulatīvās vizuālās ietekmes uz konkrētiem skatiem un secīgi pieredzētiem maršrutiem. Vērtējumā ņemti vērā akceptētie un IVN procesā esošie VP, to savstarpējā redzamība, attālums, mērogs, izvietojuma loģika un iespēja, ka vēja enerģijas infrastruktūra kļūst par noteicošu ainavas rakstura pazīmi.

12.tabula. Dažādā stadijās esoši VP 25 km rādiusā ap plānoto VP “Jēkabpils”

Plānotais VP	Turbīnu skaits	Augstums	IVN stadija
“PurpleGreen Solwin” vēja elektrostaciju un tīklu būvniecība Jēkabpils novada Vīpes un Mežāres pagastā (SIA “PurpleGreen Solwin”)	37 (maksimālais turbīnu skaits); kopumā VP paredzēts izvietot 16-17 VES	Augstākais plānotais VES masts ir 179 m augsts, rotora diametrs 175 m, un kopējais maksimālais augstums sasniedz 267 m	Tiek veikts IVN ziņojuma sabiedriskā apspriešana (No 10.12.2024. līdz 17.01.2025.) 16.01.2025. Valsts vides dienestā

			iesniegti "PurpleGreen Solwin" vēja elektrostaciju un tīklu būvniecības Jēkabpils novada Vīpes un Mežāres pagastā ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma papildinājumi un uzsākta tā izvērtēšana. 12.12.2025. pieprasīta papildus informācija 14.10.2025. Valsts vides dienestā* iesniegts "PurpleGreen Solwin" vēja elektrostaciju un tīklu būvniecības Jēkabpils novada Vīpes un Mežāres pagastā ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums un uzsākta tā izvērtēšana. Paziņojums par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma iesniegšanu Valsts vides dienestā atzinuma saņemšanai.
Vēja parka "Kūkas" un tā saistītās infrastruktūras izbūve Jēkabpils novada Kūku un Vīpes pagastā (SIA "Vindr Latvia").	23 (maksimālais turbīnu skaits)	300 m (maksimālais augstums)	Tiek veikts IVN sākotnējā sabiedriskā apspriešana (No 08.08.2025. līdz 29.08.2025.)
Vēja parka "SOLWIN Steķi" izbūve Jēkabpils novadā Atašienes pagastā un Līvānu novada Rožupes, Rudzātu un Turku pagastā (SIA "Aksedo")	53 (maksimālais turbīnu skaits)	260 m	Tiek veikts Programma ietekmes uz vidi novērtējumam (12.11.2024.)
Vēja parka "Purplegreen Energy" izbūve Jēkabpils novadā Ābeļu, Salas, Dignājas, Kalna un Leimaņu pagastā (SIA "Aksedo")	109 (maksimālais turbīnu skaits)	260 m (maksimālais augstums)	Tiek veikts Programma ietekmes uz vidi novērtējumam (12.11.2024.)
Vēja elektrostaciju parka būvniecība (SIA "BN1")	14 (maksimālais turbīnu skaits)	270 m (maksimālais augstums)	Nepiemērots IVN
Vēja parka "Līvāni" un tā saistītās infrastruktūras izbūve Līvānu novada Jersikas	13 (maksimālais turbīnu skaits)	300 (maksimālais augstums)	Tiek veikts IVN sākotnējā sabiedriskā apspriešana (No 01.08.2025. līdz 22.08.2025.)

pagastā (SIA "Vindr Latvia")			
Vēja parka "SOLWIN 1" izbūve Jēkabpils novadā Salas un Ābeļu pagastā (SIA "Aksedo")	25 (maksimālais turbīnu skaits)	260 m	Tiek veikts Programma ietekmes uz vidi novērtējumam (12.11.2024.)

Kumulatīvās ietekmes kontekstā jāņem vērā, ka plānotais vēja parks neveidojas izolētā, līdz šim tehniski neietekmētā ainavā, bet gan teritorijā, kur ir taisnotas upes, kur parādās esošas elektrolīnijas, ainava mainījies politiskā režīma un saimnieciskās prakses ietekmē.

Pamatojoties uz apkopoto informāciju un kartogrāfisko materiālu, vēja parka "Jēkabpils" apkārtnē ir konstatējama izteikta vēja enerģijas projektu koncentrācija. Dažādās attīstības un ietekmes uz vidi novērtējuma stadijās atrodas vēja parki "PurpleGreen Solwin", "Kūkas", "SOLWIN Steķi", "Purplegreen Energy", "SOLWIN 1", "Līvāni" un SIA "BN1" vēja elektrostaciju parks. Kartē papildus norādīti arī vēja parki "Prikuļi" un "Augšdaugava". Tādējādi vēja parka "Jēkabpils" ietekme nav vērtējama izolēti, jo vairāku projektu iespējamās ietekmes var telpiski pārklāties.

Iesniegtajā tabulā ietvertajos projektos kopumā tiek izvērtētas līdz 274 VES. Tomēr šis skaitlis neatspoguļo prognozējamo faktiski uzbūvēto elektrostaciju skaitu, jo vairākos projektos norādīts maksimālais VES skaits. Piemēram, "PurpleGreen Solwin" projektā tiek izvērtētas 37 VES vietas, bet paredzēts izbūvēt aptuveni 16–17 VES. Arī pārējo projektu tehniskie risinājumi un VES skaits IVN procesa laikā var tikt samazināts vai mainīts. Vienlaikus liels izvērtējamo vietu skaits liecina par ievērojamu reģiona vēja enerģijas attīstības intensitāti un potenciālu.

Kartē redzams, ka vēja parks "Jēkabpils" un "PurpleGreen Solwin" praktiski pārklājas, 10 km apkārtnē paredzētas SIA "BN1" VES un vēja parks "Kūkas", kā arī "Purplegreen Energy". Atsevišķas šo projektu teritorijas vai turbīnu novietojuma vietas atrodas dažādu kilometru attālumā no vēja parka "Jēkabpils", tādēļ tieši šiem projektiem iespējama viziteiktākā lokālā ietekmju pārklāšanās. Aptuveni 5–15 km zonā atrodas arī vēja parka "SOLWIN Steķi" un vēja parks "Līvāni". Plašākā, aptuveni 15–25 km ietekmes zonā atrodas "Purplegreen Energy", "Prikuļi" un daļa citu plānoto projektu teritoriju. Vēja parki "SOLWIN 1" un "Augšdaugava" atrodas tālāk, tomēr to ietekme var būt nozīmīga reģionālā mērogā, it īpaši attiecībā uz ainavu, putnu un sīkspārņu pārvietošanās ceļiem, elektrotīklu infrastruktūru un būvniecības transporta plūsmām.

Ņemot vērā plānoto vēja elektrostaciju ievērojamo augstumu — līdz aptuveni 260–300 m —, kā arī vēja enerģijas projektu lielo mērogu un telpisko koncentrāciju, vēja parku izvietojumā būtu jāņem vērā pētījumos un ainavu ietekmes novērtēšanas praksē rekomendētais vismaz 10–15 km telpiskais nodalījums starp šāda mēroga vēja parkiem. Šī rekomendācija nav uzskatāma par normatīvi noteiktu minimālo attālumu, bet gan par piesardzīgas un ilgtspējīgas teritorijas plānošanas principu, kura mērķis ir mazināt vairāku vēja parku kumulatīvo ietekmi.

Attālums būtu nosakāms starp vēja parku malējām vēja elektrostacijām, nevis starp projektu teritoriju centriem. Šāda pieeja ļautu saglabāt pietiekamu telpisku pārrāvumu starp atsevišķām VES grupām, mazinātu vēja parku vizuālu saplūšanu vienotā enerģijas ainavā un samazinātu iespēju, ka no vienas apdzīvotās vietas, nozīmīgas skatu perspektīvas vai kultūrvēsturiska objekta vienlaikus dominējoši būtu uztverami vairāki vēja parki.

Ja attālums starp šāda mēroga vēja parkiem ir mazāks par rekomendētajiem 10–15 km, nepieciešams veikt īpaši detalizētu kumulatīvās ietekmes novērtējumu. Tajā jāiekļauj ne tikai redzamības zonu un nozīmīgāko skatu punktu analīze, bet arī vienlaicīgi redzamo turbīnu skaitu, to izvietojums dažādos skata virzienos, turbīnu savstarpējā vizuālā pārklāšanās, kustīgo rotoru radītais efekts un aviācijas šķēršļu apgaismojuma

ietekme diennakts tumšajā laikā. Bet šādu analīzi var veikt tikai tad, kad ir zināms un pieejams visu attīstībā esošo vēja parku VES izvietojums.

Būtiskākā iespējamā kumulatīvā ietekme saistāma ar ainavas vizuālajām pārmaiņām. Plānoto VES kopējais augstums sasniedz aptuveni 260–300 metrus, tādēļ labvēlīgos redzamības apstākļos turbīnas var būt saskatāmas lielā attālumā. Tik augstas VES pie labiem laikapstākļiem un bez vizuāliem šķēršļiem var saskatīt vairāk kā 25 km attālumā, bet tas atkarīgs no katra uztvērēja atsevišķi. Vairāku vēja parku izbūves gadījumā atsevišķās skatu perspektīvās var vienlaikus būt redzamas dažādu projektu turbīnu grupas, radot nepārtrauktas vai gandrīz nepārtrauktas vēja enerģijas ainavas iespaidu. Kumulatīvo vizuālo ietekmi var pastiprināt turbīnu kustība, dažādie izvietojuma ritmi, kā arī aviācijas drošības apgaismojums diennakts tumšajā laikā. Īpaša uzmanība pievēršama skatiem no apdzīvotām vietām, valsts un pašvaldību autoceļiem, kultūrvēsturiskiem objektiem, Daugavas un citu nozīmīgu ainavu teritoriju tuvuma. Piemēram, attīstoties Vēja parkiem “Augšdaugava”, “Līvāni”, “SOLWIN Steķi”, “Purplegree Energy”, “Jēkabpils”, “Kūkas” un “Solwin 1” valsts autoceļa A2 Rīga – Daugavpils – Krāslava – Baltkrievijas robeža (Patarnieki) posmā no Nīcagles līdz Pļaviņām būs redzami vēja parki, kas atsevišķos posmos savstarpēji pārklātos un būtiski mainot ceļa un Daugavas baseina ierasto ainavu. Tai pat laikā arī Līvānu pilsētas apkārtnes ainavā dominētu liela mēroga VES.

Vairāku vēja parku darbības gadījumā ietekme vērtēta ne tikai attiecībā uz ainavu, bet jāpievērš uzmanība un jāvērtē arī trokšņa un mirgojošās ēnas ietekmes summēšanās. Tas īpaši attiecas uz dzīvojamām ēkām, kas atrodas starp divām vai vairākām plānoto turbīnu grupām. Katra projekta atsevišķa atbilstība trokšņa robežlielumiem vēl nenozīmē, ka kopējā situācija būs pieņemama, tādēļ aprēķinos jāņem vērā vienlaicīga visu tehniski pamatoti paredzamo VES darbība. Kumulatīvais trokšņa modelis sagatavojams, izmantojot vienotus meteoroloģiskos un tehniskos pieņēmumus, bet mirgojošās ēnas aprēķinos jāiekļauj arī blakus projektu turbīnas.

Nozīmīga var būt kumulatīvā ietekme uz putniem un sīkspārņiem. Atsevišķi vēja parki var skart dažādas viena pārvietošanās koridora, barošanās teritorijas vai ligzdošanas biotopa daļas. Rezultātā kopējais sadursmju risks, izvairīšanās efekts un teritoriju fragmentācija var būt lielāka nekā katra projekta individuālā ietekme. Vērtējumā jāņem vērā ne tikai turbīnu atrašanās vietas, bet arī pievedceļi, elektropārvades līnijas, kabeļu trases, apakšstacijas, meža zemju atmežošana un būvdarbu sezonālitate. Lai secinātu, vai ietekme ir būtiska, nepieciešams salīdzināt dažādu projektu ornitoloģisko un sīkspārņu izpēšu rezultātus un izmantot savstarpēji salīdzināmu metodiku.

Augstāk minētais apliecina, ka izvērtējot kumulatīvo ietekmi ir jāņem vērā ne tikai ainavas konteksts, bet arī putni, sīkspārņi, mirgošana, troksnis, kuru jāsalīdzina atsevišķo projektu izpēšu rezultātus, izmantojot savstarpēji salīdzināmu metodiku. Tai pat laikā jāveic alternatīvas, kas notiek ar šīm ietekmēm ja īsteno vienu no iecerēm, divas vai vairākas. Atsevišķam kumulatīvās ietekmes novērtējumam būtu jāseko pēc visu IVN pabeigšanas, līdz ar to salīdzinot visas potenciālās ietekmes un to savstarpējo korelāciju.

Būvniecības posmā iespējama kumulatīva slodze uz reģiona autoceļiem un apdzīvotajām vietām. Ja vairāku vēja parku būvniecība notiek vienlaikus vai secīgi īsā laika periodā, var palielināties smagā un lielgabarīta transporta intensitāte, ceļu seguma bojājumu risks, putekļu un trokšņa līmenis, kā arī satiksmes ierobežojumu ilgums. Tādēļ projektu attīstītājiem un pašvaldībām būtu nepieciešams savstarpēji koordinēt transporta maršrūtus, ceļu pārbūves darbus un būvniecības grafikus. Ceļu kvalitāte ir būtiska ainavas pieejamībai. Tas skar gan tūrismu, rekreāciju, mājvietas, darbu, pakalpojumus.

Vienlaikus vairāku vēja parku izbūvei var būt pozitīva kumulatīvā ietekme, palielinot atjaunīgās elektroenerģijas ražošanas apjomu, uzlabojot reģiona energobilanci un radot ieņēmumus zemju īpašniekiem un pašvaldībām. Tomēr pozitīvās sociālekonomiskās ietekmes un lokālais vides slogs var būt nevienmērīgi sadalīts, tādēļ jāvērtē arī kopējā ietekme uz tuvāko apdzīvoto vietu iedzīvotāju dzīves vidi un teritorijas turpmākās attīstības iespējām.

Ņemot vērā lielo plānoto vēja parku skaitu un to savstarpējo tuvumu, nepietiek katru projektu vērtēt tikai izolēti. Nepieciešams veikt pabeigto un izstrādes stadijā esošo IVN ziņojumu, izpētes materiālu, vēja parku novietojuma alternatīvu un tehnisko risinājumu savstarpēji salīdzināmu izvērtējumu pēc vienotas metodikas. Tā mērķim jābūt noteikt, kuri vēja parki, to alternatīvas vai turbīnu konfigurācijas rada vismazāko kopējo nelabvēlīgo ietekmi uz apkārtni un vienlaikus sniedz lielāko ilgtermiņa ieguvumu teritorijas attīstībai. Šeit būtu ļoti svarīgi ņemt vērā arī vietējo iedzīvotāju attieksmi un iesaisti katra projekta attīstībā, kurš no projektiem arī vietējai iedzīvotāju grupai, kopienai ir vispieņemamākais un atstājis pozitīvu ietekmi uz kopienas attīstību.

Salīdzinošajā izvērtējumā nepieciešams analizēt ietekmi uz ainavas struktūru un nozīmīgām skatu perspektīvām, kultūras pieminekļiem un kultūrvēsturiskajām ainavām, īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, biotopiem, putniem, sīkspārņiem un ekoloģiskajiem koridoriem. Vienlaikus jāvērtē trokšņa, mirgojošās ēnas, aviācijas apgaismojuma, būvniecības transporta, jaunu ceļu, elektrotīklu un atmežošanas kumulatīvā ietekme.

Sociālekonomiskajā izvērtējumā jāņem vērā ietekme uz iedzīvotāju dzīves kvalitāti, nekustamā īpašuma izmantošanu, lauksaimniecību, mežsaimniecību, tūrismu, rekreāciju un uzņēmējdarbību, kā arī pašvaldības un vietējo kopienu ilgtermiņa ieguvumi. Jāvērtē arī saražojamās elektroenerģijas apjoms attiecībā pret turbīnu skaitu, aizņemto teritoriju, izbūvējamās infrastruktūras apjomu un paliekošās ietekmes lielumu.

Izvērtējuma rezultātā būtu jānosaka ne tikai tas, vai katrs projekts atsevišķi atbilst noteiktajām prasībām, bet arī tas, kurš kopējais attīstības scenārijs nodrošina vismazāko ietekmi uz ainavu, kultūras un dabas vērtībām un cilvēku dzīves vidi, vienlaikus radot lielāko ieguvumu teritorijas ilgtspējīgai attīstībai.

Kopumā pieejamā informācija par izpētē esošo parku sakaitu norāda uz paaugstinātu kumulatīvās ietekmes iespējamību, īpaši vēja parka "Jēkabpils", "PurpleGreen Solwin", "Kūkas", SIA "BN1" un "SOLWIN Steķi" savstarpējā tuvuma dēļ. Tomēr izpētes teritoriju platības un atsevišķu vēja parku turbīnu izvietojums nav pietiekams, lai noteiktu ietekmes būtiskumu. Gala vērtējumā nepieciešams izmantot precīzus GIS attālumus, saskaņotus turbīnu novietojumus, kopīgus trokšņa un mirgojošās ēnas aprēķinus, redzamības analīzi, kā arī apvienotus dabas vērtību izpētes rezultātus. Ieteicams izstrādāt vairākus attīstības scenārijus: jau akceptēto projektu scenāriju, pamatoti paredzamo projektu scenāriju un maksimālās attīstības scenāriju. Tas ļautu nodalīt ticamāko situāciju no teorētiska visu maksimālo alternatīvu vienlaicīgas īstenošanas varianta.

Tādēļ pirms lēmumu pieņemšanas nepieciešams ne tikai izvērtēt katra projekta individuālo ietekmi, bet arī veikt visu reģionā plānoto vēja parku, to IVN materiālu un alternatīvu kopīgu salīdzinošo analīzi, nosakot attīstības scenāriju ar vismazāko kopējo ietekmi un lielāko ilgtermiņa ieguvumu teritorijai.

Labā prakse, piemēram, Skotijas vadlīnijas, norāda, ka vēja elektrostaciju grupēšana tuvāk vienai pie otras ir vizuāli saskaņotāka un labāk iekļaujas ainavā. Līdz ar to iespējams VES grupēšana un izkārtojums tuvākajos vēja parkos radītu mazāku kumulatīvo ietekmi. Jo piemēram SIA "BN1" turbīnas ir diez gan izkliedētas un neviedo vienas vēja parka grupas iespaidu.

Plānotā vēja parka vēja elektrostacijas paredzēts izvietot grupā, ievērojot nepieciešamos tehniskos parametrus. Tādējādi tiks veidota kompakta vēja elektrostaciju grupa, samazinot to ietekmi uz ainavu.

REKOMENDĀCIJAS

Vienā vēja parkā vēlams izmantot vizuāli savstarpēji saskaņotas VES ar līdzīgiem konstrukcijas parametriem, torņu proporcijām, rotoru diametru un krāsojumu.

Ja turpmākajā projektēšanas procesā būtiski mainās VES skaits, izvietojums, modelis, rotora diametrs vai kopējais augstums, veicama atkārtota ainavas un vizuālās ietekmes pārbaude.

Lai mazinātu vēja parka vizuālo ietekmi, īpaši svarīgi ir pievērst uzmanību VES vizuālajiem parametriem un nodrošināt vienotu, savstarpēji saskaņotu vēja parka vizuālo tēlu.

VES krāsojumā nav ieteicams izmantot savstarpēji kontrastējošas krāsas. Priekšroka dodama gaiši pelēkiem toņiem, piemēram, RAL 7035 vai RAL 7038, kas samazina VES vizuālo kontrastu ainavā. Var tikt izmantots arī RAL 9010 tonis, ja tas tiek pamatots ar tehniskām, drošības vai vizuālās integrācijas prasībām.

Ja tiek paredzēts mastu krāsojums no apakšas, tam jābūt savstarpēji saskaņotam visā vēja parkā. Atšķirīgi risinājumi pieļaujami tikai tad, ja konkrēta VES tiek izmantota kā īpaši izvērtēts mākslas vai publiskās vides objekts.

Uz VES torņiem un rotoru spārniem nav vēlams izvietot reklāmas, lielizmēra logotipus vai citus no attāluma uztveramus grafiskus elementus.

Aviācijas šķēršļu apgaismojumam jāizvēlas risinājums ar iespējami mazāku ietekmi uz nakts ainavu, ciktāl to pieļauj aviācijas drošības prasības. Vēlams nodrošināt vienotu un sinhronizētu gaismu darbības režimu un izvērtēt tehniski iespējamās intensitātes regulēšanas risinājumus.

Vēja elektrostaciju būvniecības un turbīnu transportēšanas vajadzībām jāizvēlas tādi transportēšanas maršruti, kas rada iespējami mazāku ietekmi uz ceļu ainavu un tās elementiem.

Priekšroka dodama esošajiem ceļiem un tādiem tehnoloģiskiem risinājumiem, kas ļauj samazināt nepieciešamību pēc būtiskām ainavas pārmaiņām.

Transportēšanas maršrutu izvēlē jāizvairās no:

- lielu meža platību izciršanas;
- ainaviski vērtīgu soliterkoku izciršanas;
- aleju vai koku rindu bojāšanas vai likvidēšanas;
- izteismīgu mežmalu pārraušanas;
- ceļu ainavas neatgriezeniskas pārveidošanas;
- nevajadzīgas jaunu ceļu izbūves.

Gadījumos, kad transportēšanas maršrutā atrodas vērtīgi ainavas elementi, jāizvērtē iespēja tos apbraukt, izmantojot lauksaimniecības zemes, vai jāizvēlas alternatīvi transportēšanas ceļi. Lauksaimniecības zemju izmantošana šādos gadījumos var būt pieļaujama kā pagaidu risinājums, ja tas palīdz saglabāt nozīmīgus ainavas elementus un samazina ietekmi uz ceļu ainavu.

Pēc būvdarbu pabeigšanas pagaidu transportēšanas ceļi, paplašinājumi un montāžas vajadzībām izmantotās teritorijas rekultivējamas, ja tās nav nepieciešamas vēja parka turpmākai ekspluatācijai.

Nepieciešamos elektrokabeļus ieteicams ierakt zemē, lai ainavā netiktu veidoti jauni vertikāli elementi un netiktu palielināta tehnogēnā ietekme uz ainavas uztveri.

Inženiertehniskā infrastruktūra jāplāno pēc iespējas kompakti, izmantojot esošos koridorus un izvairoties no liekas ainavas fragmentācijas.

Īpaša uzmanība jāpievērš tam, lai pievedceļi, kabeļu trases, montāžas laukumi, transformatoru apakšstacija un cita saistītā infrastruktūra kopumā neveidotu nesamērīgu pabildu ietekmi uz ainavu.

Vēja parka attīstībā jāizvairās no meža platību izciršanas VES transportēšanas un piekļuves nodrošināšanas vajadzībām, īpaši gadījumos, kad iespējams izmantot esošos ceļus vai lauksaimniecības zemes.

Lai gan vēja parks galvenokārt tiek plānots lauksaimniecības zemēs, atsevišķas vēja elektrostacijas izbūve var būt saistīta ar meža zemes izmantošanu. Vienas turbīnas uzstādīšanai nepieciešams atmežot aptuveni 1, 5 ha lielu platību. Šie meža platību zudumi vērtējami kā proporcionāli nelieli attiecībā pret kopējo meža masīvu apjomu, tomēr tie ir kompensējami.

Atmežošanas kompensēšanai ieteicams paredzēt jaunu meža nogabalu veidošanu, apmežojot piemērotas platības. Šādu apmežošanu vēlams plānot ne tikai kā kompensējošu pasākumu, bet arī kā vizuālās ietekmes mazināšanas risinājumu.

Jaunos stādījumus iespējams izvietot tā, lai tie samazinātu vēja elektrostaciju redzamību no atsevišķām dzīvojamām mājām un nozīmīgiem ikdienas skatu punktiem.

Esošās meža platības, koku grupas, koku rindas un mežmalas, kas ierobežo VES redzamību no mājvietām, ceļiem un publiski pieejamiem skatu punktiem, pēc iespējas saglabājamās.

Meža apsaimniekošanā vēja parka tuvumā vēlams ņemt vērā arī ainavas vizuālās aizsardzības aspektu. Nepārdomātas kailcirtes var pavērt jaunus un plašākus skatus uz vēja elektrostacijām.

Vēja parka attīstītājam sadarbībā ar māju īpašniekiem ieteicams izvērtēt individuālus vizuālās ietekmes mazināšanas risinājumus tajās mājvietās, kurās VES būs vizuāli dominējošas vai traucējošas.

Prioritāri detalizēti izvērtējamas mājvietas līdz 2 km attālumā no VES, savukārt mājvietās līdz 5 km attālumam individuāls risinājums izvērtējams gadījumos, kad VES ir labi redzamas nozīmīgos ikdienas skatos.

Individuālajā izvērtējumā jāņem vērā:

- ▶ skati no dzīvojamo telpu logiem;
- ▶ pagalmi un atpūtas zonas;
- ▶ terases;
- ▶ piebraucamie ceļi;
- ▶ galvenie ikdienas pārvietošanās un uzturēšanās punkti;
- ▶ VES redzamības virziens un horizonta sektors.

Iespējamie risinājumi ir:

- ▶ koku un krūmu grupas;
- ▶ daudzpakāpju stādījumi;
- ▶ zemes valnis ar koku un krūmu stādījumiem;
- ▶ jauna apmežota platība;
- ▶ esošo koku grupu un mežmalu papildināšana.

Apstādījumi izmantojami kā lokāls skata mīkstināšanas un VES redzamības samazināšanas risinājums konkrētās ikdienas uztveres vietās. Tie nav uzskatāmi par pilnīgu VES vizuālās ietekmes novēršanas pasākumu.

Apstādījumos vēlams izmantot vietējās un apkārtnē raksturīgās augu sugas.

Nav vēlams veidot ainavai neraksturīgus, formālus un vienveidīgus rindu stādījumus. Stādījumos nav pieļaujama invazīvo sugu izmantošana.

Vēlams kombinēt skuju kokus, lapu kokus, augstākus un zemākus krūmus, dažāda vecuma un izmēra stādus.

Stādījumi veidojami dažādos augstumos, lai tie dabiski integrētos apkārtējā ainavā un veidotu pakāpenisku vizuālo aizsegu.

Var veidot nelielus zemes vaļņus, kurus apstāda ar kokiem un krūmiem, ja šāds risinājums atbilst reljefam, zemes izmantošanai, meliorācijas sistēmai un konkrētās vietas ainavas raksturam.

Lai nodrošinātu ātrāku vizuālās ietekmes mazināšanas efektu, ieteicams izmantot lielāka izmēra kokus un krūmus vai stādījumus ierīkot pirms VES ekspluatācijas sākuma.

Stādījumiem jāparedz regulāra kopšana, bojāto vai neieaugušo stādu nomaiņa un nepieciešamības gadījumā papildināšana.

Lai identificētu īpašumus, kuros šādi risinājumi būtu nepieciešami, ieteicams veikt iedzīvotāju aptauju vēja parkam piegulošajā teritorijā līdz 5 km attālumā no plānotā vēja parka, teritorijās, kur vēja parks atklātās ainavas rakstura dēļ labi redzams (skatīt 1. pielikumu).. Aptaujā iedzīvotāji varētu pieteikt nepieciešamību izvērtēt apstādījumu veidošanu gadījumos, kad VES ir redzamas no viņu īpašuma ikdienā nozīmīgām vietām — dzīvojamās ēkas logiem (dzīvojamās istabas, virtuves), terases, pagalma, atpūtas zonas vai piebraucamās teritorijas. Katrs pieteikums būtu izvērtējams individuāli, nepieciešamības gadījumā veicot redzamības modelēšanu un nosakot konkrētajai situācijai piemērotāko apstādījumu risinājumu.

Pievedceļi, kabeļu trases, montāžas laukumi un citas būvdarbu teritorijas izvietojamas tā, lai netiktu skarti aizsargājami biotopi, nozīmīgas koku grupas, kultūras pieminekļi un to aizsardzības zonas.

Jā saglabā kultūrvēsturisko objektu nozīmīgākie uztveres virzieni un ainaviskais ietvars. Ja gala projekta risinājums maina VES novietojumu attiecībā pret kultūras pieminekļiem vai baznīcu dominantēm, atkārtoti jāpārbauda vizuālā ietekme.

Jāizvairās no tādas saistītās infrastruktūras izvietojuma, kas vizuāli konkurē ar baznīcu torņiem, kultūras pieminekļiem vai citām tradicionālajām ainavas dominantēm.

VES augstums vēja parkā nedrīkst pārsniegt ainavu novērtējumā izvērtēto maksimālo augstumu par vairāk nekā 10 metriem. Ja plānošanas procesā tiek mainīts VES skaits, izvietojums vai būtiski tehniskie parametri, nepieciešams konsultēties ar ainavu novērtējuma izstrādātāju un izvērtēt, vai nav jāveic atkārtots ainavas novērtējums.

Nav ieteicams veidot vēja parka teritoriju kā nekontrolēti brīvi caurbraucamu teritoriju, jo tas var veicināt nekontrolētu piekļuvi, sadzīves atkritumu nonākšanu teritorijā un ainavas kvalitātes pasliktināšanos.

Vēja parks, ņemot vērā VES izmēru, skaitu un vizuālo klātbūtni ainavā, var kļūt par jaunu vietas iezīmi un potenciālu tūrisma piesaistes objektu. Pareizi integrējot vēja parku tūrisma piedāvājumā, tas var veicināt ekotūrisma, izglītojošo tūrisma un interesi par atjaunīgo energoresursu izmantošanu.

Tūrisma pakalpojumu sniedzējiem un pašvaldībai vēja parka attīstība var radīt pievienoto vērtību, paplašinot esošo pakalpojumu piedāvājumu. Iespējamie risinājumi ir:

- ▶ ekskursijas, pārgājieni vai velo tūres, kas ietver vēja parka apskati un informāciju par atjaunīgo enerģiju;
- ▶ virtuālās realitātes pakalpojuma attīstīšana, kas ļautu apmeklētājiem "izlidot" cauri vēja parkam vai virs tā un iepazīt tā darbības principus;
- ▶ izglītojoši braucieni skolām un vietējām kopienām.

37.attēls. **Vēja turbīna Portugālē, mākslinieks Joana Vasconcelos.** Avots: <https://artistsandclimatechange.com/2017/11/21/wind-turbines-as-artistic-canvas/>

38.attēls. **Vēja turbīna Skotijā, eko ciematā Findhornā.** Avots: <https://weburbanist.com/wp-content/uploads/2018/06/painted-wind-turbines-2a-1-644x859.jpg>

Atsevišķos gadījumos VES var tikt izmantotas arī kā mākslas objekti, piemēram, paredzot īpašu krāsojumu vai izgaismošanu noteiktos svētku brīžos. Tomēr šādi risinājumi jāvērtē piesardzīgi un individuāli, jo tiem jābūt saskaņotiem ar ainavas vizuālās ietekmes mazināšanas mērķiem, drošības prasībām un kopējo vēja parka vizuālo tēlu. Šajā aktivitātē būtiski būtu iesaistīt vietējos iedzīvotājus, māksliniekus, mākslas skolas audzēkņus, tādā veidā ļaujot iesaistīties un būt piederīgiem vēja parka apsaimniekošanā un izmantošanā.

Aktīva vietējo iedzīvotāju, uzņēmēju, tūrisma pakalpojumu sniedzēju un pašvaldības iesaiste vēja parka plānošanā var veicināt pozitīvāku attieksmi pret projektu un sekmēt ilgtermiņa sadarbību.

Pēc vēja parka izbūves attīstītājam vēlams analizēt tūrisma plūsmas datus. Ja tiek konstatēts tūrisma samazinājums tuvākajā apkārtnē, nepieciešams sadarbībā ar pašvaldību un tūrisma pakalpojumu sniedzējiem piedāvāt risinājumus tūrisma plūsmas veicināšanai.

Sabiedrība regulāri informējama par projekta attīstību, sagaidāmajām ainavas pārmaiņām, būvdarbu norisi un paredzētajiem ietekmes mazināšanas pasākumiem.

Vēja parka attīstītājam ieteicams ik gadu publiski atspoguļot pašvaldības budžetā veiktos maksājumus, kā arī ieguldījumus citos vietējās kopienas projektos.

Savukārt pašvaldībai ieteicams regulāri informēt vietējos iedzīvotājus par to, kā tiek izmantoti pašvaldības budžetā ieskaitītie līdzekļi, kas saistīti ar vēja parka darbību.

Šāda informācijas atklātība ir būtiska, lai vietējie iedzīvotāji redzētu konkrētus ieguvumus no vēja parka attīstības un saprastu, kādi uzlabojumi pašvaldībā tiek īstenoti par šiem līdzekļiem.

Īpaši vēlams šos līdzekļus novirzīt vēja parkam piegulošo teritoriju attīstībai, tostarp:

- ▶ ceļu infrastruktūras uzlabošanai,
- ▶ izglītības iestāžu attīstībai,
- ▶ bērnu rotaļu laukumu izveidei vai labiekārtošanai,

- ▶ rekreācijas un tūrisma infrastruktūrai,
- ▶ kultūrvēsturisko un dabas vērtību saglabāšanai,
- ▶ citiem vietējai kopienai nozīmīgiem projektiem.

Ņemot vērā plānoto vēja parku skaitu, to lielo mērogu, vēja elektrostaciju augstumu un atsevišķu projektu savstarpējo tuvumu, ietekme uz teritoriju nav vērtējama tikai katra projekta robežās. Lai iegūtu objektīvu priekšstatu par iespējamo teritorijas attīstību, nepieciešams veikt visu attiecīgajā reģionā esošo, akceptēto, plānoto un izpētes stadijā esošo vēja parku kopīgu kumulatīvās ietekmes izvērtējumu.

Kumulatīvā izvērtējuma rezultātā būtu jānosaka ne tikai tas, vai katrs projekts atsevišķi atbilst normatīvajām prasībām, bet arī tas, kurš kopējais vēja enerģijas attīstības scenārijs rada vismazāko nelabvēlīgo ietekmi uz ainavu, kultūras mantojumu, dabas vērtībām un cilvēku dzīves vidi, vienlaikus nodrošinot lielāko neto ieguvumu teritorijas ilgtspējīgai attīstībai.

Pēc vēja parka izbūves ieteicams veikt vizuālās ietekmes monitoringu no iepriekš noteiktiem skatiem.

Ja paredzētie ietekmes mazināšanas pasākumi nenodrošina sagaidīto rezultātu, īstenojami papildu stādījumi vai citi ar zemes un mājvietu īpašniekiem saskaņoti pasākumi.

Pēc VES ekspluatācijas beigām paredzama turbīnu, virszemes inženierbūvju un vairs neizmantojamās infrastruktūras demontāža, vai jaunu turbīnu uzstādīšana.

Teritorija rekultivējama, atjaunojot tās turpmākai izmantošanai piemērotu stāvokli un, ciktāl iespējams, lauksaimniecības zemju un ainavas elementu funkcijas.

Ceļi un infrastruktūra, kas pēc vēja parka darbības izbeigšanas nepieciešami vietējai teritorijas izmantošanai, var tikt saglabāti, vienojoties ar zemes īpašniekiem un pašvaldību. Pārējā infrastruktūra demontējama, nepieļaujot pamestu tehnisku objektu saglabāšanos ainavā.

SECINĀJUMI

Plānotā vēja parka attīstība nav pretrunā ar dažāda līmeņa attīstības plānošanas dokumentiem. Ainavu politikas ieviešanas plāns 2024.–2027. gadam nosaka, ka enerģētiskā neatkarība un drošība ir nozīmīgi apsvērumi, kas vērtējami līdzvērtīgi tūrisma, vides aizsardzības un ainavas kvalitātes jautājumiem.

Latvijas Nacionālais enerģētikas un klimata plāns atbalsta lieljaudas vēja parku attīstību, līdz ar to plānotā vēja parka attīstība var veicināt šī plāna mērķu sasniegšanu.

Plānotā vēja parka attīstība nav pretrunā ar Jēkabpils novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju un Jēkabpils novada teritorijas plānojumu. Teritorijas plānojums nosaka, ka VP attīstība ir iespējama lauksaimniecības zemēs.

Saskaņā ar spēkā esošajiem teritorijas plānojumiem vēja parks netiek plānots ainaviski vērtīgā teritorijā, tomēr ietekmē Līvānu novadā noteiktās ainavu telpas, piemēram, VP būs labi redzams no ainaviski vērtīga ceļa V754 posma.

Saskaņā ar Rīku industriālajai attīstībai piemērotāko teritoriju noteikšanai⁴³ plānotā vēja parka attīstības teritorija atrodas zaļajā zonā. Šajā teritorijā nav konstatēti būtiski ierobežojumi. Ņemot vērā minēto, vēja parka attīstība šajā teritorijā nav aizliegta, tomēr tā var tikt ierobežota pēc šī IVN ietvaros veiktajām izpētēm.

Izvērtējot dažāda līmeņa plānošanas dokumentus, secināms, ka vēja parks netiek plānots unikālā ainavā.

Vienlaikus saskaņā ar Latvijas digitālo ainavu atlantu plānotais vēja parks atradīsies Atašienes–Mežāres agrārajā mozaīkainavā, kurai noteikts augsts jutīgums pret liela mēroga ražošanas un enerģētikas objektu, tostarp vēja elektrostaciju un saules elektrostaciju, integrēšanu ainavā. Tādēļ vēja parka attīstība šajā

⁴³ <https://www.meteo.lv/teritorijuriks/>

teritorijā pieļaujama tikai pēc rūpīga ietekmes izvērtējuma, pamatojot VES novietojumu un paredzot atbilstošus ietekmes mazināšanas pasākumus.

Vēja parks būtiski nemainīs ainavas zemes lietojuma pamatstruktūru un mozaīkveida raksturu, jo teritorijā saglabāsies lauksaimniecības zemju, mežu puduru un viensētu mijiedarbība. VES izvietošana nemainīs zemes galveno izmantošanas veidu, un lauksaimniecības zemes arī turpmāk varēs izmantot lauksaimnieciskajai ražošanai.

Vienlaikus ainavā tiks ieviesti jauni, liela mēroga vertikāli elementi, kas atklāto lauksaimniecības platību dēļ būs plaši redzami, daudzos skatos dominēs un būtiski pārveidos ainavas vizuālo raksturu un dominanšu sistēmu. Līdz ar to Atašienes–Mežāres agrārā mozaīkainava vēja parka ekspluatācijas laikā būs pārveidota par enerģētikas infrastruktūras ietekmētu lauku ainavu.

VES dominēs tuvākajā, aptuveni 2 km ietekmes zonā. Tās veidos jaunu elementu grupu ainavā, tomēr vietām to redzamību ierobežos apkārtējie meži, atsevišķi koku puduri, koku rindas, būves, reljefs, laikapstākļi un gadalaiks. Līdz ar to vēja parks nebūs vienlīdz labi saskatāms visā 2 km zonā.

Palielinoties attālumam no turbīnām, to vizuālā ietekme uz ainavas uztvērēju samazinās. VES dominance būs atkarīga no konkrētā skatupunkta, attāluma, reljefa, apauguma, apbūves, laikapstākļiem un gadalaika.

Vēja parks kopumā veido telpiski koncentrētu un pārsvarā vienoti uztveramu, lai gan neregulāru VES grupējumu, kura kompozīcija vērtējama kā laba līdz pieļaujama. Atsevišķos skatos kompozīcijas skaidrību mazina nevienmērīgs izvietojuma ritms, mastu un rotoru pārklāšanās un turbīnu Nr. 1, 2, 06A, 31C, 32C un 33C daļēja nodalīšanās no pamatgrupas, kas visizteiktāk uztverama skatā Nr. 41. Šīs nepilnības ir lokālas un skatpunkta atkarīgas un nemaina vēja parka kopējo uztveri kā vienotam attīstības objektam.

Saskaņā ar pieejamajiem vēsturiskajiem kartogrāfiskajiem materiāliem un aprakstiem teritorija, kurā plānots vēja parks, vēsturiski ir bijusi vairāk apdzīvota un mazāk pārveidota industriālas darbības rezultātā.

Atbilstoši redzamības analīzei vēja parks visplašāk būs uztverams Atašienes–Mežāres agrārajā mozaīkainavā, kā arī Baraukas–Gaiņu purva un Skrebļu–Skruzmaņu purva ainavās.

Purvu ainavu areālos pastāvīgo vizuālo uztvērēju skaits ir neliels un ainavu pieejamība ir ierobežota, tādēļ VES redzamības sociālā nozīme tajos kopumā ir zemāka. Savukārt Atašienes–Mežāres agrārajā mozaīkainavā atrodas daudzas viensētas un ikdienā izmantoti ceļi, tādēļ šajā areālā vēja parka vizuālā ietekme būs sociāli nozīmīgāka un atsevišķās tuvākajās teritorijās vērtējama kā augsta vai būtiska.

Meža platības būtiski ietekmē VES redzamību. No ainavu areāliem, kuru ir lielas meža platības, VES redzamība samazinās. Tikai atsevišķas atklātās vietās atsevišķas VES būs redzamas. Nepārdomāta mežu apsaimniekošana var pārvērst plašākus skatus uz vēja elektrostacijām.

3D modelis un nozīmīgāko skatu vietu izvērtējums liecina, ka plānotais vēja parks būtiski neietekmēs nozīmīgākās publiskās skatu vietas, tomēr atklātās ainavās VES būs labi redzamas un teritorijās līdz 5 km no vēja parka veidos nozīmīgus ainavas elementus.

VES parādīšanās teritorijā mainīs atsevišķu viensētu ikdienas ainavu. Visvairāk pārmaiņas izjutīs tie iedzīvotāji, kuru mājvietas atrodas līdz 2 km attālumā no vēja parka un kuru ikdienas skati — piemēram, skati pa logu, no pagalma vai atpūtas zonas — ir vērsti vēja parka virzienā.

Tuvākajās un atklātajās teritorijās VES būs liela mēroga, vizuāli dominējoši elementi, kas būtiski mainīs līdzšinējo telpisko uztveri.

Šo vizuālo ietekmi iespējams mazināt ar mērķtiecīgiem, ar māju īpašniekiem saskaņotiem koku un krūmu stādījumiem. Tomēr lokāli apstādījumu risinājumi nevar pilnībā novērst VES vizuālo klātbūtni, un tuvākajās atklātajās ainavās saglabāsies augsta paliekošā vizuālā ietekme.

Ceļu ainavā VES redzamība būs atkarīga no VES izvietojuma attiecībā pret ceļu, kā arī meža puduriem, koku rindām un krūmu apauguma ceļu malās.

Vietās, kur abpus ceļam ir atklāti lauki piemēram, autoceļa A12 posmā no Mežāres Kūku virzienā līdz meža masīvam, ka arī no autoceļiem Mežāre – Vīpe – Stūrnieki (V795), Zilāni – Galvānkals (V825) un atsevišķos

autoceļa A6 posmos, piemēram, pretī Trepes stacijai, VES būs labi redzamas. Atsevišķos dzelzceļa trases atvērumos VES būs labi redzamas arī, pārvietojoties ar vilcienu (konkrētās vietas skatīt 1.pielikuma kartē).

Ceļa posmos, kur atklātās ainavas ik pa laikam nomaina meža masīvi, redzamība būs epizodiska un atkarīga no pārvietošanās ātruma, transporta veida un ainavas uztvērēja lomas. Autovadītājs, pasažieris, velobraucējs, gājējs un vietējais iedzīvotājs ainavas pārmaiņas uztvers atšķirīgi. Tādēļ VES vizuālā ietekme ceļu ainavā vērtējama kā mainīga, situatīva un īslaicīga.

Jēkabpils pilsēta atrodas aptuveni 14, 6 km, bet Līvāni - aptuveni 10 km attālumā no plānotā vēja parka.

Ņemot vērā attālumu un pilsētas apbūves struktūru, VES pārsvarā nebūs redzamas no publiskajiem objektiem. Tās var būt saskatāmas no atsevišķu daudzstāvu dzīvojamo māju augstākajiem stāviem, īpaši gadījumos, kad dzīvokļu logi vērsti vēja parka virzienā.

Šādā attālumā VES veidos vienu no elementiem panorāmas skata ainavā, un rotoru spārnu kustība būs maz uztverama.

Vēja parka parādīšanās ainavā radīs vizuālas pārmaiņas un mainīs atsevišķu vietu telpisko uztveri. Tomēr, izvērtējot kultūras pieminekļu novietojumu, skatu virzienus un VES uztveramību, secināms, ka vēja parka izbūve neatstās būtisku ietekmi uz kultūras pieminekļu saglabājamām vērtībām.

VES neatrodas kultūras pieminekļu būtiskākajās uztveramības zonās un neietekmēs to fizisko substanci, telpisko risinājumu un nozīmīgākos uztveres virzienus.

Vēja parks neietekmēs valsts nozīmes kultūras pieminekļu saglabājamās vērtības, tostarp būves telpisko risinājumu ainavā un tās vizuālo uztveramību.

Tādas ainavas dominantes kā baznīcas netiks būtiski ietekmētas. Piemēram, Atašienes Sāpju Dievmātes Romas katoļu baznīca atrodas 12.5 km attālumā no VP, un, ņemot vērā attālumu un vēja parka novietojumu attiecībā pret baznīcas galveno fasādi, VES nesamazinās baznīcas dominanci ainavā.

Saskaņā ar Latvijas digitālo ainavu atlantu plānotais vēja parks atradīsies netālu no nacionālas nozīmes ainaviski vērtīgās teritorijas "Teiču dabas rezervāts".

Teiču dabas rezervāta skatu tornis atrodas 22 km attālumā no plānotā vēja parka, līdz ar to neatstās ietekmi purva ainava uztveri. Labos laika apstākļos tuvākās VES varētu būt saskatāmas, tomēr šādā attālumā tās veidos fona elementus un būtiski neietekmēs purva ainavas kopējo uztveri no skatu torņa vai nacionālas nozīmes ainavas vērtības.

Vēja parka attīstība nav pretrunā nacionālās ainavas kvalitātes mērķim — saglabāt lielāko augsto sūnu purvu ekosistēmu Baltijā netraucētā tās dabisko procesu norisē, ievērojot Teiču dabas rezervāta dabas aizsardzības mērķus un veicamos pasākumus. VP attīstība neietekmēs kvalitātes mērķa sasniegšanu.

Atsevišķas VES būs redzamas no Daugavas upes. Tomēr, ņemot vērā tūrisma maršrutu novietojumu, attālumu līdz vēja parkam un VES uztveramību kopējā ainavā, tās nedominēs Daugavas ainavā un nesamazinās nacionālas nozīmes ainavas būtiskās vērtības.

Plānotais vēja parks atradīsies blakus īpaši aizsargājamās dabas teritorijai — dabas lieguma "Gaiņu purvs". Vēja parka attīstība tiešā veidā nesamazina dabas lieguma ainaviskās un dabas vērtības, tostarp pārmitros apšu - melnalkšņu mežus, bērzu un skujukoku mežus un aizsargājamās Eiropas nozīmes biotopus.

Labā prakse paredz VES pēc iespējas izvietot lauksaimniecības zemēs, tādējādi samazinot ietekmi uz bioloģisko daudzveidību un meža ekosistēmām. Plānotais vēja parks tiek izvietots lauksaimniecības zemēs, ārpus īpaši aizsargājamiem biotopiem.

Attīstot VP, paredzama vietējās ceļu infrastruktūras uzlabošana, tādējādi nodrošinot kvalitatīvāku piekļuvi mājvietām un pašvaldības pakalpojumiem.

Vēja parka ietekmi iespējams samazināt, primāri izmantojot esošo ceļus un infrastruktūras koridorus, ierokot elektrokabeļus zemē un saglabājot būtiskos ainavas elementus.

Ja vēja parks tiek pārdomāti integrēts vietas izziņas un tūrisma piedāvājumā, tas var kļūt par izglītojošu apskates objektu, īpaši tad, ja tiek īstenoti ar atjaunīgo enerģiju, ainavas interpretāciju, vietas vēsturi vai VES kā mākslas objektu saistīti risinājumi.

Pieejamā informācija liecina par paaugstinātu kumulatīvās ietekmes risku, jo vienā reģionā tiek plānoti vairāki liela mēroga vēja parki ar līdz pat 260–300 m augstām vēja elektrostacijām, turklāt atsevišķu projektu savstarpējais attālums ir mazāks par pētījumos rekomendēto 10–15 km telpisko nodalījumu.

Tādēļ pirms galīgu lēmumu pieņemšanas nepieciešams veikt visu reģionā plānoto vēja parku kopīgu, scenārijos balstītu un pēc vienotas metodikas sagatavotu kumulatīvās ietekmes izvērtējumu.

Kumulatīvā izvērtējuma mērķim jābūt noteikt ne tikai katra projekta individuālo atbilstību prasībām, bet arī teritorijai optimālāko kopējo attīstības scenāriju. Par priekšroku dodamu būtu uzskatāms scenārijs, kas rada vismazāko nelabvēlīgo ietekmi uz ainavu, kultūras un dabas vērtībām un cilvēku dzīves vidi, nodrošina taisnīgu ietekmju un ieguvumu sadalījumu un vienlaikus sniedz lielāko ilgtermiņa ieguldījumu teritorijas ilgtspējīgā sociālekonomiskajā attīstībā.

Pilnvērtīgu kumulatīvās ietekmes novērtējumu šī dokumenta ietvarā nevar sniegt, ņemot vērā nepilnīgo informāciju par citiem plānotajiem VP. Tas būs izdarāms tikai tad, kad visām iecerēm būs pieejami pietiekami detalizēti un savstarpēji salīdzināmi IVN dati.

Kopumā secināms, ka plānotais vēja parks ir īstenojams, ja tiek ievērotas ainavu novērtējumā noteiktās rekomendācijas un ietekmes mazināšanas pasākumi.

Vēja parks radīs jaunas vizuālas pārmaiņas, īpaši tuvākajā ietekmes zonā Atašienes – Mežāres agrārā mozaīkainavā un atsevišķu viensētu ikdienas skatos. Vienlaikus tas būtiski nemainīs izpētes teritorijā noteikto ainavisko ērtību fizisko struktūru un neapdraudēs nacionālas vai reģionālas nozīmes ainavu un kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanu.

Vēja parka ietekmi iespējams daļēji mazināt, izmantojot esošo ceļu infrastruktūru, nodrošinot VES vizuālo saskaņotību, ierokot elektrokabeļus zemē, saglabājot būtiskos ainavas elementus un īstenojot mērķtiecīgus apstādījumu risinājumus pie atsevišķām dzīvojamām mājām.

Tādējādi plānotā vēja parka attīstība ir pieļaujama un īstenojama ar nosacījumu, ka projekta turpmākajā plānošanā, būvniecībā un ekspluatācijā tiek ievērotas ainavas aizsardzības, vizuālās ietekmes mazināšanas, sabiedrības iesaistes un teritorijas ilgtspējīgas apsaimniekošanas prasības. Šie nosacījumi ir būtiski, lai vēja parks tiktu uztverts ne tikai kā tehniska infrastruktūra, bet arī kā pārvaldīta un kontekstā integrēta jaunās enerģijas ainavas daļa.

Vēja parks nav vērtējams kā ainaviski neitrāls objekts, jo tas mainīs tuvākās apkārtnes vizuālo raksturu. Tomēr, balstoties uz veikto izvērtējumu, tā ietekme kopumā ir pārvaldāma un nav uzskatāma par tādu, kas nepieļautu paredzētās darbības īstenošanu.

Veiktais novērtējums balstīts uz projekta pašreizējo risinājumu, pieejamo informāciju par apkārtnē plānotajiem vēja parkiem un izvērtēšanas laikā pieejamajiem datiem. Gala ietekme uz ainavu būs atkarīga arī no citu reģionā plānoto vēja parku īstenošanas, gala tehniskajiem risinājumiem, aviācijas šķēršļu apgaismojuma risinājumiem un saistītās infrastruktūras izvietojuma.

Ainavu arhitekte Laura Hrisanfova (Sert. Nr. 73 – 2019)

/paraksts*/

** Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu*